

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus
1.1.–30.6.2023

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2023:

Liikevoitto oli 986 miljoonaa euroa – Tuotot kasvoivat merkittävästi

Liikevoitto 1–6/2023	Korkokate 1–6/2023	Tuotot sijoitustoiminnasta 1–6/2023	Kulut yhteensä 1–6/2023	CET1- vakavaraisuus 30.6.2023
986 milj. €	+93 %	+101 %	+9 %	18,8 %

- Liikevoitto (tulos ennen veroja) oli 986 miljoonaa euroa (402).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, vakuutuspalvelutulos ja nettopalkkiotuotot kasvoivat yhteensä 47 % 1 777 miljoonaan euroon (1 209). Korkokate kasvoi 93 % 1 299 miljoonaan euroon (675) ja vakuutuspalvelutulos laski 48 miljoonaa euroa 8 miljoonaan euroon (56). Nettopalkkiotuotot olivat 470 miljoonaa euroa (478).
- Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset olivat 99 miljoonaa euroa (100). Saamisten arvonalentumiset olivat 0,19 % (0,20) luotto- ja takauskannasta.
- Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 101 % 250 miljoonaan euroon (125).
- Kulut yhteensä kasvoivat 9 % 1 079 miljoonaan euroon (988).
- OP Ryhmän luottokanta laski vuodessa 1 % 98,5 miljardiin euroon (99,2) ja talletukset laskivat 4 % 73,3 miljardiin euroon (76,0).
- CET1-vakavaraisuus oli 18,8 % (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 6,5 prosenttiyksiköllä. OP Ryhmä siirtyi ensimmäisellä vuosineljänneksellä luottoriskin standardimenetelmän käyttöön.
- Vähittäispankin liikevoitto kasvoi 524 miljoonaan euroon (136). Korkokate kasvoi 106 % 999 miljoonaan euroon (485). Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 16 miljoonaa euroa 76 miljoonaan euroon (60). Nettopalkkiotuotot laskivat 9 % 361 miljoonaan euroon (397). Luottokanta laski vuodessa 1 % ja talletukset 2 %.
- Yrityspankin liikevoitto kasvoi 219 miljoonaan euroon (91). Korkokate kasvoi 33 % 285 miljoonaan euroon (214). Saamisten arvonalentumiset laskivat 17 miljoonaa euroa 23 miljoonaan euroon (40). Nettopalkkiotuotot kasvoivat 39 % 116 miljoonaan euroon (83) ja tuotot sijoitustoiminnasta 23 miljoonaa euroa 30 miljoonaan euroon (7). Luottokanta kasvoi vuodessa 2 % ja talletukset laskivat 23 %.
- Vakuutuksen liikevoitto kasvoi 217 miljoonaan euroon (148). Vakuutuspalvelutulos laski 48 miljoonaa euroa 8 miljoonaan euroon (56). Tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 226 % 211 miljoonaan euroon (65). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 98 % (94).
- Ryhmätoimintojen liiketappio oli -1 miljoonaa euroa (-24).
- Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset olivat 134 miljoonaa euroa (107). OP Ryhmä käyttää osan parantuneesta kannattavuudestaan omistaja-asiakkaidensa arjen tukemiseen. OP Ryhmä korotti vuodelta 2023 kertyviä OP-bonuksia 30 % eikä peri omistaja-asiakkailtaan päivittäispalveluihin liittyviä maksuja lokakuun 2023 ja maaliskuun 2024 väliseltä ajalta. OP-bonusten korotus tarkoittaa arviolta yli 60 miljoonan euron lisäbonusta vuodelta 2023 ja maksuttomien päivittäisten pankkipalvelujen lisähyödyn arvo on noin 44 miljoonaa euroa.
- OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Puolivuosisikatsauksen liitetiedossa 1 laatimisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.
- Vuoden 2023 liikevoiton (tuloksen ennen veroja) arvioidaan muodostuvan suuremmaksi kuin vuoden 2022 liikevoitto (tulos ennen veroja). Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Loppuvuoden näkymät".

OP Ryhmän avainlukuja

	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Liikevoitto, milj. €	986	402	145,2	1 120
Vähittäispankki	524	136	286,1	502
Yrityspankki	219	91	140,1	416
Vakuutus	217	148	46,6	293
Ryhmätoiminnot	-1	-24	-	-91
Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset, milj. €	-134	-107	24,8	-215
Tuotot yhteensä	2 286	1 587	44,1	3 394
Kulut yhteensä	-1 079	-988	9,2	-1 961
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,7	4,7	6,0*	6,3
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	12,0	5,9	6,2*	7,5
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,96	0,39	0,57*	0,51
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,08	0,48	0,60*	0,61
	30.6.2023	30.6.2022	Muutos, %	31.12.2022
CET1-vakavaraisuus, %	18,8	17,6	1,2*	17,4
Luottokanta, mrd. €**	98,5	99,2	-0,7	100,2
Talletukset, mrd. €**	73,3	76,0	-3,6	78,0
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	2,53	2,44	0,9*	2,31
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,19	0,20	-0,01*	0,11
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 075	2 057	0,9	2 066

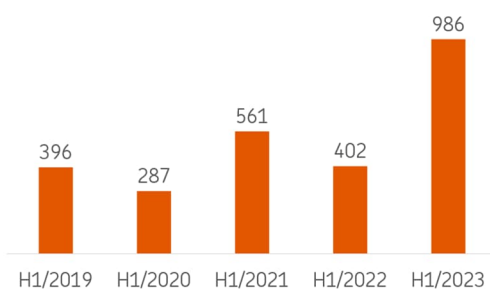
OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Tätä aiempien vuosien 2019, 2020 ja 2021 lukuja ei ole oikaistu. Puolivuosisikatsauksen liitetiedossa 1 Laatumisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

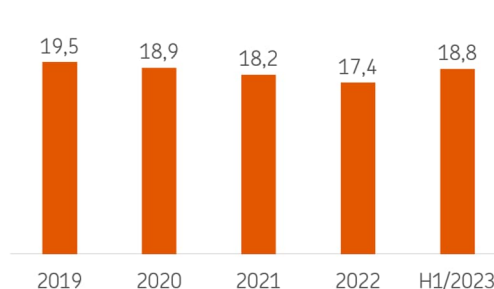
*Suhdeluvun muutos

**Luottokanta ja talletukset eivät sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Liikevoitto, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit

OP Ryhmällä vahva tulos, vakavaraisuus ja maksuvalmius

Suomen talouden kasvu oli alkuvuonna vaatimatonta, inflaatio pysyi selvästi aiempaa korkeammalla tasolla ja markkinakorkojen nousu jatkui. Toimintaympäristön haasteista huolimatta OP Ryhmän liikevoitto kehittyi vuoden toisella vuosineljänneksellä edelleen erittäin myönteisesti. Tammi-kesäkuun liikevoitto nousi selvästi edellisvuoteen verrattuna ja oli 986 miljoonaa euroa.

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus nousi 18,8 prosenttiin, mikä ylittää 6,5 prosenttiyksiköllä sääntelyn edellyttämän minimitason. Myös maksuvalmius säilyi erinomaisella tasolla. Vahva vakavaraisuus, erinomainen maksuvalmius sekä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien laaja luottamus ovat tärkeitä tekijöitä niin pankille kuin vakuutusyhtiölle. OP Ryhmän osalta kaikki nämä tekijät ovat erinomaisessa kunnossa.

Asiakasliiketoiminnan tuotot olivat vahvassa kasvussa erityisesti korkokatteen voimakkaan kasvun vauhdittamana varainhankinnan kustannusten selvästä kasvusta huolimatta. Myös sijoitustoiminnan tuotot kehittivät alkuvuonna hyvin. Nettopalkkiotuotot sen sijaan olivat jonkin verran edellisvuotta pienemmät. Vakuutuspalvelutulos laski selvästi. Kokonaisuudessaan tuottojen kasvu alkuvuonna oli 44 prosenttia. OP Ryhmän kulukehitys pysyi hyvin hallinnassa kulujen kasvuvauhdin ollessa 9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Kaikkien kolmen liiketoimintasegmentin tuloskehitys oli alkuvuonna vahvaa. Erityisen voimakkaasti tulos kasvoi korkokatteen hyvän kehityksen ansiosta Vähittäispankkitoiminnassa, jossa liikevoitto kasvoi 286 prosenttia. Myös Yrittyspankin ja Vakuutuksen tulokset olivat viime vuotta selvästi korkeammalla tasolla.

Sekä talletusten että luottokannan kehitys jatkui vaisuna: talletukset vähenivät 4 prosenttia ja luottokanta pieneni 1 prosentin vuodessa. Niin uusien asuntoluottojen kuin yritysluottojen kysyntä oli selvästi edellisvuotta alemmalla tasolla.

Finanssimarkkinoiden alkuvuoden turbulenssi on rauhoittunut

Finanssimarkkinoilla epävakaus on rauhoittunut alkuvuoden jälkeen. Yhdysvalloista käynnistynyt pankkiturbulenssi on säilynyt Yhdysvaltojen aluepankkien ympärillä, eikä Euroopassa ole noussut sveitsiläisen Credit Suissen jälkeen esiin uusia ongelmapankkeja. Pankkien varainhankinnan kustannukset ovat kuitenkin alkuvuonna olleet selvässä nousussa ympäri maailmaa.

Maailmantalouden kuva on viime kuukausina muuttunut yhä kaksijakoisemmaksi teollisuuden ollessa taantumassa, mutta palveluiden jatkaessa kasvua. Työmarkkinatilanne on säilynyt vahvana. Odotamme talouden jatkavan kasvua palveluiden vedolla. Suomenkin taloutta on tukenut kuluttajien säästöjen purkamiseen pohjautuva palvelujen kulutus. Rakentaminen ja suhdanneherkkä teollisuus ovat alamässä kotimaassa eikä nopeaa käännettä parempaan ole näkyvissä.

Terveysvakuutusten kysyntä ja korvausmeno olivat kovassa kasvussa

Julkisen terveydenhuollon ongelmat näkyivät selvästi terveysvakuutusten kysynnän kasvuna. Alkuvuonna Pohjola Vakuutus myönsi uusia terveysvakuutuksia 20 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Samaan aikaan terveysvakuutuksista aiheutuneet korvausmenot ovat kasvaneet 50 prosentilla viime vuoteen nähden. Terveysvakuutuksen digitalisaation eteneminen näkyy myös vakuutustoiminnassa: Terveysmestari-palvelun käyttö ylitti huhtikuussa miljoonan käyttökerran rajapyykin.

Parempien taloudellisten valintojen valmentaja

OP Ryhmä haluaa toimia asiakkailleen parempien taloudellisten valintojen valmentajana ja olemmekin eri tavoin panostaneet asiakkaidemme talouden hallinnan helpottamiseen sekä pitkäjänteisen säästämisen ja sijoittamisen mahdollistamiseen ja tukemiseen. Haastavista taloudellisista ajoista huolimatta asiakkaamme säästivät ja sijoittivat alkuvuonna aktiivisesti. Uusia osakesäästötilejä avattiin yli 6 000 kappaletta ja rahastosäästösopimuksia solmittiin

yli 59 000 kappaletta. Säännöllisten rahastosäästösopimusten kautta tehtyjen rahastomerkintöjen määrä nousi lähes 3 miljoonaan, mikä oli 7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. OP Ryhmän sijoitusrahastoissa on jo yli 1,2 miljoonaa osuudenomistajaa. Uusia kasvutuottotilejä avattiin alkuvuonna yli 45 000 kappaletta.

Yleisen talouskehityksen heikkoudesta, korkeasta inflaatiosta ja korkojen noususta huolimatta sekä henkilö- että yritysasiakkaiden lainanhoitokyky säilyi varsin hyvänä. Järjestämättömien saamisten määrä on alkuvuonna kasvanut hieman. Lyhennysvapaiden tarve ei ole kasvanut edellisestä vuodesta. Toisella neljänneksellä asuntoluottojen maksuohjelman muutoshakemuksia tuli viime vuotta vähemmän. Uusia asuntoluottoja myönnettiin jopa 23 prosenttia enemmän kuin ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Sen sijaan asiakkaamme ovat tehneet lainoihinsa alkuvuonna ylimääräisiä lyhennyksiä noin kymmenen prosenttia enemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Katsauskauden loppua kohden oli kuitenkin havaittavissa heikkoja signaaleja joidenkin asiakkaiden lainanhoitokyvyn heikkenemisestä.

Asuntoluoton suojaaminen koron nousulta helpotti yhä useamman asuntoluottoasiakkaamme arkea markkinakorkojen nousun jatkuttua kevään aikana. Kesäkuun lopulla 32 prosenttia asiakkaidemme asuntoluotoista hyötyi korkokaton tuomasta suojasta. Asiakkaidemme saama taloudellinen nettohyöty korkokatoista oli alkuvuonna yhteensä 51 miljoonaa euroa.

Investoinnit digitalisaatioon jatkuvat – OP Ryhmä palkkaa 300 IT-ammattilaista lisää

Sekä henkilö- että yritysasiakkaamme käyttävät yhä useammin niin pankki- kuin vakuutusasiointiinsa digitaalisia kanavia. Pelkästään OP-mobiiliin kirjautumismäärät nousivat 55 miljoonaan kesäkuussa. Aktiivisia käyttäjiä OP-mobiilikanaavilla on lähes 1,6 miljoonaa.

Olemme alkuvuoden aikana jatkaneet ICT-investointeja erityisesti asiakasliiketoiminnan sujumuuden parantamiseksi sekä tietoturvan ja huoltovarmuuden varmistamiseksi kaikissa olosuhteissa. OP Ryhmän vuoden 2023 ICT-kehitysinvestointien määrän arvioidaan nousevan yhteensä 365 miljoonaan euroon (313). Tekoälyn hyödyntämisen rooli korostuu jatkossa yhä enemmän myös pankki- ja vakuutuspalveluiden tarjoamisessa. Olemmekin päättäneet palkata 300 uutta ICT-osaajaa OP Ryhmään kehittämään kilpailukykyisiä tulevaisuuden finanssipalveluita, joissa tulemme hyödyntämään yhä enemmän myös tekoälyä.

OP Ryhmä lisää omistaja-asiakkaidensa palkitsemista

OP Ryhmän vahvan tuloskehityksen ansiosta haluamme edelleen palkita omistaja-asiakkaitamme erilaisilla lisäeduilla. Jo aiemmin olemme kertoneet helpottavamme lähes 2,1 miljoonan omistaja-asiakkaamme arkea maksamalla vuodelta 2023 kertyvät OP-bonukset 30 prosentilla korotettuna. Tästä syntyvän lisähyödyn arvo on omistaja-asiakkaillemme arviolta yli 60 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi olemme nyt päättäneet, että emme peri lainkaan omistaja-asiakkailtamme päivittäispalveluihin liittyviä maksuja lokakuun 2023 ja maaliskuun 2024 väliseltä ajalta. Omistaja-asiakkaamme saavat tästä näinä taloudellisesti haastavina aikoina noin 44 miljoonan euron lisähyödyn. Asiakkaidensa omistaman finanssiryhmän taloudellinen menestys näkyy jatkossakin eri tavoin omistaja-asiakkaiden saamina taloudellisina ja muina hyötyinä.

Kiitos asiakkaillemme luottamuksesta sekä henkilöstöllemme ja hallinnollemme erinomaisesta työstä alkuvuonna.

OP Ryhmän puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2023

Selostusosa

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit.....	3
Toimintaympäristö.....	6
Tulos ja tase.....	7
Tammi–kesäkuu.....	8
Huhti–kesäkuu.....	9
Katsauskauden keskeiset tapahtumat.....	10
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	10
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	11
Tuloksen käyttö.....	11
Asiakkuudet ja asiakasedut.....	12
Monikanavaiset palvelut.....	12
Vastuullisuus.....	13
Vakavaraisuus.....	14
Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö.....	16
Segmenttien tulos.....	23
Vähittäispankki.....	23
Yrityspankki.....	26
Vakuutus.....	29
Ryhmätoiminnot.....	35
ICT-investoinnit.....	36
Henkilöstö.....	36
OP Osuuskunnan hallinto.....	37
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	37
Loppuvuoden näkymät.....	37
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	39
Vakavaraisuustaulukot.....	44

Taulukko-osa

Tuloslaskelma.....	46
Laaja tuloslaskelma.....	46
Tase.....	47
Oman pääoman muutoslaskelma.....	48
Rahavirtalaskelma.....	49
Liitetaulukot.....	50

Toimintaympäristö

Maailmantaloutta kuvaavat suhdannekyselyt kohenivat alkuvuonna. Palvelut elpyivät, sen sijaan teollisuuden tilanne heikkeni. Euroalueen bruttokansantuote taantui hieman vuoden alussa. Inflaatio hidastui kesäkuussa 5,5 prosenttiin vuoden 2022 lopun 9,2 prosentista.

Osakekurssit nousivat alkuvuonna useimmissa maissa. Suomessa osakkeiden hinnat olivat kesäkuun lopussa vuodenvaihdetta matalammalla. Pitkät joukkolainakorot olivat kesäkuun lopussa vuodenvaihteen tasolla.

Euroopan keskuspankki (EKP) nosti ohjauskorkoaan tammi-kesäkuun aikana useita kertoja. Kesäkuun 0,25 prosenttiyksikön koron noston jälkeen talletuskorko oli 3,50 prosenttia. Yleisin asuntolainojen viitekorko, 12 kuukauden euribor, nousi tammi-kesäkuun aikana 0,84 prosenttiyksikköä ja oli kesäkuun lopussa 4,13 prosenttia.

Suomen talouskasvu oli vuoden ensimmäisellä puoliskolla heikkoa. Nopeasti nousseet korot vähensivät kauppaa asuntomarkkinoilla, ja asuntojen hinnat laskivat. Työttömyysasteen trendi oli toukokuussa vuodenvaihteen tasolla 6,9 prosenttia. Inflaatio hidastui kesäkuussa 6,3 prosenttiin vuoden 2022 joulukuun 9,1 prosentista.

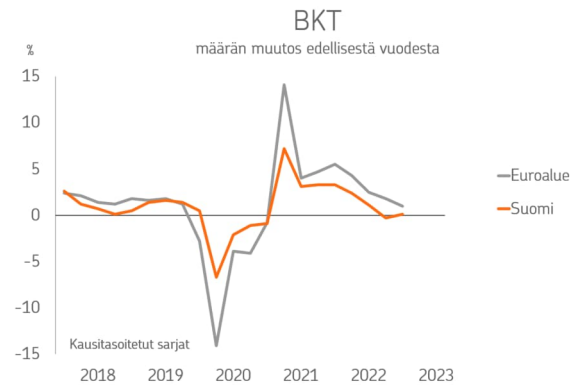
Talouden näkymät säilyvät vaisuina ja epävarmoina. Inflaatio säilyi loppuvuonna yli keskuspankin tavoitteen, ja EKP joutuu yhä pitämään rahapolitiikan kireänä.

Toukokuussa lainakanta oli 2,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Yritysluottojen vuosikasvu oli 3,2 prosenttia ja asuntoyhteisöillä 6,5 prosenttia. Kotitalouksien luottokanta laski 0,4 prosenttia. Kotitalouksien lainojen kysyntä hidastui erityisesti asuntoluotoissa, jotka kääntyivät 0,8 prosentin laskuun vuodentakaisesta. Kulutusluottojen vuosikasvu oli toukokuussa 2,8 prosenttia, kun viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla se oli 3,3 prosenttia.

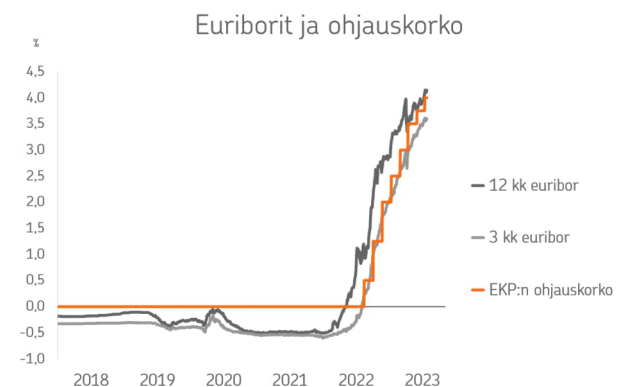
Talletusten kokonaismäärä laski viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta 0,9 prosenttia. Yritystalletusten kasvu oli 0,9 prosenttia vuodessa. Kotitaloustalletukset sen sijaan laskivat 1,8 prosenttia.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo nousi vuoden 2023 ensimmäisten viiden kuukauden aikana 134 miljardista eurosta 139 miljardiin euroon. Suomeen rekisteröityihin sijoitusrahastoihin sijoitettiin tänä aikana yhteensä 1 749 miljoonaa euroa uutta pääomaa.

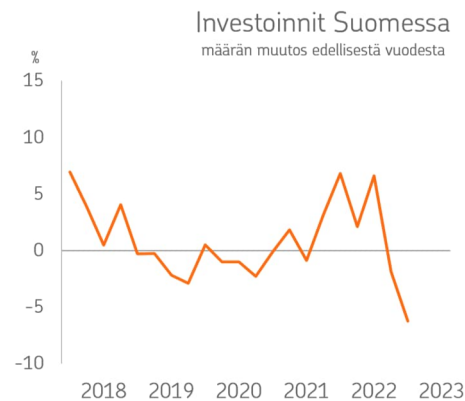
Pandemian päättyminen ja inflaatiopaineet ovat lisänneet vakuutusyhtiöiden korvauskuluja.

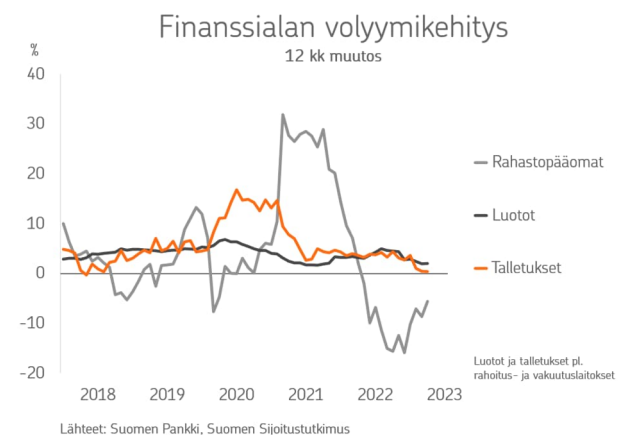
Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Lähde: Suomen Pankki

Lähde: Tilastokeskus

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitustutkimus

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1–6/ 2023	1–6/ 2022	Muutos, %	4–6/ 2023	4–6/ 2022	Muutos, %	1–12/ 2022
Liikevoitto	986	402	145,2	506	228	121,7	1 120
Vähittäispankki	524	136	286,1	268	82	226,7	502
Yrityspankki	219	91	140,1	119	88	35,2	416
Vakuutus	217	148	46,6	127	63	102,0	293
Ryhmätoiminnot	-1	-24	-	-5	-35	-	-91
Korkokate	1 299	675	92,6	684	341	100,6	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-99	-100	-1,5	-76	-17	355,5	-115
Nettopalkkiotuotot	470	478	-1,7	226	231	-2,2	942
Vakuutuspalvelutulos	8	56	-85,9	10	35	-70,9	106
Vakuutusmaksutuotot	967	916	5,6	482	464	3,7	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-931	-893	4,3	-447	-446	0,2	-1 898
Jälleenvakuutus sopimukset	-28	33	-	-25	17	-	106
Tuotot sijoitustoiminnasta	250	125	100,5	123	55	123,8	245
Liiketoiminnan muut tuotot	21	46	-53,6	15	7	122,7	67
Henkilöstökulut	-484	-427	13,4	-262	-216	21,2	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-92	-110	-16,8	-45	-53	-14,8	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-504	-451	11,7	-220	-205	7,1	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	237	207	14,2	117	101	15,9	416
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-122	-96	26,2	-66	-51	30,4	-198

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Puolivuosikatsauksen liitetiedossa 1 Laatomisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja taseavamuutoksista.

Avainlukuja, milj. €	30.6.2023	31.12.2022	Muutos, %
Luottokanta*	98 498	100 234	-1,7
Asuntoluotot	41 886	42 304	-1,0
Yritysluotot	23 387	23 117	1,2
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	33 225	34 813	-4,6
Takauskanta	3 959	3 974	-0,4
Muut vastuut	13 831	14 502	-4,6
Talletukset*	73 263	78 036	-6,1
Hallinnoitavat varat (brutto)	99 768	98 226	1,6
Sijoitusrahastot	28 781	27 575	4,4
Instituutioasiakkaat	35 502	35 713	-0,6
Private Banking	23 416	23 326	0,4
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	12 069	11 612	3,9
Taseen loppusumma	157 105	175 691	-10,6
Sijoitusomaisuus	21 095	20 742	1,7
Vakuutus sopimusvelat	11 629	11 446	1,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35 662	37 438	-4,7
Oma pääoma	15 227	14 668	3,8

* Luottokanta ja talletukset eivät sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Tammi–kesäkuu

OP Ryhmän liikevoitto (tulos ennen veroja) oli 986 miljoonaa euroa (402). Liikevoitto kasvoi vertailukaudesta 584 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, nettopalkkiotuotot ja vakuutuspalvelutulos kasvoivat yhteensä 47,0 prosenttia 1 777 miljoonaan euroon (1 209).

Korkokate kasvoi 92,6 prosenttia 1 299 miljoonaan euroon. Markkinakorkojen merkittävä nousu kasvatti korkokatetta. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 514 miljoonaa euroa ja Yrityspankki-segmentin 71 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta laski vuodessa 0,7 prosenttia 98,5 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 3,6 prosenttia 73,3 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat katsauskaudella uusia luottoja 10,9 miljardia euroa (12,9).

Tulosta heikentäviä saamisten arvonalentumisia luotoista ja saamisista kirjattiin yhteensä 99 miljoonaa euroa (100). Kiinteistö- ja rakennustoimialaan kohdistuvat varaukset kasvoivat. Vertailukaudella Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan välilliset vaikutukset kasvattivat saamisten arvonalentumisia. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 32 miljoonaa euroa (37). Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 804 miljoonaa euroa (736). Järjestämättömät saamiset olivat 2,5 prosenttia (2,3) vastuista. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,19 prosenttia (0,20) luotto- ja takauskannasta.

Nettopalkkiotuotot olivat 470 miljoonaa euroa (478). Maksuliikkeen nettopalkkiotuotot kasvoivat 8 miljoonaa euroa, sijoitusrahastojen 12 miljoonaa euroa ja luotonannon 6 miljoonaa euroa. Sen sijaan asuntojen välityksen nettopalkkiotuotot laskivat 6 miljoonaa euroa, vakuutusosapimusten myyntipalkkioiden 18 miljoonaa euroa ja arvopapereiden välityksen 4 miljoonaa euroa.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusosapimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Vakuutuspalvelutulos laski 48 miljoonaa euroa 8 miljoonaan euroon. Jälleenvakuutuksen kustannukset kohosivat ja sairaskuluvakuutusten korvauskulut kasvoivat vahinkomäärien kasvettua. Suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän. Vakuutuspalvelutulos sisältää liiketoiminnan kuluja 237 miljoonaa euroa (207). Vakuutus-segmentin vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 4,7 prosenttia 843 miljoonaan euroon, korvauskulut laskivat 3,7 prosenttia 566 miljoonaan euroon ja toimintakulut kasvoivat 12,2 prosenttia 233 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 97,6 prosenttiin (94,3).

Tuotot sijoitustoiminnasta eli sijoitustoiminnan nettotuotot, vakuutuksen nettorahoitustuotot ja tuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista kasvoivat yhteensä 100,5 prosenttia 250 miljoonaan euroon. Sijoitustoiminnan tuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu.

IFRS 17 Vakuutusosapimukset -standardin käyttöönoton myötä väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Vakuutuksen sijoitustulos kirjataan kokonaan tuloslaskelmaan käyvin arvoin. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutusosapimusvelan arvoon, kirjataan tuloslaskelman nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat vakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tuloksellisuuden. OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 3,4 prosenttia (-10,9). Vertailukaudella negatiiviseen sijoitusten tuottoon käyvin arvoin vaikuttivat korkojen nousu ja osakekurssien lasku.

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen eli saamistodistusten, osakkeiden ja johdannaisten nettotuotot olivat 762 miljoonaa euroa (-2 670) ja sijoitusosapimusvelkojen nettotuotot olivat yhteensä -300 miljoonaa euroa (929). Vakuutuksen nettorahoitustuotot olivat -253 miljoonaa euroa (1 861). Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat 16 miljoonaa euroa 11 miljoonaan euroon.

Pankkitoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat yhteensä 67 miljoonaa euroa 19 miljoonaan euroon korkotuottojen kasvettua saamistodistuksista ja johdannaisista.

Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 21 miljoonaan euroon (46). Vertailukaudella liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Pohjola Sairaalan myynti 32 miljoonalla eurolla.

Kulut yhteensä kasvoivat 9,2 prosenttia 1 079 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 13,4 prosenttia 484 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä työehtosopimusten mukainen katsauskaudella henkilöstölle maksettu kertakorvaus. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 16,8 prosenttia 92 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11,7 prosenttia 504 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 207 miljoonaa euroa (185). Kehittämisen kuluvaikutus oli 127 miljoonaa euroa (104). Viranomaismaksut laskivat 8 miljoonaa euroa 64 miljoonaan euroon.

Tuloverot olivat 196 miljoonaa euroa (72). Katsauskauden efektiivinen verokanta oli 19,9 prosenttia (17,9). Vertailukaudella efektiivistä verokantaa laski Pohjola Sairaalan veroton myyntivoitto 32 miljoonaa euroa.

Laaja tulos verojen jälkeen oli 803 miljoonaa euroa (142). Yhteensä käyvän arvoston muutokset paransivat laajaa tulosta 3 miljoonaa euroa (-297).

OP Ryhmän oma pääoma oli 15,2 miljardia euroa (14,7). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,3 miljardia euroa (3,4), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,3 miljardia euroa (0,4).

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 214 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 131 prosenttia (128) katsauskauden lopussa. OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

Huhti–kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 506 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 228 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotot eli korkokate, nettopalkkiotuotot ja vakuutuspalvelutulos kasvoivat yhteensä 51,5 prosenttia 920 miljoonaan euroon (608).

Korkokate kasvoi 100,6 prosenttia 684 miljoonaan euroon. Markkinakorkojen merkittävä nousu kasvatti korkokatetta. Asiakkaat nostivat toisella vuosineljänneksellä uusia luottoja 6,1 miljardia euroa (6,9).

Tulosta heikentäviä saamisten arvonalentumisia luotoista ja saamisista kirjattiin yhteensä 76 miljoonaa euroa (17). Kiinteistö- ja rakennustoimialaan kohdistuvat varaukset kasvoivat. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 24 miljoonaa euroa (29). Nettopalkkiotuotot olivat 226 miljoonaa euroa (231).

Vakuutuspalvelutulos laski 25 miljoonaa euroa 10 miljoonaan euroon. Jälleenvakuutuksen kustannukset kohosivat ja sairaskuluvakuutusten korvauskulut kasvoivat vahinkomäärien kasvettua. Suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän. Vakuutuspalvelutulos sisältää liiketoiminnan kuluja 117 miljoonaa euroa (101).

Tuotot sijoitustoiminnasta eli sijoitustoiminnan nettotuotot, vakuutuksen nettorahoitustuotot ja tuotot kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista kasvoivat yhteensä 123,8 prosenttia 123 miljoonaan euroon. Vertailukaudella korkojen nousu ja osakekurssien lasku tekivät sijoitusympäristöstä haastavan.

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavien rahoitusvarojen eli saamistodistusten, osakkeiden ja johdannaisten nettotuotot olivat 277 miljoonaa euroa (-1 456) ja sijoitussopimusvelkojen nettotuotot olivat yhteensä -126 miljoonaa euroa (511). Vakuutuksen nettorahoitustuotot olivat -31 miljoonaa euroa (1 024).

Pankkitoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot kasvoivat yhteensä 14 miljoonaa euroa -14 miljoonaan euroon korkotuottojen kasvettua johdannaisista.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 15 miljoonaa euroa (7).

Kulut yhteensä kasvoivat 11,1 prosenttia 527 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 17,5 prosenttia 262 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä työehtosopimusten mukainen keväällä 2023 henkilöstölle maksettu kertakorvaus. Poistot ja arvonalentumiset

aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 17,4 prosenttia 45 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 6,6 prosenttia 220 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 103 miljoonaa euroa (95).

Tuloverot olivat 101 miljoonaa euroa (47). Katsauskauden efektiivinen verokanta oli 20,0 prosenttia (20,4).

Laaja tulos verojen jälkeen oli 483 miljoonaa euroa (185). Yhteensä käyvän arvon rahaston muutokset laskivat laajaa tulosta 24 miljoonaa euroa (-124).

Katsauskauden keskeiset tapahtumat

IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardin käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. Samalla väliaikaisen poikkeusmenettelyn soveltaminen päättyi. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu takautuvasti. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten standardin käyttöönotto ei vaikuttanut RaVa-tunnuslukuun. Puolivuosikatsauksen liitetiedossa 1 laatimisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttöönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

OP Ryhmä siirtyi käyttämään vakavaraisuuden standardimenetelmää

OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Standardimenetelmään siirtymisellä ei ollut vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja riskiprofiiliin. Euroopan keskuspankki (EKP) antoi 13.3.2023 päätöksensä standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa. OP Ryhmä jätti 30.9.2022 hakemuksen EKP:lle standardimenetelmän käyttämiseksi vakavaraisuuslaskennassa sisäisten mallien (IRBA) ja käytössä olevan standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiatason sijaan.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän strategiaprosessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kykenemme tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän perustehtävä, arvot, visio ja strategian painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä.

OP Ryhmän lähivuosien toimintaa ohjaavat viisi strategista painopistettä:

- arvoa asiakkaille
- kannattava kasvu
- laadukas ja tehokas toiminta
- vastuullinen liiketoiminta
- osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

OP Ryhmän kaiken toiminnan perustana on vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet

	30.6.2023	31.12.2022	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	12,0	7,5	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	18,8	17,4	väh. CET1-vakavaraisuusvaade +4 %-yks.*
Bränditason suosittelu, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)**	Pankki: 25 Vakuutus: 17	Pankki: 27 Vakuutus: 17	Pankki: 30 Vakuutus: 20
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

* OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisätynä neljällä prosenttiyksiköllä. Kesäkuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 16,3 prosenttia.

** Tilikauden vuosineljännesten keskiarvo.

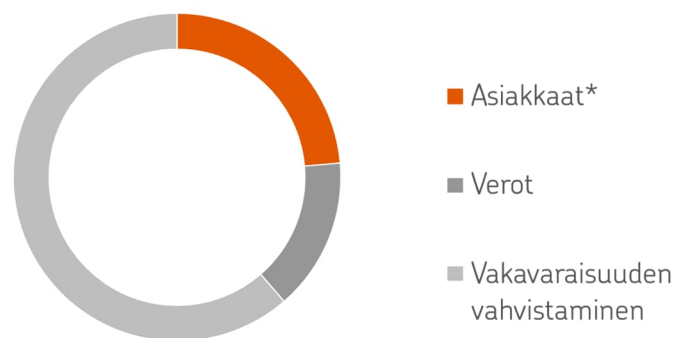
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävää taloudellista menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu sen arvoihin, perustehtävään, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen.

Tuloksen käyttö

OP Ryhmän tavoitteena on omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina taloudellisina etuina sekä palvelukyvyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2023 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja Tuotto-osuuksien korot omistaja-asiakkaille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen edellyttää ryhmältä tehokkuutta ja tuloksentekeykyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaille palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden vahvistamiseen.

OP Ryhmän tuottama hyöty jaetaan omistaja-asiakkaille sen mukaan, kuinka paljon kukin osuuspankin omistaja-asiakas ryhmän palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asioinnin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä edut ja alennukset, joita annetaan pankkipalveluista, vakuutuksista sekä

säästämisen ja sijoittamisen palveluista. Omistaja-asiakkailta on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkoa pankkien voitonjakona.

OP Ryhmä haluaa käyttää hyvää kannattavuuttaan asiakaspalvelun kehittämiseen edelleen ja erilaisiin vastuullisuustekoihin. Vuonna 2023 OP Ryhmä aikoo panostaa erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin. OP Ryhmä tulee tukemaan lasten ja nuorten harrastustoimintaa sekä nuorten taloustaitoja ja työllisyyttä edistäviä tekoja eri puolilla Suomea yhteensä lähes 4,5 miljoonan euron lahjoituksilla ja sponsoroinnilla.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP edistää koko Suomen menestystä.

Asiakkuudet ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli katsauskauden lopussa 2,1 miljoonaa (2,1). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 18 000 asiakkaalla vuodessa.

Pankkiasiakkaita oli 3,4 miljoonaa (3,4). Vähittäispankilla oli 3,1 miljoonaa (3,1) ja Yritys pankilla 0,3 miljoonaa asiakasta (0,3). Vahinkovakuutusasiakkaita oli 1,7 miljoonaa (1,7) ja henkivakuutusasiakkaita 0,4 miljoonaa (0,4). Pankkiasiakkaan määritelmää on täsmennetty vuoden 2023 alussa ja tämän seurauksena raportoitava asiakasmäärä vähentyi noin 140 000 asiakkaalla. Vertailutieto on oikaistu vastaamaan uutta määritelmää. Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,3 miljoonaa (1,3).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy asiakkaille OP-bonuksia. Tammi-kesäkuussa kertyneiden uusien bonusten arvo oli yhteensä 134 miljoonaa euroa (107). OP Ryhmä korotti vuodelta 2023 kertyviä OP-bonuksia 30 %, mikä tarkoittaa arviolta yli 60 miljoonan euron lisäbonusta vuodelta 2023.

Katsauskaudella OP-bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 57 miljoonaa euroa (58) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 66 miljoonaa euroa (55).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 40 miljoonaa euroa (33). Vähittäispalvelupaketin alennusten laskentatapaa muutettiin vuoden 2023 alussa ja vuoden 2022 alennukset on oikaistu vertailukelpoiksi. Omistaja-asiakkaille annettiin 31 miljoonaa euroa (24) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa sijoitusrahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 3 miljoonaa euroa (4).

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 208 miljoonaa euroa (168) eli 17,4 prosenttia (29,5) OP Ryhmän liikevoitosta ennen myönnettyjä etuja.

Lisäksi OP Ryhmä ei peri omistaja-asiakkailtaan päivittäispalveluihin liittyviä maksuja lokakuun 2023 ja maaliskuun 2024 väliseltä ajalta. Lisähyödyn arvo on noin 44 miljoonaa euroa.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,5 miljardia euroa (3,6). Vuodelta 2022 kertyneen Tuotto-osuuksille kesäkuussa 2023 maksetun koron määrä oli yhteensä 144 miljoonaa euroa (96). Vuoden 2023 Tuotto-osuuksien tuottotavoite on 4,50 prosentin korko (4,45). Katsauskaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 74 miljoonaa euroa (72).

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu verkko-, mobiili-, konttori- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikanaavilla (OP-mobiili, OP-yritysmobiili) oli kesäkuussa lähes 1,6 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,4). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista

	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %
OP-mobiili, henkilöasiakkaat	295,9	261,3	13,2
OP-mobiili, yritysasiakkaat*	11,4	-	-
OP-yritysmobiili	15,7	12,9	21,7
Pivo	20,4	21,5	-5,1
Op.fi**	35,1	23,1	51,9
	30.6.2023	30.6.2023	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	1 183 812	1 096 262	8,0

* OP-mobiilin palvelut yritysasiakkaille avattiin marraskuussa 2022.

** Luvut eivät ole vertailukelpoisia mittaustavan muututtua Q4/2022.

Maaliskuussa OP laajensi mobiilimaksupalvelujaan tuomalla Apple Pay -palvelun käyttöön OP Visa -korttien lisäksi myös OP:n Mastercardeissa. Palvelulla voi maksaa puhelimella tai älykellolla ostoksia lähimaksupäätteillä, sovelluksissa ja verkkokaupoissa. Android-puhelimella tai älykellolla toimiva Google Pay -palvelu laajennettiin Mastercardia käyttävien asiakkaiden käyttöön joulukuussa 2022.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 293 toimipaikkaa (297) ympäri maata. Lisäksi Pohjola Vakuutuksella on laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa, ja vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: ilmasto ja ympäristö, ihmiset ja yhteisöt sekä hyvä hallintotapa.

Vastuullisuusohjelma perustuu OP Ryhmän arvoihin, toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusarvioon. Ilmasto ja ympäristö -osiossa asetetaan tavoitteet kestävien rahoitus- ja sijoitustuotteiden tarjoamisesta, luotto- ja sijoitussalkkujen päästövähennyksistä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Ihmiset ja yhteisöt -osiossa keskiössä ovat paikallisyhteisöjen hyvinvointi sekä oman talouden hallinnan että taloustaitojen tukeminen. Hyvä hallintotapa -osio sisältää vastuullisuuden integroimisen kaikkeen liiketoimintaan ja sen riskinottoon sekä tavoitteen hallinnon monimuotoisuuden lisäämisestä. Vastuullisuusohjelmasta voi lukea lisää osoitteessa op.fi/op-ryhma/vastuullisuus.

OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja YK:n kestävä vakuuttamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

OP Ryhmä on sitoutunut kansainväliseen Partnership for Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoite on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapa arvioida ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä. OP Ryhmä julkaisi ensimmäiset PCAF:n mukaiset päästölaskelmat maaliskuussa osana vuosiraporttia.

Vastuullisuuden huhti–kesäkuun keskeiset tapahtumat

OP Ryhmässä on kaksi kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyä vastuullisen yritysrahoituksen tuotetta: vihreä laina ja kestävyyskriteerilaina. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyönnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat

lainan marginaaliin. OP Ryhmä lanseerasi PK-yrittäjäasiakkaille suunnatun vihreän lainatuotteen maaliskuussa 2023. Kesäkuun lopussa PK-yrittäjäasiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 7,7 miljoonaa euroa.

Vihreiden lainojen ja limiittien yhteenlasketut vastuut olivat kesäkuun lopussa 6,0 miljardia euroa (5,2). Erityistä kiinnostusta vihreisiin investointeihin on ollut asunto-osaakeyhtiöillä. Kestävien rahastojen osuus kaikista rahastopääomista oli 59 prosenttia katsauskauden lopussa. OP Ryhmä lanseerasi keväällä 2023 myös vastuullisen toimittajarahoituksen.

Henkilöstön monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on saavuttaa sekä naisten että miesten osalta vähintään 40 prosentin osuus määritellyissä johtajatehtävissä. Kesäkuun lopussa naisten osuus oli 31 prosenttia (31). OP Ryhmä raportoi vastuullisuudestaan vuosittain GRI-standardien mukaisesti.

Vakavaraisuus

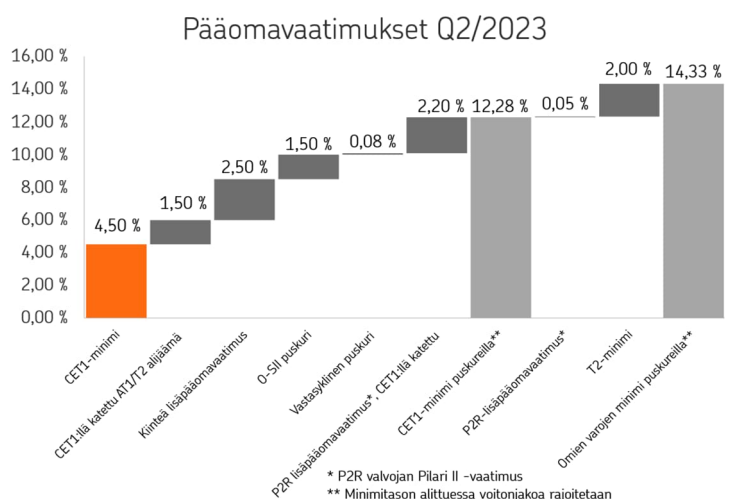
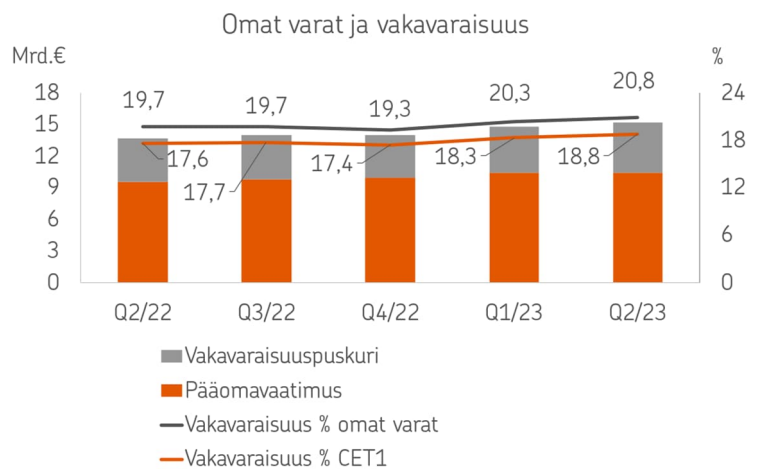
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 4,6 miljardilla eurolla (4,1). Pankkitoiminnan pääomavaatimus oli 14,3 prosenttia (13,8) riskipainotetuista eristä laskettuna. OP Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 141 prosenttia (137). Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso, 100 prosenttia, kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 18,8 prosenttia (17,4), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 6,5 prosenttiyksiköllä. Katsauskauden tulos ja luottokannan pienentymisestä johtuva riskipainotettujen erien lasku nostivat suhdelukua.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia, AT1- ja T2 minimivaatimusten CET1:llä katettava osuus, 1,5 prosenttia, nostaa CET1-miniminin 6,0 prosenttiin. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1,5 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus, ulkomaisten vastuiden muuttuva lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat alarajan kokonaisvakavaraisuussuhteelle käytännössä 14,3 prosenttiin ja CET1-vakavaraisuudelle 12,3 prosenttiin, ensisijaisen lisäpääoman (AT1) sekä toissijaisen pääoman (T2) alijäämät huomioiden.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 13,6 miljardia euroa (12,6). Ydinpääomaan vaikuttivat positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja odotettujen tappioiden IRBA:n mukaisen vähennyserän poistuminen luottoriskiін standardimenetelmään siirtymisen myötä. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 3,3 miljardia euroa (3,2).

Kokonaisriski oli 72,6 miljardia euroa (72,3) eli samalla tasolla kuin vuodenvaihteessa 2022. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana OP Ryhmä siirtyi

vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmän käyttöön aikaisemman sisäisten luokitusten menetelmän sijaan. Siirtymä kasvatti kokonaisriskin määrää, mutta muutoksella ei ollut vaikutusta kokonaisvakavaraisuuteen.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoiin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 2,3 miljardia euroa. Standardimenetelmässä vakuutusyhtiöomistusten riskipaino on 100 prosenttia.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2023 edelleen olla asettamatta pankeille syklisyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Maaliskuun 2023 makrovakauspäätöksessä Finanssivalvonta asetti OP Ryhmälle 1 prosentin järjestelmäriskipuskurin 1.4.2024 alkaen.

OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 9,4 prosenttia (7,6). Suhdeluvun nousuun vaikutti erityisesti TLTRO III -rahoituksen takaisinmaksu ja tulos. Sääntelyn minimitaso on 3 prosenttia.

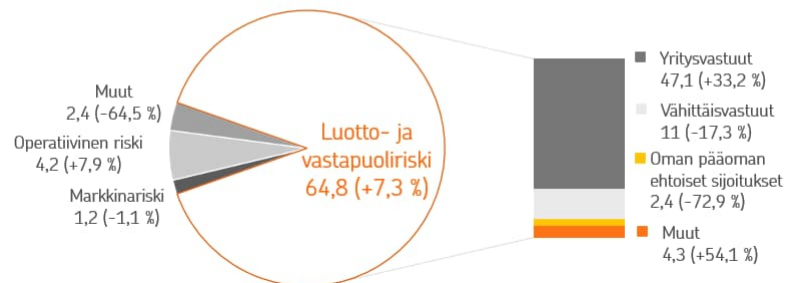
EU:n vakavaraisuusasetuksen tulevilla muutoksilla (CRR3), jotka implementoivat lopullisen Basel III -sääntelyn EU:ssa, ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen. Muutosten arvioidaan tulevan voimaan vuonna 2025.

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot julkaistaan viikolla 32.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasema on vahva.

Kokonaisriski 30.06.2023
yhteensä 72,6 mrd.€
(muutos vuoden alusta +0 %)

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	30.6.2023	31.12.2022	30.6.2023	31.12.2022
Omat varat, milj. €*	1 753	1 658	1 582	1 523
Pääomavaade, milj. €*	748	671	613	567
Solvenssisuhde, %*	235	247	258	269
Solvenssisuhde, % (ilman siirtymäsäännöstä)	235	247	229	232

*siirtymäsäännökset huomioiden

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa.

Euroopan keskuspankki antoi 13.3.2023 päätöksensä luottoriskin standardimenetelmän käyttämiseksi OP Ryhmän vakavaraisuuslaskennassa. OP Ryhmä siirtyi luottoriskin standardimenetelmän käyttöön 31.3.2023 alkaen.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on ollut 2,25 prosenttia 1.1.2022 alkaen.

Kriisinratkaisusta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisinratkaisustrategian, jossa kriisinratkaisutoimet kohdistettaisiin OP-yhteenliittymään ja kriisinratkaisutilanteessa muodostettavaan uuteen OP Yritys pankkiin.

SRB on päivittänyt OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen MREL-vaateen (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL) maaliskuussa 2023. Osana MREL-vaadetta kriisinratkaisuviranomainen on päivittänyt OP Ryhmän EU:n kriisinratkaisuasituksen mukaisen subordinaatiovaateen. Subordinaatiovaatimuksen perusteella määräytyy, kuinka suuri osa MREL-vaateesta on täytettävä omilla varoilla tai heikommassa etuoikeusasemassa olevilla veloilla. MREL-vaade on 22,30 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 26,30 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia (aiemmin 9,92 prosenttia) vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. MREL-vaadetta täydentävä päivitetty subordinaatiovaade laski ja on 14,66 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 18,66 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateet tulivat voimaan 15.3.2023 alkaen.

Vuoden 2024 alusta alkaen MREL-vaade on 22,89 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 26,89 prosenttia kokonaisriskin määrästä sisältäen lisäpääomavaatimuksen ja 7,40 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateisiin sisältyy 4,0 prosenttia lisäpääomavaatimuksia (CBR, Combined Buffer Requirement).

OP Ryhmän puskuri MREL-vaateeseen oli 8,0 miljardia euroa ja subordinaatiovaateeseen 5,5 miljardia euroa. OP Ryhmän liikkeeseen laskemien senior non-preferred (SNP) -ehtoisten joukkovelkakirjalainojen määrä oli 3,9 miljardia euroa. SNP-lainat kattavat subordinaatiovaadetta.

OP Ryhmä ylittää uuden MREL-vaatimuksen selvästi. Kesäkuun lopussa OP Ryhmän MREL-suhdeluku oli 37,3 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja subordinaatiovaateen mukainen MREL-suhdeluku huonomman etuoikeuden veloilla 26,2 prosenttia kokonaisriskin määrästä.

Riskiprofiilin hallinnan lähtökohdat ja toimintaympäristö

OP Ryhmän riskinoton lähtökohdaksi on, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen ryhmän perustehtävän toteuttamisesta syntyviä riskejä. Riskinotossaan OP Ryhmä korostaa maltillisuutta, vastuullisuutta ja huolellista toimintatapaa. Riskinottoa suunnataan ja rajataan toimivan johdon valmistelemilla ja ylimmän hallintoelimen hyväksymillä periaatteilla ja limiiteillä.

OP Ryhmän menestys perustuu asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamukseen, pääomien ja likviditeetin riittävyyteen sekä monipuoliseen tietoon asiakkaista. Riskinotto perustuu siihen, että asiakkaiden tulevaan toimintaan ja menestykseen vaikuttavat seikat ymmärretään hyvin sekä nykyisen kaltaisessa toimintaympäristössä että tilanteissa, joissa toimintaympäristöön kohdistuu äkillinen shokki tai trendinomaisen muutos.

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa riskienarviointia ja strategiaprosessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat tällä hetkellä muun muassa ilmastonmuutos ja luontokato, Suomen väestön demografinen muutos, muutokset geopoliittisissa asetelmissä sekä teknologiset ja tieteelliset innovaatiot. Esimerkiksi ilmasto- ja ympäristömuutoksia, tekoälyn kehitystä sekä muita ulkoisen toimintaympäristön tekijöitä tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä rohkaistaan asiakkaita kehittämään tulevaisuuden kestävä ja menestyvä liiketoimintaa ja hallitaan samalla pidemmän aikavälin omaa riskiprofiilia.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomituksen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia arvioidaan skenaariotyöskentelyn keinoin. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän kaltaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Katsauskaudella OP Ryhmän operatiivisten riskien toteutumista aiheutui 2 miljoonan euron (2) kulut. Muiden riskien osalta riskiprofiilia käydään läpi tarkemmin liiketoiminnoittain.

Vähittäispankki ja Yrityspankki

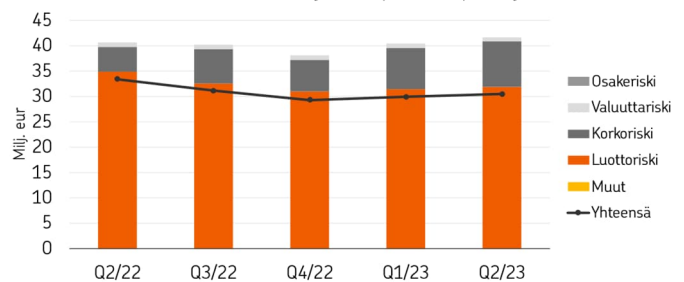
Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariskit.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena sekä luottokannan yleinen laatu hyvänä. Luottoriskiasemaan voivat vaikuttaa negatiivisesti korkotason nousu ja inflaatio.

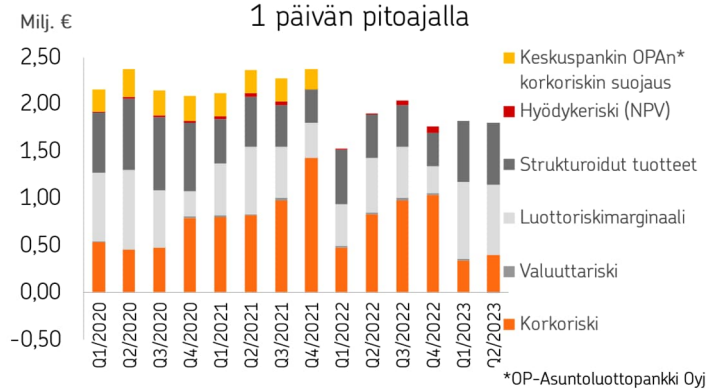
Yrityspankin sijoitusten markkinariskitaso säilyi ensimmäisen vuosineljänneksen tasolla. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Sijoitusten markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 31 miljoonaa euroa (29). VaR-tunnusluku sisältää pankkitoiminnan joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset, sekä rahamarkkinapaperisijoitukset.

Markets-toiminnan markkinariskit pysyivät ensimmäisen vuosineljänneksen tasolla. Vuoden 2023 alusta on käytetty stressattua odotetun tappion (Expected Shortfall, ES) riskimittaria. Stressattu ES on konservatiivisempi riskimittari kuin aiemmin käytetty stressaamaton ES.

Yrityspankin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Markkinariskin ES 97,5 % luottamustasolla ja 1 päivän pitoajalla

*OP-Asuntoluottopankki Oyj

Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset

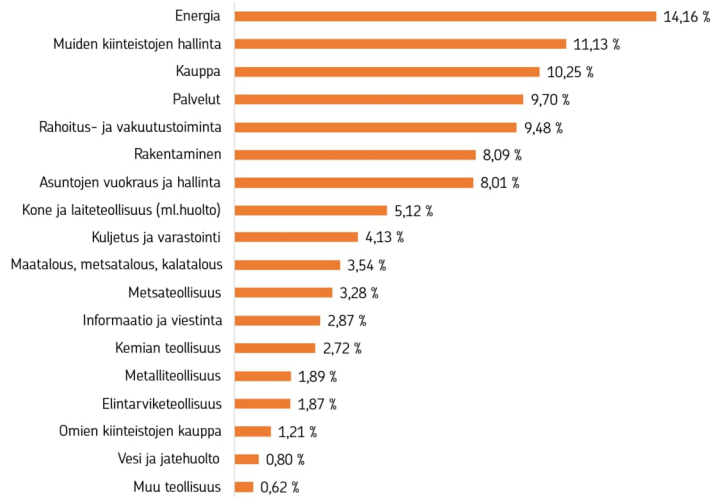
	Terveet lainanhoitojoustot (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelmasaamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelmasaamiset (netto)	
	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022
Yli 90 pv erääntyneet saamiset, mrd. €			0,57	0,52	0,57	0,52	0,21	0,19	0,36	0,33
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			0,90	0,91	0,90	0,91	0,14	0,16	0,77	0,75
Lainanhoitojoustosaamiset, mrd. €	3,55	3,38	1,47	1,32	5,02	4,70	0,20	0,18	4,83	4,51
Yhteensä, mrd. €	3,55	3,38	2,94	2,74	6,50	6,12	0,54	0,53	5,95	5,59

Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022	30.6. 2023	31.12. 2022
Ongelmasaamiset vastuista, %*	5,59	5,16	7,37	6,64	2,04	1,91
Järjestämättömät saamiset vastuista, %*	2,53	2,31	2,97	2,67	1,73	1,53
Terveet lainanhoitojoustosaamiset vastuista, %*	3,05	2,85	4,40	3,97	0,31	0,39
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	54,7	55,2	59,7	59,8	15,1	20,3
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	12,3	12,0	9,1	8,5	37,5	38,4

*Vastuisiin sisältyvä luottokanta ei sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Yritysvastuiden jakautuminen toimialoittain

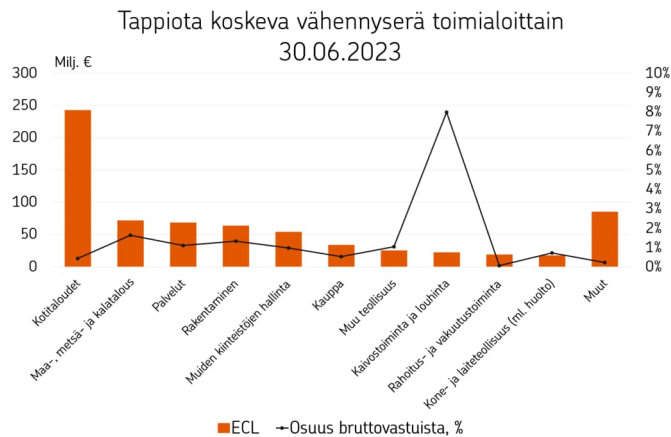
Kuvassa esitetään OP Ryhmän yritysvastuiden jakautuminen toimialoittain prosentteina katsauskauden lopussa. Yritysvastuut sisältävät luotto- ja takauskannan, korkosaamiset sekä käyttämättömät luottojärjestelyt. Luvuissa ei ole mukana asunto-osaakeyhtiöiden vastuita 10,8 miljardia euroa. Sovellettu toimialaluokittelu ei ole riskiperusteinen.

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 254 miljoonaa euroa (328) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -257 miljoonaa euroa (-364) keskimäärin vuodessa. Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

Yrityspankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 17 miljoonaa euroa (1) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena oli -17 miljoonaa euroa (-10) keskimäärin vuodessa.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä kesäkuun lopussa oli 44,4 miljardia euroa (44,2). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Tappiota koskeva vähennyserä toimialoittain

Kuvassa esitetään eri toimialojen tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden lopussa 30.6.2023 ja tappiota koskevan vähennyserän prosenttiosuus toimialan kokonaisvastuista katsauskauden lopussa.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

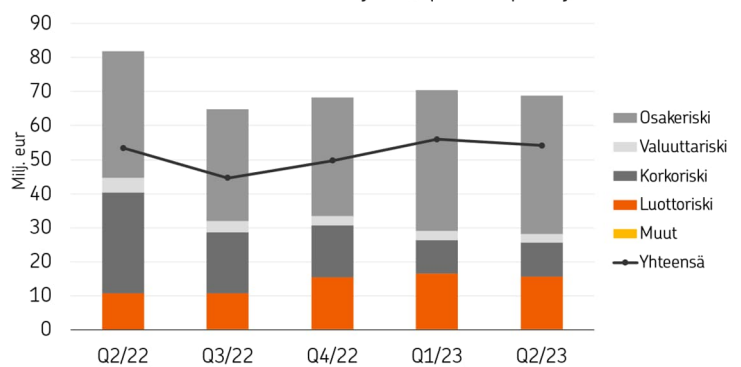
Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutus sopimusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkemuotoisen vakuutus sopimusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutus sopimusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkemuotoista vakuutus sopimusvelkaa 48 miljoonaa euroa. Vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutus sopimusvelkaa 20 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Vahinkovakuutuksen merkittäviä markkinariskejä ovat osakeriski ja markkinakorkojen laskun vakuutus sopimusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen osakeriski laski edellisestä katsauksesta. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 54 miljoonaa euroa (49). VaR-tunnusluku sisältää yhtiön sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Vahinkovakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Henkivakuutus

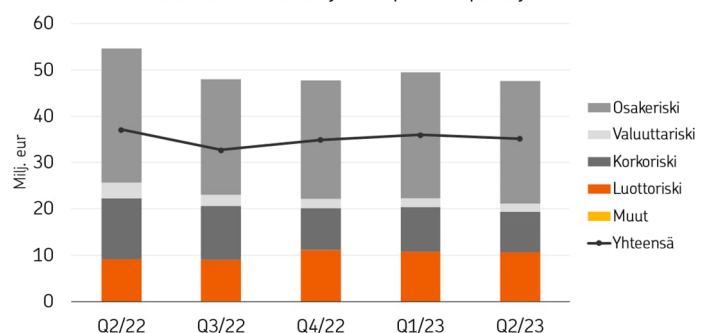
Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, vakuutettujen eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä asiakaskäyttötymisen muutoksista syntyvät raukeamis- ja takaisinostoriskit.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi vakuutus sopimusvelkaa 25 miljoonaa euroa (25). Vakuutus sopimusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutus sopimusvelkaa 15 miljoonaa euroa (17). Vakuutus sopimusvelan korkoherkkyyden lasku johtuu sekä korkojen noususta että vakuutus sopimusvelan kassavirtojen muutoksesta.

Eriytettyjen vakuutus kantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttötymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävän negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 254 miljoonaa euroa (246) katsauskauden lopussa.

Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 35 miljoonaa euroa (35). VaR-tunnusluku sisältää henkivakuutuksen sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutus sopimusvelan ja vakuutus sopimusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Laskenta ei huomioi henkivakuutuksen eriytettyjen kantojen markkinariskejä, niitä puskuroivia varoja tai asiakashyötyksiä.

Henkivakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Ryhmätoiminnot

Ryhmätoiminnot-segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. Tammi-kesäkuussa OP Ryhmässä laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3,3 miljardia euroa (4,0). Talletusten osuus luottokannasta säilyi vakaana katsauskauden ajan.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkinariski (VaR 95 %) säilyi lähes ensimmäisen vuosineljänneksen tasollaan. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Likviditeettireservin markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 29 miljoonaa euroa (27). VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin joukkovelkakirjalainasijoitukset, niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset, sekä rahamarkkinapaperisijoitukset.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

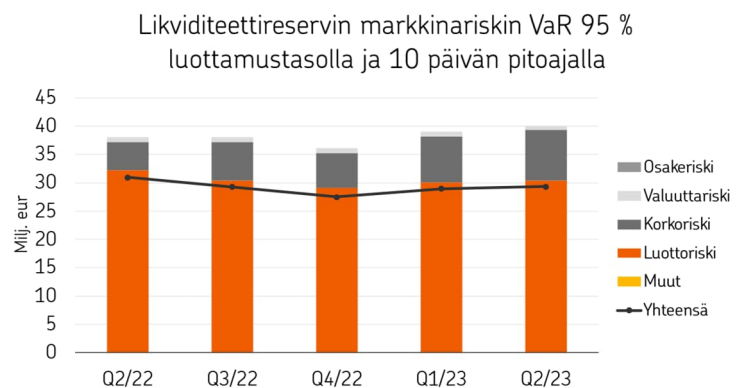
OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 214 prosenttia (217) katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan NSFR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 131 prosenttia (128) katsauskauden lopussa.

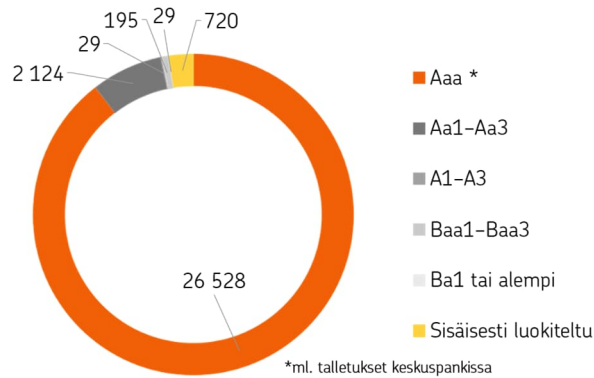
Likviditeettireservi

Mrd. €	30.6.2023	31.12.2022	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	17,2	34,8	-50,7
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	11,6	2,1	455,4
Yhteensä	28,8	36,9	-22,0
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	0,8	0,7	17,4
Likviditeettireservi markkina-arvoin	29,6	37,6	-21,3
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,6	-0,2	-
Likviditeettireservi vakuusarvoin	29,0	37,4	-22,5

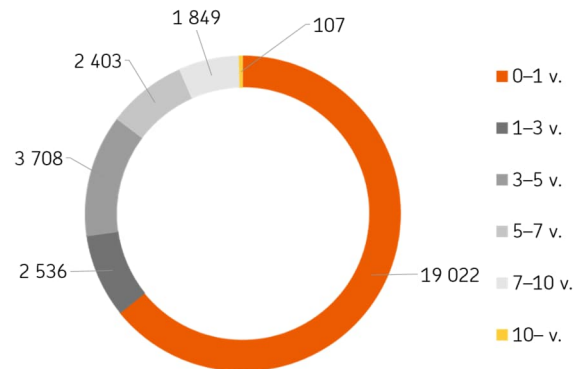
Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamisia. OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen. Likviditeettireservissä oli katsauskauden lopussa kirjanpitoarvoltaan 161 miljoonalla eurolla (0) jaksotettuun hankintamenoon luokiteltuja muiden kuin OP Ryhmän liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja. Näiden joukkovelkakirjojen käypä arvo oli 159 miljoonaa euroa (0) katsauskauden lopussa. Likviditeettireservistä annetuissa oheisissa tiedoissa nämä joukkovelkakirjalainat on arvostettu käypään arvoon.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.6.2023, milj.€

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen maturiteettijakauma 30.6.2023, milj.€

Luottoluokitukset

Luottoluokitukset 30.6.2023

Luokituslaitos	OP Yrityspankki Oyj				Pohjola Vakuutus Oy	
	Lyhyt varainhankinta	Näkymä	Pitkä varainhankinta	Näkymä	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Vakaa	A+	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

Segmenttien tulos

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrittäjäasiakkaat), Yrittäjäpankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat).

Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Ryhmätoiminnot. Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Liikevoitto nousi 524 miljoonaan euroon (136).
- Tuotot kasvoivat 53,2 prosenttia 1 386 miljoonaan euroon. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 54,2 prosenttia: korkokate kasvoi 106,0 prosenttia 999 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot laskivat 9,1 prosenttia 361 miljoonaan euroon.
- Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 76 miljoonaan euroon (60). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 3,0 prosenttia (2,7) vastuista.
- Kulut kasvoivat 8,8 prosenttia 683 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut nousivat 8,6 prosenttia 249 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 10,0 prosenttia 412 miljoonaan euroon.
- OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 26,9 prosenttia 103 miljoonaan euroon (81).
- Luottokanta laski vuodessa 0,9 prosenttia 71,2 miljardiin euroon ja talletukset laskivat vuodessa 2,1 prosenttia 62,9 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Korkokate	999	485	106,0	1 194
Saamisten arvonalentumiset	-76	-60	26,5	-96
Nettopalkkiotuotot	361	397	-9,1	773
Tuotot sijoitustoiminnasta	-2	5	-	-9
Liiketoiminnan muut tuotot	28	18	55,5	39
Henkilöstökulut	-249	-230	8,6	-455
Poistot ja arvonalentumiset	-22	-24	-8,3	-53
Liiketoiminnan muut kulut	-412	-374	10,0	-720
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-103	-81	26,9	-168
Liikevoitto	524	136	286,1	502
Tuotot yhteensä	1 386	905	53,2	1 996
Kulut yhteensä	-683	-628	8,8	-1 229
Kulu–tuotto–suhde, %	49,3	69,4	-20,1*	61,6
Järjestämättömät saamiset vastuista, % ***	3,0	2,7	0,27*	2,7
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,21	0,17	0,05*	0,13
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,85	0,22	0,63*	0,40
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,02	0,35	0,67*	0,54

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	Muutos, %	1-12/2022
Nostetut asuntoluotot	2 753	4 336	-36,5	7 513
Nostetut yritysluotot	1 062	1 418	-25,1	2 702
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	4 163	5 763	-27,8	10 844
Mrd. €	30.6.2023	30.6.2022	Muutos, %	31.12.2022
Luottokanta**				
Asuntoluotot	41,9	42,3	-1,0	42,3
Yritysluotot	8,1	8,3	-2,6	8,3
Asuntoyhteisöt	8,8	8,5	2,8	8,8
Muut luotot	12,5	12,7	-2,0	12,6
Luottokanta yhteensä	71,2	71,8	-0,9	72,1
Takauskanta	1,0	1,0	3,2	1,0
Muut vastuut	8,2	9,4	-12,7	8,3
Talletukset**				
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	39,8	43,0	-7,5	43,3
Sijoitustalletukset	23,1	21,2	8,8	21,6
Talletukset yhteensä	62,9	64,3	-2,1	64,8

*Suhdeluvun muutos

**Luottokanta ja talletukset eivät sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

*** Suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yritysasiakkaiden pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Luottokanta laski vuodessa 0,9 prosenttia 71,2 miljardiin euroon. Hiljaisena jatkuneen asuntolainamarkkinan seurauksena asuntoluottoja nostettiin 36,5 prosenttia vertailukautta vähemmän. Asuntoluottokanta laski vuodessa 1,0 prosenttia 41,9 miljardiin euroon. Korkea inflaatio ja viitekorkojen nousu heijastuivat vahvasti asuntokauppaan. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä väheni vertailukaudesta 27,8 prosenttia 4 163 kappaleeseen. Asuntoluottokannasta katsauskauden lopussa 85 prosenttia oli sidottuna 12 kuukauden euriboriin, 11 prosenttia lyhyempiin euribor-korkoihin ja 3 prosenttia OP-Prime-korkoon ja kiinteään korkoon. Yritysluottokanta laski vuodessa 2,6 prosenttia 8,1 miljardiin euroon. Asuntoyhteisöluottokanta kasvoi vuodessa 2,8 prosenttia 8,8 miljardiin euroon. Muut luotot laskivat vuodessa yhteensä 2,0 prosenttia 12,5 miljardiin euroon.

Henkilöasiakkaiden asuntoluotoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 34,3 prosenttia (32,8). Katsauskauden lopussa korkokatto leikkasi korkokustannuksia jo noin 150 000 asuntoluotossa, joiden yhteenlaskettu lainapääoma oli 13,4 miljardia euroa.

Talletuskanta laski vuodessa 2,1 prosenttia 62,9 miljardiin euroon. Käyttö- ja maksuliiketilitalletukset laskivat vuodessa 7,5 prosenttia ja sijoitustalletukset kasvoivat 8,8 prosenttia.

Maaliskuussa OP lanseerasi vihreän lainan pk-yrityksille ja taloyhtiöille. Uusi vihreä laina tukee investointeja esimerkiksi energiatehokkaaseen rakentamiseen, uusiutuvaan energiaan ja vähäpäästöisen liikenteen infrastruktuuriin. Kesäkuun lopussa PK-yritysasiakkaille myönnettyjen vihreiden lainojen määrä oli 7,7 miljoonaa euroa.

OP Ryhmän asiakkaiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen jatkui. OP:n sijoitusrahastot saivat 36 700 uutta osuudenomistajaa ja uusia säännöllisen rahastosäästämisen sopimuksia avattiin 59 000 kappaletta

katsauskaudella. OP:n sijoitusrahastoilla oli 1 248 000 osuudenomistajaa katsauskauden lopussa. Osakekaupankäynnin toteutuneiden toimeksiantojen määrä oli 10 prosenttia vertailukautta pienempi.

OP Ryhmä ei peri omistaja-asiakkailtaan päivittäispalveluihin liittyviä maksuja lokakuun 2023 ja maaliskuun 2024 väliseltä ajalta. Lisähyödyn arvo on noin 44 miljoonaa euroa.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat peruspankkijärjestelmän uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Osuuspankkeja oli katsauskauden lopussa 104 (108). Osuuspankkien yhdistymishankkeita on vireillä eri puolilla Suomea.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin liikevoitto oli 524 miljoonaa euroa (136). Tuotot kasvoivat 53,2 prosenttia 1 386 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 106,0 prosenttia 999 miljoonaan euroon markkinakorkojen voimakkaan nousun seurauksena. Nettopalkkiotuotot laskivat 9,1 prosenttia 361 miljoonaan euroon. Vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaisopimusten korkoriskin suojauksen toimintamallin muutos laski nettopalkkiotuottoja vertailukaudesta.

Saamisten arvonalentumiset kasvoivat 26,5 prosenttia 76 miljoonaan euroon (60). Kiinteistö- ja rakennustoimialaan kohdistuvat varaukset kasvoivat. Katsauskaudella lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 15 miljoonaa euroa (16). Järjestämättömät saamiset olivat 3,0 prosenttia (2,7) vastuista.

Kulut kasvoivat 8,8 prosenttia 683 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 8,6 prosenttia 249 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 10,0 prosenttia 412 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvattivat liiketoiminnan muita kuluja. Poistot ja arvonalentumiset laskivat vertailukaudesta 8,3 prosentilla 22 miljoonaan euroon.

OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 26,9 prosenttia 103 miljoonaan euroon. OP Ryhmä korotti omistaja-asiakkaille vuonna 2023 kertyviä OP-bonuksia 30 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta yli 60 miljoonan euron lisäbonusta vuodelta 2023.

Yrityspankki

- Liikevoitto nousi 219 miljoonaan euroon (91).
- Korkokate kasvoi 33,2 prosenttia 285 miljoonaan euroon, nettopalkkiotuotot kasvoivat 38,8 prosenttia 116 miljoonaan euroon ja tuotot sijoitustoiminnasta nousivat 30 miljoonaan euroon (7).
- Saamisten arvonalentumiset olivat 23 miljoonaa euroa (40). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 1,7 prosenttia (1,9) vastuista.
- Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 8,3 prosenttia 132 miljoonaan euroon.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 1,5 prosenttia 27,4 miljardiin euroon ja talletukset pienenivät 22,7 prosenttia 10,7 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 0,5 prosenttia 73,1 miljardiin euroon.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen ja varallisuudenhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Korkokate	285	214	33,2	457
Saamisten arvonalentumiset	-23	-40	-42,7	-18
Nettopalkkiotuotot	116	83	38,8	166
Tuotot sijoitustoiminnasta	30	7	327,7	136
Liiketoiminnan muut tuotot	12	11	12,7	18
Henkilöstökulut	-54	-46	15,8	-95
Poistot ja arvonalentumiset	-2	-5	-56,9	-8
Liiketoiminnan muut kulut	-132	-122	8,3	-218
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-13	-10	23,7	-20
Liikevoitto	219	91	140,1	416
Tuotot yhteensä	443	315	40,5	776
Kulut yhteensä	-188	-173	8,3	-321
Kulu–tuotto-suhde, %	42,4	55,0	-12,6*	41,4
Järjestämättömät saamiset vastuista, % **	1,7	1,9	-0,2	1,5
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,15	0,27	-0,1*	0,06
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,01	0,46	0,55*	1,00
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,07	0,51	0,56*	1,05

Mrd. €	30.6.2023	30.6.2022	Muutos, %	31.12.2022
Luottokanta***				
Yritysluotot	19,4	19,3	0,5	19,9
Asuntoyhteisöt	2,1	2,0	5,0	2,1
Muut luotot	5,9	5,7	3,5	5,8
Luottokanta yhteensä	27,4	27,0	1,5	27,8
Takauskanta	3,0	3,5	-13,5	3,4
Muut vastuut	5,9	5,9	0,5	6,4
Talletukset***	10,7	13,8	-22,7	14,0
Hallinnoitavat varat (brutto)				
Sijoitusrahastot	28,8	28,2	2,1	27,6
Instituutioasiakkaat	35,5	35,7	-0,6	35,7
Private Banking	8,8	8,8	-0,1	9,0
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	73,1	72,7	0,5	72,3
Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Nettomyynti				
Private Banking -asiakkaat	113	22	417,9	-1
Instituutioasiakkaat	-100	-465	-	-356
Nettomyynti yhteensä	13	-443	-	-357

*Suhdeluvun muutos.

**Suhdeluvun laskennassa vastuut -erä ei sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

***Luottokanta ja talletukset eivät sisällä vuoden 2023 alusta lähtien suojauslaskennassa olevien luottojen ja talletusten käyvän arvon muutoksia. Vertailukauden tiedot on oikaistu vastaamaan nykyistä määrittelyä.

OP Ryhmän Yrityspankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrityspankki Oyj:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi vuodessa 1,5 prosenttia 27,4 miljardiin euroon ja talletuskanta laski 22,7 prosenttia 10,7 miljardiin euroon. Yritysrahoituksen luottokanta kasvoi maltillisesti. Yritysten investointihalukkuuden hidastuminen, kansainvälisen kaupan ja käyttöpääomatarpeiden vähentyminen näkyivät luottokannan kehityksessä. Luottokantaa kasvattivat autojen hankintaan, uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen myönnetty rahoitus. Myös verkkokaupan rahoittaminen oli kasvussa. OP Ryhmän markkinaosuus vähäpäästöisten henkilöautojen rahoittajana kasvoi alkuvuoden aikana.

Yrityspankin panostukset kestäväen talouden edistämiseen kasvattivat kestäväen rahoituksen sitoumuskannan 6,0 miljardiin euroon (5,2). Kestäväen rahoituksen kysyntä on jatkunut voimakkaana ja yritykset ovat hyödyntäneet Yrityspankin kestäväen talouden rahoittamisen osaamista aktiivisesti.

Yrityspankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat asiakkuudenhallinnan, maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen. Uuden ryhmätasoisien asiakkuudenhallintajärjestelmän käyttöönotolla Yrityspankki tavoittelee parempaa asiakaskokemusta sekä laadukkaampaa ja tehokkaampaa toimintaa. Maksamisen perusjärjestelmien uudistamista ja asiointipalvelujen parantamista jatketaan edelleen. Varainhoidossa uudistetaan rahastojen hallinnointiprosesseja ja asiakaspalvelua.

Varainhoidon nettomyynti oli 13 miljoonaa euroa (-443). Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat kasvoivat vuodessa 0,5 prosenttia 73,1 miljardiin euroon (72,7). Hallinnoitavat varat sisälsivät noin 23 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (23).

OP-Rahastoyhtiö Oy perusti kaksi uutta rahastoa täydentämään vaihtoehtoisten sijoitusten tuoteportfoliota. Tuottohakuisille sijoittajille lanseerattiin OP-Private Equity -rahasto ja ammattimaisille asiakkaille OP-Alternative Credit -rahasto. Katsauskauden aikana otettiin käyttöön uudistettu sähköisen valuuttakaupankäynnin alusta. Uudistuksella tehostettiin ja nopeutettiin asiakashinnoittelua.

Katsauskauden tulos

Yrityspankin liikevoitto oli 219 miljoonaa euroa (91). Kulu-tuotto-suhde oli 42,4 prosenttia (55,0). Korkokate kasvoi 33,2 prosenttia 285 miljoonaan euroon (214). Markkinakorkojen nousu kasvatti korkokatetta.

Saamisten arvonalentumiset olivat 23 miljoonaa euroa (40). Saamisten arvonalentumisia kasvatti johdon harkintaan perustuva 10 miljoonan euron lisävaraus, joka kohdistuu rakentamis- ja kiinteistöalialaan. Järjestämättömät saamiset olivat 1,7 prosenttia (1,5) vastuista.

Yrityspankin nettopalkkiotuotot olivat 116 miljoonaa euroa (83). Vuoden 2022 lopussa toteutettu Yrityspankin ja Vähittäspankin välisten johdannaissopimusten korkoriskin suojauksen toimintamallin muutos paransi nettopalkkiotuottoja ja vähensi vastaavasti sijoitustoiminnan tuottoja.

Yrityspankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	Muutos, %
Sijoitusrahastot	66	65	1,1
Omaisuudenhoito	11	8	33,0
Muut	39	10	289,1
Yhteensä	116	83	38,8

Korkotason nopean nousun taittuminen katsauskaudella paransi sijoitustoiminnan tuottoja. Tuotot sijoitustoiminnasta nousivat 30 miljoonaan euroon (7).

Henkilöstökulut kasvoivat 15,8 prosenttia 54 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä työehtosopimusten mukainen katsauskaudella henkilöstölle maksettu kertakorvaus. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 8,3 prosenttia 132 miljoonaan euroon.

Vakuutus

- Liikevoitto oli 217 miljoonaa euroa (148).
- Vakuutuspalvelutulos oli 8 miljoonaa euroa (56). Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 211 miljoonaa euroa (65).
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo kasvoi 5,2 prosenttia 1 146 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde oli 97,6 prosenttia (94,3).
- Kulut kasvoivat vertailuvuodesta 261 miljoonaan euroon (230).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 3,9 prosenttia 12,1 miljardiin euroon. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,3 prosenttia.
- Kehityspanostukset kohdistuivat perusjärjestelmämuutuksiin sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Vakuutuspalvelutulos	8	56	-85,9	109
Nettorahoitustuotot	-253	1 861	-	2 226
Sijoitustoiminnan nettotuotot	464	-1 796	-	-2 072
Tuotot sijoitustoiminnasta	211	65	226,1	154
Nettopalkkiotuotot	24	25	-1,5	50
Muut nettotuotot	4	31	-86,7	36
Henkilöstökulut	-87	-73	19,0	-147
Poistot ja arvonalentumiset	-25	-26	-5,3	-51
Liiketoiminnan muut kulut	-148	-131	13,5	-264
Kulut yhteensä	-261	-230	13,1	-462
Siirrot				
vakuutuspalvelutulokseen	237	207	14,2	416
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-6	-5	19,8	-10
Liikevoitto	217	148	46,6	293
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,60	1,40	-0,21*	
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,70	1,47	-0,23*	

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy.

Vahinkovakuutuksessa vakuutusasiointinsa keskittäneiden etuasiakastalouksien määrä kasvoi ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 7 027 taloudella 706 263 talouteen. Erityisesti terveystalouksien myynti kasvoi alkuvuonna.

Ilmoitettujen vahinkojen määrä kasvoi 14 prosenttia vertailukaudesta. Kasvu oli suurinta terveystalouksissa, 38 prosenttia, lääkärikäyntien määrän kasvettua. Suurvahinkoja oli vertailukautta vähemmän.

Henkivakuutuksessa riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 10,3 prosenttia ja sijoitussidonnaisen ryhmäläkevakuutuksen maksutulo 21,7 prosenttia. Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat 3,9 prosenttia 12,1 miljardiin euroon (11,6).

Katsauskauden tulos

Liikevoitto oli 217 miljoonaa euroa (148). Vakuutuspalvelutulos oli 8 miljoonaa euroa (56).

Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 211 miljoonaa euroa (65). Sijoitustoiminnan nettotuottoja kasvatti osakkeiden arvonnousu. Vakuutusvelkojen arvo kasvoi pitkien korkojen laskiessa lievästi vuodenvaihteesta ja tämä näkyi nettorahoituskulujen kasvuna. Vertailuvuonna korkojen nousu laski vakuutusvelkojen arvoa.

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusvelkien standardia 1.1.2023 lähtien. Uusi kirjaamistapa muutti vahinkovakuutuksessa vuoden sisäistä vakuutuspalvelutuloksen jaksottumista. Odotetut tappiot kirjataan välittömästi tulokseen, mikä pienentää alkuvuoden tulosta. Henkivakuutuksessa tappiokomponentin kirjaaminen muutti vuosien välistä tuloksen jaksottumista. Sijoitustulos kirjataan tulokseen käyvin arvoin. Taloudellisten oletusten, kuten korkotason muutoksen vaikutukset vakuutusvelan arvoon, kirjataan nettorahoitustuottoihin. Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettorahoitustuotot yhdessä kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuuden.

Vakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-35	893
Asiakkaiden sijoitusvarallisuuden vastuun muutos	-180	695
Erillistaseiden vastuun arvomuutos	-38	273
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-253	1 861
Korkosijoitukset	103	-710
Listatut osakkeet	119	-194
Muut likvidit sijoitukset	1	-8
Kiinteistösijoitukset	15	54
Muut epälikvidit sijoitukset	15	30
Sijoitustoiminnan tuotot	252	-827
Erillistaseiden sijoitusomaisuuden arvomuutos	40	-284
Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevista varoista	479	-1634
Sijoitussopimusten (IFRS9) vastuun arvomuutos	-288	941
Osakkuus- ja yhteisyritykset sekä muut	-19	8
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	211	65

Vahinkovakuutuksen tulos

Vahinkovakuutuksen liikevoitto oli 107 miljoonaa euroa (166). Sijoitustulosta vahvasti osakkeiden positiivinen arvonekitys. Kannattavuus heikkeni vertailukaudesta korvaus- ja toimintakulujen kasvun sekä jälleenvakuutuksen kohonneiden kustannusten takia. Vertailukaudella muihin tuottoihin sisältyi Pohjola Sairaalan myyntivoitto 32 miljoonaa euroa.

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	843	805	4,7
Korvauskulut	-566	-587	-3,7
Toimintakulut	-233	-208	12,2
Vakuutuspalvelutulos, brutto	44	10	341,4
Jälleenvakuuttajan osuus maksutuotoista	-54	-31	73,4
Jälleenvakuuttajan osuus vakuutuspalvelukuluista	29	65	-55,5
Jälleenvakuutuksen nettotuotot	-25	34	-174,2
Vakuutuspalvelutulos	19	44	-56,1
Nettorahoitustuotot	-55	467	-
Sijoitustoiminnan tuotot	143	-374	-
Tuotot sijoitustoiminnasta	88	93	-5,7
Muut nettotuotot	0	29	-100,4
Liikevoitto	107	166	-35,6
Yhdistetty kulusuhde	97,6	94,3	
Riskisuhde	68,4	67,6	
Toimintakulusuhde	29,2	26,7	

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutulo (FAS)

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	479	450	6,4
Yritysassiakkaat	667	639	4,3
Yhteensä	1 146	1 089	5,2

Vakuutusmaksutulo kasvoi 5,2 prosenttia 1 146 miljoonaan euroon. Maksutuloa kasvatti asiakasmäärän kasvun lisäksi vakuutusmaksujen indeksi- ja hinnankorotukset yleisen kustannustason nousun seurauksena.

Nettomaksutuottoja rasitti jälleenvakuutuskustannusten kasvu. Nettomaksutuotot kasvoivat 1,9 prosenttia 789 miljoonaan euroon.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajan osuutta laskivat 3,7 prosenttia 566 miljoonaan euroon vertailukautta pienempien suurvahinkojen korvauskulujen takia. Korvauskuluja kasvatti toisaalta yleinen kustannustason nousu sekä etenkin sairaskuluvakuutuksissa vahinkomäärien kasvu. Nettokorvauskulut jälleenvakuutuksen osuuden jälkeen kasvoivat 3,1 prosenttia 540 miljoonaan euroon.

Tammi–kesäkuussa kirjattiin 60 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (66), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 51 miljoonaa euroa (91). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Vahinkovakuutuksen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 68,4 prosenttia (67,6). Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset paransivat tulosta 7 miljoonaa euroa (9).

Toimintakulut kasvoivat 12,2 prosenttia 233 miljoonaan euroon. Henkilöstökuluja kasvattivat palkankorotukset sekä korvauspalvelun henkilömäärän kasvu.

Vahinkovakuutuksen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 29,2 prosenttia (26,7). Vahinkovakuutuksen yhdistetty kulusuhde heikkeni 97,6 prosenttiin (94,3).

Vahinkovakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-55	467
Korkosijoitukset	59	-316
Listatut osakkeet	72	-105
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	11	41
Muut epälikvidit sijoitukset	8	16
Sijoitustoiminnan tuotot	150	-367
Muut	-8	-7
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	88	93

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

	1–6/2023	1–6/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	3,5	-9,2
Korkosijoitusten running yield, %	2,1	1,0
	30.6.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	4 226	4 071
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	92	92
Vähintään A-luokiteltuja saamisia, %	55	56
Modifioitu duraatio	3,3	2,8

Henkivakuutuksen tulos

Liikevoitto kasvoi 101 miljoonaan euroon (-28) sijoitustoiminnan tuloksen vahvistumisen seurauksena. Vakuutuspalvelutulos heikkeni etuusperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen indeksikorotusten ja laskentamallin oletuspäivitysten takia. Vakuutuspalvelutuloksessa palvelumarginaalia tuloutui 36 miljoonaa euroa (23). Sijoitustulosta vahvisti osakkeiden positiivinen arvonkehitys. Asiakashyvitysten laskentaoletusten päivitys kasvatti nettorahoitustuottoja 30 miljoonaa euroa. Kulut kasvoivat 6 miljoonaa euroa 40 miljoonaan euroon. Katsauskaudella käynnistyi riskihenkivakuutuksen ja yksilöllisen sijoitusvakuutuksen alustauudistukset, jotka kasvattivat kehittämiskuluja.

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Vakuutuspalvelutulos	-11	12	-	-55
Nettorahoituskulut	-199	1 394	-	1642
Sijoitustoiminnan tuotot	313	-1 432	-	-1643
Tuotot sijoitustoiminnasta	114	-39	-	-1
Nettopalkkiotuotot	19	19	0,0	40
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	4	0	-	0
Henkilöstökulut	-8	-7	20,3	-13
Poistot ja arvonalentumiset	-9	-10	-12,0	-20
Liiketoiminnan muut kulut	-23	-17	35,0	-37
Kulut yhteensä	-40	-34	18,2	-70
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	22	19	18,0	38
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-6	-5	19,8	-10
Liikevoitto	101	-28	-	-57
Kulu–tuotto–suhde, %	27	307	280	312
Palvelumarginaali kauden lopussa	776	746	4,0	787

Henkivakuutuksen tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022
Nettorahoitustuotot ja -kulut	20	426
Asiakkaiden sijoitusvarallisuuden vastuun muutos	-180	695
Erillistaseiden vastuun arvonmuutos	-38	273
Nettorahoitustuotot ja -kulut	-199	1 394
Korkosijoitukset	44	-394
Listatut osakkeet	47	-88
Muut likvidit sijoitukset	0	-4
Kiinteistösijoitukset	4	13
Muut epälikvidit sijoitukset	7	14
Sijoitustoiminnan tuotot	102	-460
Erillistaseiden sijoitusomaisuuden arvonmuutos	40	-284
Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten katteena olevista varoista	479	-1 634
Sijoitussopimusten (IFRS9) vastuun arvonmuutos	-288	941
Osakkuus- ja yhteisytykset sekä muut	-21	4
Tuotot sijoitustoiminnasta yhteensä	114	-39

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

	1–6/2023	1–6/2022
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	3,2	-12,8
Korkosijoitusten running yield, %	2,0	1,0
	30.6.2023	31.12.2022
Sijoituskanta, milj. €	3 242	3 235
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	92	90
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	54	50
Modifioitu duraatio	3,1	2,8

* ilman eriytettyjä taseita

Ryhmätoiminnot

Avainlukuja

Milj. €	1–6/2023	1–6/2022	Muutos, %	1–12/2022
Korkokate	-24	-35	-	-62
Saamisten arvonalentumiset	0	0	-	0
Nettopalkkiotuotot	0	0	-	0
Tuotot sijoitustoiminnasta	22	7	209,6	-11
Liiketoiminnan muut tuotot	364	342	6,3	657
Henkilöstökulut	-118	-101	16,8	195
Poistot ja arvonalentumiset	-43	-56	-22,8	103
Liiketoiminnan muut kulut	-203	-182	11,4	376
Liiketappio	-1	-24	-	-91

Ryhmätoiminnot-segmentti sisältää OP Osuuskunnan liiketoimintasegmenttejä tukevat ja varmentavat toiminnot ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkitoiminnot.

Katsauskauden tulos

Ryhmätoimintojen liiketappio oli -1 miljoonaa euroa (-24). Ryhmätoimintojen korkokate oli -24 miljoonaa euroa (-35). TLTRO III -rahoitukseen ja sen suojaukseen liittyvien erien vaikutus oli katsauskaudella -11 miljoonaa (-4). Markkinakorkojen nousu vaikutti positiivisesti korkokatteeseen.

Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 22 miljoonaa euroa (7). Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 6,3 prosenttia 364 miljoonaa euroon. Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä eriä.

Henkilöstökulut kasvoivat 16,8 prosenttia 118 miljoonaan euroon. Kasvuun vaikuttivat henkilöstömäärän ja tulospalkkiovarauksen kasvu sekä työehtosopimusten mukainen katsauskaudella henkilöstölle maksettu kertakorvaus. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 22,8 prosenttia 43 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11,4 prosenttia 203 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat 8,8 prosenttia 142 miljoonaan euroon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 214 prosenttia (217) ja NSFR-suhdeluku oli 131 prosenttia (128) katsauskauden lopussa. OP Ryhmän taseen varoissa oli katsauskauden lopussa 162 miljoonalla eurolla (1) joukkovelkakirjoja, joita ei kirjanpidossa arvosteta käypään arvoon. Näiden joukkovelkakirjojen käypä arvo oli 160 miljoonaa euroa (1) katsauskauden lopussa.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli kesäkuun lopussa 33 korkopistettä (27). Tammi-kesäkuussa OP Ryhmässä laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3,3 miljardia euroa (4,0). OP Ryhmä maksoi katsauskaudella takaisin kokonaisuudessaan 12,0 miljardin TLTRO III -rahoituksen.

ICT-investoinnit

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän tuotteiden ja palveluiden, digitaalisten kanavien sekä yhteisen teknologia-, data- ja kyberturvallisuuskäytökykyksien kehittämisestä ja varmistaa palveluiden korkean laadun, saatavuuden ja tietoturvallisuuden. Kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-toiminnan kustannuksista.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat tammi–kesäkuussa 177 miljoonaa euroa (151). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 50 miljoonaa euroa (47) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän puolivuosisikatsauksen tekstiosan liiketoimintasegmenttikohdaisiin osioihin.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 13 804 henkilöä (12 999). Henkilöstöä oli keskimäärin 13 355 (13 077). Kasvu johtui kesätyöntekijöiden palkkauksesta sekä asiakaspalvelun ja myynnin resurssien lisäämisestä.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	30.6.2023	31.12.2022
Vähittäispankki	7 853	7 450
Yrityspankki	1 065	962
Vakuutus	2 498	2 373
Ryhmätoiminnot	2 388	2 214
Yhteensä	13 804	12 999

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 88 henkilöä (124). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,2 vuotta (62,9).

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2023 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahasosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahasoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän puolivuosisikatsaukseen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 104 (108) osuuspankkia ja OP Osuuskunta -konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Kiteen Seudun ja Rääkkylän Osuuspankit sulautuivat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin 31.3.2023.

Pohjolan ja Tornion Osuuspankit sulautuivat Oulun Osuuspankkiin 30.4.2023. Sulautumisten yhteydessä Oulun Osuuspankin toiminimi muuttui Pohjolan Osuuspankiksi.

Etelä-Hämeen Osuuspankki ja Päijät-Hämeen Osuuspankki ovat 16.2.2023 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Päijät-Hämeen Osuuspankki sulautuu Etelä-Hämeen Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.12.2023. Sulautumisen yhteydessä Etelä-Hämeen Osuuspankin toiminimi muuttuu Hämeen Osuuspankiksi.

Korsnäsin Osuuspankki ja Vaasan Osuuspankki ovat 17.4.2023 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Korsnäsin Osuuspankki sulautuu Vaasan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.10.2023.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Ryhmän keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsi 1.12.2022 jäsenet OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 1.1.–31.12.2023. Hallituksen kokoonpanoon ei tullut muutoksia. Lisäksi OP Osuuskunnan sääntöjen mukaan pääjohtaja on toimiaikanaan hallituksen jäsen.

Hallituksessa jatkoivat vuonna 2023 Jarna Heinonen (yrittäjyyden professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu), Jari Himanen (kauppaneuvos, toimitusjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki), Kati Levoranta (Executive Vice President, kaupallinen ja operatiivinen johtaja, P2X Solutions Oy), Pekka Loikkanen (hallitusammattilainen), Tero Ojanperä (hallituksen puheenjohtaja, Silo.AI), Riitta Palomäki (hallitusammattilainen), Jaakko Pehkonen (rahoitusneuvos, kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto), Timo Ritakallio (pääjohtaja, OP Ryhmä), Petri Sahlström (laskentatoimen ja rahoituksen professori, Oulun yliopisto), Olli Tarkkanen (toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki) ja Mervi Väisänen (markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu).

Hallitus valitsi 21.12.2022 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen. Hallituksen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta jaettiin 2.5.2023 kahdeksi erilliseksi valiokunnaksi. Jatkossa hallituksella on neljä lakisääteistä valiokuntaa; tarkastus-, riski-, palkitsemis-, ja nimitysvaliokunta. Hallitus päivitti 2.5.2023 hallituksen valiokuntien kokoonpanot.

OP Osuuskunta piti 26.4.2023 varsinaisen osuuskunnan kokouksen, jossa valittiin hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja.

Hallintoneuvostossa on 36 jäsentä. Osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa valittiin uudelleen seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet: FM Eeva Harju, professori Saara Julkunen, toimitusjohtaja Matti Kiuru, vanhempi maatalousekonomisti Päivi Kujala, KHT-tilintarkastaja Katja Kuosa-Kaartti, senior manager Anssi Mäkelä, toimitusjohtaja Kari Mäkelä, toimitusjohtaja Heikki Palosaari, toimitusjohtaja Jyrki Rantala, toimitusjohtaja Teemu Sarhema ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin myyntipäällikkö Jan Drugge, henkilöstöjohtaja Titta Saksa ja yrittäjä Miika Sunikka.

Järjestäytymiskokouksessaan 26.4.2023 hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajaksi valittiin hallituksen puheenjohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajiksi yrittäjä Taija Jurmu ja toimitusjohtaja Ari Väänänen. Hallintoneuvoston jäsen FM Eeva Harju menehtyi toukokuussa 2023. Hallintoneuvosto jatkaa kauden loppuun asti 35 jäsenellä.

Tilintarkastajaksi tilikaudelle 2023 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

OP Ryhmä tiedotti 24.7.2023 palkkaavansa 300 uutta IT-ammattilaista Helsinkiin ja Ouluun. Rekrytoinnit ovat osa pitkän aikavälin investointeja muun muassa tekoälyosaamiseen, datan hyödyntämiseen ja pilvipalveluihin. Uusien rekrytointien lisäksi OP kehittää nykyisen henkilöstön osaamista vastaamaan paremmin tulevaisuuden edellytyksiä.

Loppuvuoden näkymät

Talouden arvioidaan taantuvan maltillisesti ja inflaation odotetaan laskevan hitaasti. Toimintaympäristöön liittyy yhä poikkeuksellista epävarmuutta. Korkeiden nousu heikentää tilannetta erityisesti kiinteistömarkkinoilla

ja -rakentamisessa. Globaalien sijoitusmarkkinoiden kehitys yhdessä geopoliittisen tilanteen kanssa voivat äkillisesti vaikuttaa toimintaympäristöön.

OP Ryhmän vuoden 2023 liikevoiton (tuloksen ennen veroja) arvioidaan markkinakorkojen nousun myötä muodostuvan suuremmaksi kuin vuoden 2022 liikevoitto (tulos ennen veroja).

OP Ryhmän tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät toimintaympäristön kehitykseen, korko- ja sijoitusympäristön muutoksiin sekä saamisten arvonalentumisten kehitykseen. Puolivuosikatsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla. Tunnuslukukaavat ovat johdettavissa tilinpäätöstiedotteessa esitetyistä luvuista, joten erillisiä vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmia ei ole esitetty.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tunnusluku	Laskentakaava	Kuvaus
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana.
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa.
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Kulu–tuotto–suhde, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, mikä on kulujen osuus tuotoista. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Tuotot yhteensä	Korkokate + Nettopalkkiotuotot + Vakuutuspalvelutulot + Tuotot sijoitustoiminnasta + Liiketoiminnan muut tuotot + Siirrot vakuutuspalvelutukseen	Tunnusluku kuvaa kaikkien tuottojen kehittymistä.
Kulut yhteensä	Henkilöstökulut + Poistot ja arvonalentumiset + Liiketoiminnan muut kulut	Tunnusluku kuvaa kaikkien kulujen kehittymistä.
Tuotot sijoitustoiminnasta	Vakuutuksen nettorahoitustuotot + Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot + Sijoitustoiminnan nettotuotot	Tunnusluku kuvaa kaikkien sijoitustoimintaan liittyvien tuottojen kehittymistä.

Luottokanta	Tase erään Saamiset asiakkailta sisältyvät luotot ja tappiota koskeva vähennyserä.		Asiakkaille myönnettyjen luottojen kokonaismäärä.
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)	x 100	Tunnusluvulla kuvataan tuloslaskelmalle kirjattujen saamisten arvonalentumisten määrää suhteessa luotto- ja takauskantaan. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
	Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa		
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset		Asiakkaiden talletusten kokonaismäärä.
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	Tappiota koskeva vähennyserä	x 100	Tunnusluvulla mitataan, paljonko odotettavissa olevien tappioiden määrä kattaa vastuun määrästä.
	Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)		
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella	x 100	Tunnusluvulla mitataan SICR-mallin (luottoriskin merkittävä kasvu) tehokkuutta, eli kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3.
	Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella		
Asiakasliiketoiminnan tuotot	Korkokate + vakuutuspalvelutulos + nettopalkkiotuotot		Asiakasliiketoiminnan tuotot kuvaavat korkokatteen, vakuutuspalvelutuloksen ja nettopalkkiotuottojen kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin näissä erissä.
Vahinkovakuutus:			
Yhdistetty kulusuhde, %	Riskisuhde + Toimintakulusuhde		Yhdistetty kulusuhde on keskeinen vahinkovakuutusyhtiön tehokkuutta kuvaava tunnusluku. Tunnusluku kertoo, riittävätkö maksutuotot tarkastelukaudella kattamaan yhtiön kulut.
Riskisuhde, %	Korvauskulut	x 100	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin. Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
	Vakuutusmaksutuotot (netto)		
Toimintakulusuhde, %	Liikekulut ja korvausten selvittelykulut	x 100	Tunnusluku kertoo yhtiön toiminnan kulujen (hankinta-, hoito-, hallinto ja vahinkojen hoitokulut) käytön suhteessa maksutuottoihin.
	Vakuutusmaksutuotot (netto)		

Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen kokonaisriskin määrään.
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ydinpääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Oma varallisuus}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta ja kertoo oman varallisuuden suhteen kokonaisriskin määrään.
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen velkaantuneisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen vastuiden kokonaismäärään.
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiä, joka edellyttää pankilta riittäviä korkealaatuisia likvidejä varoja 30 päivää kestävästä akuutista stressiskenaariosta selviämiseen.
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}}$	x 100	Pysyvän varainhankinnan tunnusluku kuvaa pitkän aikavälin likviditeettiriskiä, joka edellyttää pankilta riittävää määrää vakaita rahoituslähteitä suhteessa vakaita rahoituslähteitä edellyttäviin eriin. Tavoitteena on turvata varojen ja velkojen kestävää maturiteettirakennetta vuoden aikahorisontilla ja rajoittaa turvautumista liiaksi lyhytaikaiseen tukkuvarainhankintaan.
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}}$	x 100	Tunnusluku kuvaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen omien varojen vähimmäismäärään.

Järjestämättömät saamiset
 vastuista, %

 Järjestämättömät saamiset
 (brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa vakavissa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuuden osuutta koko vastuukannasta. Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin saamisiin kohdistuvia taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömät saamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.

Ongelmasaamiset vastuista, %

Ongelmasaamiset (brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuuden osuutta koko vastuukannasta. Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä tällaisiin tai terveisiin saamisiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitojoustoja. Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömien lainanhoitojoustojen lisäksi ongelmasaamisiin sisältyvät koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamisiksi. Ongelmasaamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.

 Terveet lainanhoitoustosaamiset
 vastuista, %

 Terveet
 lainanhoitoustosaamiset
 (brutto)

x 100

Vastuut katsauskauden lopussa

Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitoustosaamisten osuutta koko vastuukannasta. Terveitä lainanhoitoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitoustosaamisiksi.

Terveet lainanhoitajoustosaamiset ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajoustosaamiset (brutto)}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}}$	x 100	<p>Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajoustosaamisten osuutta ongelmasaamisista, joihin sisältyy terveiden lainanhoitajoustosaamisten lisäksi järjestämättömät saamiset. Terveitä lainanhoitajoustoosamiaisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajoustosaamisiksi.</p>
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}}$	x 100	<p>Tunnusluku kuvaa odotettavissa olevien tappioiden osuutta kaikista ongelmasaamisista. Ongelmasaamisiin sisältyvät järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitajoustosaamiset.</p>
Luotto- ja takauskanta	Luottokanta + takauskanta		<p>Tunnusluku kuvaa annettujen luottojen ja takauksen yhteismäärää.</p>
Vastuut	Luotto- ja takauskanta + korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt		<p>Ongelmasaamisten ja järjestämättömien saamisten suhteutusperusteena käytetään luotto- ja takauskannan, korkosaamisten sekä käyttämättömien luottojärjestelyiden (nostamattomat luotot ja nostovarot) summaa.</p>
Muut vastuut	Korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt		<p>Luotto- ja takauskannan lisäksi vastuita muodostuu korkosaamisista sekä käyttämättömistä luottojärjestelyistä (nostamattomat luotot ja nostovarot).</p>

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	30.6.2023	31.12.2022
OP Ryhmän oma pääoma	15 227	14 335
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-1 059	-721
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	325	337
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	14 493	13 951
Aineettomat hyödykkeet	-313	-343
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-227	-231
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-5	-163
Ennakoitu voitonjako ja edelliseltä tilikaudelta maksamaton voitonjako	-147	-144
ECL - odotetut tappiot alijäämä		-425
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-152	-76
Ydinpääoma (CET1)	13 650	12 569
Ensisijainen pääoma (T1)	13 650	12 569
Debentuurilainat	1 308	1 308
Debentuurilainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	74	91
Yleiset luottoriskioikaisu	108	
Toissijainen pääoma (T2)	1 490	1 399
Omat varat yhteensä	15 139	13 968
Kokonaisriski, milj. €	30.6.2023	31.12.2022
Luotto- ja vastapuoliriski	64 847	60 437
Standardimenetelmä (SA)*	64 847	8 476
Valtio- ja keskuspankkivastuut	582	495
Luottolaitosvastuut	565	627
Yritysvastuut	27 365	5 244
Vähittäisvastuut	8 888	1 245
Kiinteistövakuudelliset vastuut	19 768	153
Maksukyvyttömät vastuut	2 122	72
Erityisen suuren riskin erät	1 326	
Katetut joukkolainat	563	540
Saamiset, joihin voidaan soveltaa lyhyen aikavälin luottoluokitusta	10	0
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (CIU)	243	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2 420	1
Muut	995	99
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)		51 960
Yritysvastuut		29 997
Vähittäisvastuut		12 002
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		8 944
Muut		1 018
Keskusvastapuolen maksukyvyttömyysrahaston riskit	0	0
Arvopaperistetut erät	110	111
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 025	1 070
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	4 156	3 851
Vastuun arvonoikaus (CVA)	211	179
Muut riskit**	2 300	6 678
Kokonaisriski yhteensä	72 649	72 327

* OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassaan ja -raportoinnissaan standardimenetelmään vuoden 2023 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

** Muuten kattamattomat riskit. Vertailukaudella standardimenetelmään perustuva riskipainotettujen erien lattia.

Suhdeluvut, %	30.6.2023	31.12.2022
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,8	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	18,8	17,4
Vakavaraisuussuhde	20,8	19,3
Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %		
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	18,8	17,4
Tier1-vakavaraisuussuhde	18,8	17,4
Vakavaraisuussuhde	20,7	19,2
Pääomavaatimus, milj. €		
Omat varat	15 139	13 968
Pääomavaatimus	10 410	9 979
Puskuri pääomavaatimukseen	4 729	3 989

Pääomavaatimus 14,3 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,5 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia, ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	30.6.2023	31.12.2022
Ensisijainen pääoma (T1)	13 650	12 569
Vastuut yhteensä	145 459	165 362
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,4	7,6

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) kuvaa velkaantuneisuutta, mittarin minimitaso on kolme prosenttia.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	30.6.2023	31.12.2022
OP Ryhmän omat pääomat	15 227	14 335
Muut pankkitoiminnan ensi- ja toissijaiseen pääomaan luettavat erät	1 490	1 399
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-335	-442
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 034	-1 077
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	715	1 083
Suunniteltu voitontjako	-147	-144
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	161	177
ECL – odotetut tappiot alijäämä		-370
Ryhmittymän omat varat yhteensä	16 078	14 961
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	10 080	9 661
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 361	1 237
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	11 441	10 898
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 637	4 063
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	141	137

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

*** Kokonaisriski x 14,3 %

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

TAULUKKO-OSA

Tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Korkotuotot		2 327	675	1 327	336
Korkokulut		-1 027	-1	-643	5
Korkokate	3	1 299	675	684	341
Saamisten arvonalentumiset	4	-99	-100	-76	-17
Palkkiotuotot		538	546	261	265
Palkkiokulut		-67	-68	-35	-34
Nettopalkkiotuotot	5	470	478	226	231
Vakuutusmaksutuotot		967	916	482	464
Vakuutuspalvelukulut		-931	-893	-447	-446
Jälleenvakuutusopimusten nettotuotot		-28	33	-25	17
Vakuutuspalvelutulos	6	8	56	10	35
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		-243	1 866	-29	1 027
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)		-10	-5	-1	-3
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	7	-253	1 861	-31	1 024
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	8	19	-48	-14	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	485	-1 688	168	-940
Liiketoiminnan muut tuotot		21	46	15	7
Henkilöstökulut		-484	-427	-262	-216
Poistot ja arvonalentumiset		-92	-110	-45	-53
Liiketoiminnan muut kulut	10	-504	-451	-220	-205
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen		237	207	117	101
Liiketoiminnan kulut		-843	-781	-410	-373
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-122	-96	-66	-51
Lilkevoitto (-tappio)		986	402	506	228
Tulos ennen veroja		986	402	506	228
Tuloverot		-196	-72	-101	-47
Kauden tulos		790	330	405	182
Jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden tuloksesta		785	324	402	182
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden tuloksesta		5	6	3	0
Yhteensä		790	330	405	182

Laaja tuloslaskelma

Milj. €	Liite	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Kauden tulos		790	330	506	228
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		12	135	1	101
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käyvän arvon rahaston muutokset					
Käypään arvoon arvostamisesta	15	-10	-28	-8	-8
Rahavirran suojauksesta	15	14	-343	-22	-147
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-2	-27	0	-20
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käypään arvoon arvostamisesta	15	2	6	2	2
Rahavirran suojauksesta	15	-3	69	4	29
Muut laajan tuloksen erät		13	-188	-23	-43
Kauden laaja tulos		803	142	483	185
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		797	135	480	185
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		5	6	3	0
Yhteensä		803	142	483	185

Tase

Milj. €	Liite	30.6.2023	31.12.2022
Käteiset varat		17 232	35 004
Saamiset luottolaitoksilta		844	798
Saamiset asiakkailta		96 889	98 546
Johdannaissopimukset		3 614	4 117
Sijoitusomaisuus		21 095	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		12 051	11 597
Jälleenvakuutusopimusvarat	11	251	245
Aineettomat hyödykkeet		1 133	1 153
Aineelliset hyödykkeet		440	423
Muut varat		3 170	2 401
Verosaamiset		385	664
Varat yhteensä		157 105	175 691
Velat luottolaitoksille		68	12 301
Velat asiakkaille		74 648	81 468
Johdannaissopimukset	20	3 853	4 432
Vakuutusopimusvelat		11 629	11 446
Jälleenvakuutusopimusvelat	13	2	2
Velat sijoitusopimuksista		7 559	7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	14	35 662	37 438
Varaukset ja muut velat		5 777	3 818
Verovelat		1 317	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 364	1 384
Velat yhteensä		141 878	161 023
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		216	217
Tuotto-osuudet		3 287	3 369
Käyvän arvon rahasto	15	-357	-360
Muut rahastot		2 172	2 172
Kertyneet voittovarot		9 802	9 153
Määräysvallattomien omistajien osuus		107	118
Oma pääoma yhteensä		15 227	14 668
Velat ja oma pääoma yhteensä		157 105	175 691

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutusopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien. Tuloslaskelman ja taseen luvut vuodelta 2022 on oikaistu. Puolivuosikatsauksen liitetiedossa 1 Laatisperiaatteet kerrotaan tarkemmin IFRS 17 -standardin käyttönotosta sekä tehdyistä tulos- ja tasekaavamuutoksista.

Oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057	128	14 184
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022		-205		154	-52		-52
Oma pääoma 1.1.2022	3 459	118	2 184	8 244	14 005	128	14 133
Kauden laaja tulos		-297		432	135	6	142
Kauden tulos				324	324	6	330
Muut laajan tuloksen erät		-297		108	-188		-188
Voitonjako				-96	-96	-2	-98
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	1				1		1
Rahastosiirrot			-12	12			
Muut				0	0	3	3
Oma pääoma 30.6.2022	3 460	-179	2 172	8 591	14 045	135	14 180

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2023	3 586	-360	2 172	9 153	14 550	118	14 668
Kauden laaja tulos		3		794	797	5	803
Kauden tulos				785	785	5	790
Muut laajan tuloksen erät		3		9	13		13
Voitonjako				-144	-144	-3	-147
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	-83				-83		-83
Muut			0	0	0	-14	-14
Oma pääoma 30.6.2023	3 503	-357	2 172	9 802	15 120	107	15 227

Rahavirtalaskelma

MIJ. €	1-6/2023	1-6/2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	790	330
Oikaisut kauden tulokseen	-152	2 326
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	304	-3 374
Saamiset luottolaitoksilta	-479	-257
Saamiset asiakkailta	1 656	-2 446
Johdannaissopimukset	-6	-137
Sijoitusomaisuus	9	-342
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	-41	-32
Jälleevakuutus sopimusvarat	-6	-33
Muut varat	-829	-128
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-16 957	-4 261
Velat luottolaitoksille	-12 247	-3 702
Velat asiakkaille	-6 857	287
Johdannaissopimukset	-54	549
Vakuutus sopimusvelat	186	-1 963
Jälleevakuutus sopimusvelat	0	-3
Velat sijoitus sopimuksista	0	0
Varaukset ja muut velat	2 017	572
Maksetut tuloverot	-125	-139
Saadut osingot	29	61
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-16 111	-5 058
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä		33
Investointien aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-65	-64
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	11
B. Investointien rahavirta yhteensä	-61	-20
Rahoituksen rahavirrät		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutos	-23	-507
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, muutos	-1 789	-78
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	78	164
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-162	-163
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-144	-96
Vuokrasopimusvelat	-17	-17
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	-2 056	-698
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-18 229	-5 776
Rahavarat kauden alussa	35 656	33 129
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	24	81
Rahavarat kauden lopussa	17 451	27 435
Saadut korot	3 605	756
Maksetut korot	-2 243	-56
Rahavarat		
Käteiset varat	17 232	27 034
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	220	401
Yhteensä	17 451	27 435

Liitetaulukot

1. Laatumisperiaatteet
2. Segmenttiraportointi
3. Korkokate
4. Saamisten arvonalentumiset
5. Nettopalkkiotuotot
6. Vakuutuspalvelutulot
7. Vakuutuksen nettorahoituskulut
8. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot
9. Sijoitustoiminnan nettotuotot
10. Liiketoiminnan muut kulut
11. Jälleenvakuutus sopimusvarat
12. Vakuutus sopimusvelat
13. Jälleenvakuutus sopimusvelat
14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
15. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
16. Annetut vakuudet
17. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
18. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
19. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
20. Johdannaissopimukset
21. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
22. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Puolivuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin Osavuositarkastukset ja vuoden 2022 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Puolivuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki puolivuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

Puolivuositarkastus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen puolivuositarkastus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

1. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Osavuositarkastusta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulokset voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Osavuositarkastuksen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa ja vakuutus sopimusten arvostamisessa.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätoimille luotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen
- esimerkiksi koronaviruspandemian takia tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset
- vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleilla, paitsi jos kyseessä on pääsääntöisesti vaiheessa 2 tai 3 ja tarkkailulistalla oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä. Asiantuntija-arvioihin liittyy johdon harkintaa.

Johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset (management overlay) suoraan ECL-lukuihin (ns. post model adjustments) on tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön, kunnes varauksen aiheuttama ennakoinnaton tapahtuma tai olosuhde on saatu huomioitua ECL-malleissa.

ECL-malleissa huomioidaan kestävä kehitys 'Environmental, Social ja Governance' (ESG) -riskejä seuraavasti:

- ECL-mallien laskentaan on sisällytetty arvio talousvaikutuksista makroskenaariossa, jossa fossiilisen energian käyttöä vähennetään siten, että hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2035 mennessä.
- OP Ryhmä on ottanut vuoden 2023 alusta lähtien käyttöön suuryritysten asiantuntija-arvioon perustuvassa luottoluokitus prosessissa (R-rating) ns. ESG-varoituserkin, joka muodostuu ESG-riskitekijöiden arviosta. ESG-varoituserkillä tunnistetaan tilanteet, joissa ESG-riskitekijöillä on vaikutusta asiakkaan luottoluokkaan. ESG-varoituserkillä voidaan tarvittaessa heikentää asiakkaan luottoluokitusta ja siten kasvattaa asiakkaan sopimusten PD-riskiparametriä ja ECL:ää.

Muilta kuin edellä esitetyin osin odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvä johdon harkinta ja arviot sisältyvät vuoden 2022 tilinpäätökseen.

Geopoliittiset riskit

Geopoliittien tapahtumat voivat vaikuttaa OP Ryhmän tuottoihin ja riskeihin välillisesti asiakkaiden muuttuneiden toimintaedellytysten myötä ja suoraan yleisen finanssimarkkinatilanteen ja tekniseen infrastruktuuriin kohdistuvan haitanteon myötä. OP Ryhmä varautuu jatkuvasti tämän tapaisiin tapahtumiin tekemällä niiden varalta erilaisia toimintasuunnitelmia ja testaamalla näitä suunnitelmia.

Vakuutus sopimusten arvostaminen

Merkittävät johdon harkintaan perustuvat ratkaisut IFRS 17:ää sovellettaessa. Riskioikaisu on yksi vakuutus sopimusten arvostuksen komponenteista ja sen määrittämisessä johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Riskioikaisun laskennassa pääomakustannusparametrin (CoC) tasoksi on asetettu 5 prosenttia. CoC-taso on yhteinen OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n vakuutus sopimusten arvostamisessa. OP Ryhmä arvioi pääomakustannusparametrin arvoa vähintään kerran vuodessa ja sitä muutetaan tarvittaessa. Parametria voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi esim. liiketoimintamuutoksen tai markkinatilanteen perusteella. Käytetyt menetelmät ja oletukset eivät ole muuttuneet katsauskauden aikana.
- Riskioikaisu määritetään OP-Henkivakuutus Oy:n ja Pohjola Vakuutus Oy:n osalta erillisesti, eikä yhtiöiden välisiä hajautushyötyjä huomioida riskioikaisua määritettäessä.
- Luottamustaso Pohjola Vakuutukselle on 70–75 prosentin vaihteluvälissä ja OP-Henkivakuutuksessa 90–95 prosentin vaihteluvälissä. Luottamustason määritystekniikkana on käytetty normaalijakauman luottamustasoon liittyvää skaalaustekniikkaa. Yhdistetty OP Ryhmän luottamustaso on 85 prosentin tasolla.

Vakuutus sopimusten laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittämisessä johto on käyttänyt seuraavaa harkintaa:

- Diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likviditeettipreemion summana. Johto käyttää harkintaa määrittäessään periaatteet riskittömän korkokäyrän parametreille ja likviditeettipreemioille. Vakuutus sopimusten rahavirrat ulottuvat tyypillisesti pidemmälle kuin likvidit markkinanoteeraukset, joten swap-korot huomioidaan suoraan vain määritettyyn maksimimaturiteettiin asti. Tästä eteenpäin riskiton käyrä ekstrapoloidaan kohti pitkän aikavälin tasapainotasoa. Swap-koroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.
- Likviditeettipreemio määritetään kunkin vakuutusyhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA-BBB) ja korkeamman riskin yrityslainoille (HY, luottoluokitus BB-C). Johto tarkastelee allokaatiojakaumaa säännöllisesti.
- Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvonmuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain. Parametreja voidaan tarkistaa myös, jos johto näkee sen tarpeelliseksi. Käytetyt menetelmät ja oletukset eivät ole muuttuneet katsauskauden aikana.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa vakuutus sopimusten arvostamiseen sekä näiden menetelmien syöttötietojen arviointiprosessi:

- Vakuutus sopimusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia, jotka sisältävät oikaisun, joka kuvastaa rahan aika-arvoa sekä vastaisiin rahavirtoihin liittyviä rahoitusriskejä siltä osin kuin rahoitusriskit eivät sisälly vastaisia rahavirtoja koskeviin arvioihin sekä riskioikaisun arvion muulle kuin rahoitusriskille.
- Vastaisten rahavirtojen arvioimisen tavoitteena on määrittää mahdollisten tulevien koko vaihtelualueen odotusarvo tai todennäköisyyksillä painotettu keskiarvo ottamalla huomioon kaikki järjellä ja perusteltavissa oleva informaatio, joka on raportointipäivänä saatavilla ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja. Järjellä ja perusteltavissa oleva, raportointipäivänä ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja saatavissa oleva informaatio sisältää aiempia tapahtumia ja senhetkisiä olosuhteita koskevaa informaatiota sekä tulevia olosuhteita koskevia ennusteita.
- Odotusarvon mallinnukseen käytetään deterministisiä vastuuvälkamalleja, ellei rahavirtoihin vaikuta monimutkaisia stokastista simulointia edellyttäviä tekijöitä. OP Ryhmässä simulointia käytetään OP-Henkivakuutuksen vakuutus sopimusten asiakashyvitysten aika-arvon laskennassa.
- Kassavirtojen oletuksissa käytetään tuoreimpiin kuolevuustutkimuksiin perustuvia kuolevuusmalleja. Kuolevuusmallien osuvuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa kuolevuusmalleja päivitetään. Lisäksi asiakaskäyttämisoletukset ja liikekuluoletukset vaikuttavat merkittävästi vakuutus sopimusten kassavirtoihin. Oletukset on mallinnettu tilastoaineistoa hyödyntäen ja oletuksia seurataan ja päivitetään jatkuvasti tiedon lisääntyessä.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa VFA-arvostusmallin soveltamisessa:

- OP Ryhmä myöntää tiettyjä säästö-, sijoitus- ja eläkevakuutuksia, joiden tavoitteena on sopimuksen mukaan tuottaa, tai odottaa tuottavansa, sijoittamiseen liittyviä palveluja ja saada palveluista kompensatioksi palkkio, joka määritetään perustana oleviin eriin perustuen. Vakuutus sopimus voi sisältää erilaisia sijoituskohteita.

- Tällaisista sopimuksista tulee alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvioida sisältävätkö ne suoria oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:
 - vakuutuksenottaja on oikeutettu sopimuksen mukaan osallistumaan osuuteen perustana olevista sijoituskohteista;
 - OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutuksenottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta;
 - OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutuksenottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.
- OP Ryhmä arvioi vakuutus sopimusten VFA-arvostusmallin ehtojen täyttymisen sopimuksen syntymäajankohtana vallinneiden odotusten mukaisesti, eikä ehtoja uudelleen arvioida jälkikäteen, paitsi jos sopimukseen tehdään muutoksia. Arvostusmallin valinnassa huomioidaan kaikki tosiasialliset oikeudet ja velvoitteet, johon kuuluvat kaikki sopimukseen sisältyvät ehdot. IFRS 17:n laskentayksikkö on ryhmä sopimuksia, minkä vuoksi samaa arvostusmallia sovelletaan koko ryhmälle sen rahavirtojen ominaisuuksien mukaisesti. Vakuutus sopimusryhmään kuuluvat kaikki sopimukset, joilla on samanlaiset riskit ja niitä hallinnoidaan yhdessä.

Harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa tuloutusta määrittävän turvayksiköiden määrittämisessä:

- Vakuutus sopimusryhmän sopimukseen sisältyvää palvelumarginaalia kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrä, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutus sopimusryhmän mukaisesti. Tulosvaikutteisesti kirjatus palvelumarginaalin määrä määritetään sopimusryhmään sisältyvien vakuutus turvayksiköiden avulla. Vakuutus turvayksiköt kuvaavat ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavaa vakuutus turvan määrää, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto aika.
- Tyypillisille lyhyille vahinko vakuutus sopimuksille vakuutus palvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutus kauden aikana ja vakuutus ryhmätasoisien turvayksikön perustana käytetään samaan vakuutus ryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutus maksuja. Henkivakuutus tuotteiden palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösumma, raukeamiset ja tulevat vakuutus maksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja turvayksiköiden perusta vaihtelee vakuutus lajeittain: perusta on säästö tyypisille vakuutus tuotteille säästön määrän kehitys ja riski henkivakuutusille riskisumman kehitys.
- Niissä OP Ryhmän vakuutus tuotteissa, joissa tuotetaan sekä sijoitus palvelua että vakuutus palvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden sopimus kaudet ovat saman mittaisia.

Sijoitus komponenttien määrittämisen menetelmään liittyvä harkinta, jota johto on käyttänyt IFRS 17 -standardin käyttöönotossa:

- Johto on tunnistanut, että osaan OP Ryhmän henkivakuutus sopimuksia sisältyy sijoitus komponentteja. Niiden suuruus määräytyy siihen määrään, joka OP Ryhmän on vakuutus sopimuksen mukaan maksettava takaisin vakuutus nottajalle kaikissa olosuhteissa. Näitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa vakuutus tapahtuma sattuu tai sopimus erääntyy tai se lakkaa ilman vakuutus tapahtuman sattumista.
- Seuraaviin henkivakuutus sopimuksiin sisältyy merkittäviä sijoitus komponentteja ja ne määräytyvät seuraavasti:
 - Sijoitus- ja eläke vakuutukset:
 - jos kuoleman varaturva on yli 100 prosenttia, on sijoitus komponentti säästöjen määrä.
 - jos kuoleman varaturva on alle 100 prosenttia, on sijoitus komponentti kuoleman varaturvalla katettu määrä.
 - Eriytetyissä taseissa sijoitus komponentti on maksettavien korvausten määrä.

IFRS 17 -siirtymässä käytetyn käyvän arvon määrittämiseen ja mukautetun takautuvan -mallin (MRA) mukautuksiin liittyvä harkinta:

- Valtaosalle Pohjola Vakuutus myöntämille vakuutus sopimuksille on sovellettu mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. IFRS 17 -siirtymä arvot on määritetty erikseen tyypillisille vakuutus sopimuksille sekä erityiskäsittelyä vaativille vakuutus sopimuksille. Tyypillisillä vakuutus sopimuksilla tarkoitetaan kesto ltaan lyhyitä, yleensä vuoden tai joskus muutaman vuoden mittaisia sopimuksia, ja niihin sovelletaan MRA-siirtymätapaa. Pohjola käyttää mukautusta erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen välttääkseen kohtuuttomia kuluja ja ponnisteluja siirtymä arvojen määrittämisessä.
- OP-Henkivakuutus sopimuksille on sovellettu käyvän arvon siirtymätapaa, mikä johtuu tuotteiden pitkäaikaisesta luonteesta. Sopimukset ovat olleet voimassa jo ennen sitä hetkeä, kun käytettävissä on ollut takautuvaan laskentaan tarvittava kohtuullinen ja perusteltavissa oleva informaatio, jota voitaisiin käyttää ilman jälkiviisautta.
- Käypiin arvoihin perustuvan lähestymistavan soveltamiseksi OP Ryhmä on määrittänyt sopimukseen sisältyvän palvelumarginaalin tai jäljellä olevan vakuutus kauden velan tappiokomponentin siirtymis ajankohtana vakuutus sopimusryhmän käyvän arvon ja kyseisenä ajankohtana määritetyn sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvon erotuksena. Vakuutus sopimusryhmän palvelumarginaali kuvastaa IFRS 17-laskennassa ko. ryhmästä odotettavissa olevia tulevia tuottoja, jotka tuloutetaan vakuutus sopimusryhmän tulevan elinkaaren aikana.

- Vakuutusryhmille määritetyn käyvän arvon määrittämisessä on huomioitu vakuutusryhmän tulevien kassavirtojen diskontattu nykyarvo, riskioikaisu, huomioiden vakuutusryhmään jo kertyneistä vakuutusmaksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot sekä tulevista vakuutusmaksuista aiheutuvat tulevat voitot tai tappiot siirtymähetkellä 1.1.2022 sekä markkinaosapuolen yleensä vaatimat riskillisät kannan myynnin yhteydessä. Johto on käyttänyt harkintaa käytettyjen arvostusparametrien määrittämisessä mm. kassavirtojen, diskonttokoron ja riskimarginaalin määrittämisessä. Käytännössä vakuutuskantojen myymiselle ei ole olemassa toimivia ja vakiintuneita markkinoita vaan mahdolliset kaupat toteutetaan usein kahdenvälisissä liiketoimissa, joka vastaisi suotuisinta markkinaa.

2. IFRS 17 Vakuutus sopimukset käyttöönotto

OP Ryhmä on soveltanut IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien, joka on pakollinen soveltamisen aloittamisajankohta. IFRS 17 -standardi on hyväksytty Euroopan unionissa 19.11.2021. OP Ryhmä on lisäksi soveltanut IFRS 17 -standardin muutosta, joka salli rahoitusvarojen luokittelua koskevan poikkeusmenettelyn. Sillä poistettiin kirjanpidollinen epäsymmetria vakuutus sopimusvelan ja niihin liittyvien rahoitusvarojen välillä IFRS 17:n käyttöönoton vuoksi oikeistujen vertailutietojen osalta. Muutos on hyväksytty Euroopan unionissa 8.9.2022.

IFRS 17 -standardilla on vaikutuksia OP Ryhmän vahinko- ja henkivakuutus tuotteiden arvostamiseen ja kirjaamiseen sekä niiden esittämiseen tilinpäätöksessä. Taseen esittämistä varten vakuutus sopimusten oikeudet ja velvoitteet netotetaan ja esitetään joko varoissa tai veloissa. Tuloslaskelmassa esitetään välisummana vakuutus palvelutulos ja erikseen sijoitustoiminnan tuotto. Lisäksi uusi standardi tuo lisää laadullisia ja määrällisiä liitetietovaatimuksia, mm. täsmäytyslaskelmia vakuutus sopimusten nettomääräisten kirjanpitoarvojen muutoksista kauden aikana ja arvostuskomponenttikohtaisen vakuutus palvelutuoton analyysin.

Standardin tärkein päämäärä on yhtenäistää vakuutus sopimusvelan arvostus globaalisti; aikaisemmin IFRS 4 -standardin mukainen arvostus perustui kansallisiin arvostuksiin. IFRS 17:n mukaan arvostus perustuu ajantasaisiin estimaatteihin kuten vakuutus yhtiöiden vakavaraisuuslaskentakin. IFRS 17 -standardi eroaa kuitenkin vakavaraisuuslaskennasta tarkoituksensa ja periaate pohjaisuutensa osalta. Aikaisempi IFRS 4:n mukainen käytäntö, jossa vakuutus sopimusvelka voi sisältää implisiittisiä marginaaleja riskin kantamisesta ja tulevista voitoista, lakkaa. Tämä johtaa siihen, että velan muutokset esitetään läpinäkyvästi.

Merkittävät muutokset OP Ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin on esitetty alla:

IFRS 17 -standardia sovelletaan sopimuksiin, joiden mukaan OP Ryhmä ottaa vastaan merkittävän vakuutus riskin toiselta osapuolelta. Arviota tehtäessä huomioidaan kaikki sopimukseen sisältyvät eksplisiittiset tai implisiittiset ehdot, mutta jätetään huomioimatta ehdot, joilla ei ole kaupallista merkitystä. OP Ryhmän hallussa olevat sopimukset, joilla siirretään perustana olevien vakuutus sopimusten merkittävä vakuutus riski toiselle osapuolelle, luokitellaan jälleenvakuutus sopimuksiksi ja kuuluvat standardin soveltamisalaan. Vakuutus sopimukset ja jälleenvakuutus sopimukset altistavat OP Ryhmän myös rahoitus riskille. Rahoitus riskiä koskevista oletusmuutoksista ja markkinamuutoksista aiheutuvia velan muutoksia voidaan kumota tuloksessa varojen käyvän arvon muutoksilla.

Käytettävät arvostusmallit

Vakuutus sopimukset, joihin ei sisälly suoraa oikeutta sopimuksen ylijäämästä, arvostetaan yleisen arvostusmallin (GMM) mukaan. Tätä arvostusmallia sovelletaan tyypillisiin vahinkovakuutus sopimuksiin ja sellaisiin henkivakuutus sopimuksiin, jotka eivät täytä muuttuvaan palkkioon perustuvan -arvostusmallin (VFA) kriteereitä. Vakuutus sopimukset, joihin sisältyy suora oikeus sopimuksen ylijäämään, arvostetaan VFA-arvostusmallilla. Näitä ovat sijoitussidonnaisuuden sisältävät vakuutus sopimukset, joissa on merkittävä vakuutus riski. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä OP Ryhmä arvioi sisältääkö sopimus suoria oikeuksia osuuteen sopimuksen ylijäämästä käyttäen seuraavia kriteereitä:

- Sopimusehdoissa määrätään, että vakuutuksenottaja osallistuu osuuteen selkeästi yksilöidystä perustana olevien erien muodostamasta kokonaisuudesta (esim. sijoituskori).
- OP Ryhmä odottaa maksavansa vakuutuksenottajalle määrän, joka vastaa huomattavaa osuutta perustana olevien erien käypään arvoon perustuvasta tuotosta.
- OP Ryhmä odottaa huomattavan osuuden vakuutuksenottajalle maksettavien määrien mahdollisesta muutoksesta vaihtelevan perustana olevien erien käyvän arvon muutoksen mukaisesti.

Alkuperäinen arvostaminen ja ryhmittely

Alkuperäistä arvostamista varten vakuutus sopimukset tunnistetaan ja ryhmitellään salkuiksi perustuen samankaltaisiin riskeihin ja yhdessä hallinnointiin. Vakuutus sopimukset arvostetaan vakuutus sopimusryhmätasolla, joka muodostetaan vakuutusluokan, asiakasryhmän ja kohorttivuoden avulla. Sopimukset ryhmitellään edelleen niiden voitollisuuden perusteella, ja jos sopimusryhmä on tappiollinen heti alussa tai olemassa oleva ryhmä kääntyy tappiolliseksi, kirjataan tappio heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimusten hankintakuluja aktivoidaan taseen varoihin siltä osin, kuin ne voidaan katsoa liittyvän sopimusten uusimiseen. Aktivoidut hankintakulut kohdistetaan kokemusperäistä dataa käyttäen tuleville vakuutus sopimusryhmille käyttäen systemaattista ja rationaalista menetelmää ja esitetään tase-erässä Muut varat. Aktivoidut rahavirrat kirjataan pois ja sisällytetään niihin liittyvän uuden vakuutus sopimusryhmän arvostukseen alkuperäisenä kirjaamishetkenä. OP Ryhmä arvioi

säännöllisesti, onko vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvia rahavirtoja koskevaa omaisuuserää vastaava rahamäärä kerrytettävissä. Tulosvaikutteinen arvonalentumistappio kirjataan, jos tosiseikat ja olosuhteet viittaavat siihen, että omaisuuserä saattaa olla arvoltaan alentunut. Tätä sovelletaan niille vahinkovakuutus tuotteille, joille on tyypillistä, että osa asiakkaista uusi lyhyet vuoden pituiset vakuutukset, milloin aktivoinnin kriteerit täyttyvät.

Vakuutus sopimusryhmä kirjataan aikaisimpana seuraavista ajankohdista:

- sopimusryhmän vakuutuskauden alku
- päivä, jona ryhmän ensimmäinen vakuutuksenottajalta saatava maksu erääntyy
- päivä, jona sopimusryhmästä tulee tappiollinen.

Alkuhetkellä vakuutus sopimusryhmän taseen arvo koostuu seuraavien komponenttien summana:

- sopimuksen täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvo oikaistuna rahan aika-arvolla
- riskioikaisu, joka kuvastaa OP Ryhmän riskinottohalukkuutta
- palvelumarginaali, joka on jäännöserä ja edustaa kertymätöntä voittoa.

Jos palvelumarginaali on negatiivinen, sopimusryhmä on tappiollinen ja tappio kirjataan heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimusryhmien rahavirtoihin otetaan mukaan seuraavat erät:

- rahavirrat, jotka kuuluvat sopimuksen rajojen sisälle ja jotka liittyvät suoraan sopimuksen täyttämiseen (esim. hoito-, hallinto- ja korvaustoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut), mukaan lukien rahavirrat, joiden määrän tai ajoituksen suhteen OP Ryhmällä on harkintavaltaa.
- sijoituskomponentit, joilla on suuri keskinäinen yhteys pääsopimuksena olevien vakuutus sopimusten kanssa.
- mahdolliset kytketyt johdannaiset, jotka liittyvät läheisesti pääsopimuksena oleviin vakuutus sopimuksiin.
- vakuutus sopimukseen mahdollisesti sisältyvä lupaus toimittaa erillisiä ei-vakuutus palveluita tai tavaroita, silloin kun kyse on liittämisraha virrasta.

Osaan henkivakuutus sopimuksia sisältyy sijoituskomponentteja, joiden määräytyminen vaihtelee sopimustyypeittäin. Näiden sijoituskomponenttien kulut esitetään erillään muista vakuutus palveluluista.

Myöhempi arvostaminen

Myöhemmin kunkin raportointikauden lopussa vakuutus sopimusryhmän taseessa oleva kirjanpitoarvo sisältää:

- velan jäljellä olevalle vakuutuskaudelle (LRC), joka sisältää alkuperäisessä kirjaamisessa määritettyjen komponenttien raportointipäivän arvostukset, tulevaisuudessa toteutettavaan palveluun liittyvien sopimusten rahavirtojen pääoma-arvon ja palvelumarginaalin arvon.
- velan toteutuneista vakuutus tapahtumista (LIC), joka sisältää vakuutus sopimusryhmälle kyseisenä ajankohtana kohdistettujen, toteutuneeseen palveluun liittyvät korvaukset ja kulut, joita ei ole vielä maksettu sekä korvaukset, jotka on toteutuneet, mutta ei vielä raportoitu.

Vakuutus sopimusryhmiä arvostettaessa vastaisia rahavirtoja koskevat arviot kuvastavat arvostuspäivänä tehtäviä tulevaisuutta koskevia oletuksia; diskonttokorkona käytetään arvostuspäivän korkoja ja riskioikaisun arvio muulle kuin rahoitusriskille tarkistetaan. Palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävät diskonttokorot ovat GMM-arvostusmallin sopimuksille sopimusryhmän alussa määritetty locked-in-korko ja VFA-arvostusmallin sopimuksille raportointihetken korko.

Muutokset vakuutus sopimusten täyttämistä aiheutuvien rahavirtojen pääoma-arvossa kirjataan GMM-arvostusmallissa seuraavasti:

- Muutokset, jotka liittyvät tulevaisuudessa tuotettaviin palveluihin oikaistaan taseen palvelumarginaalin kirjanpitoarvoon (tai tuloslaskelman vakuutus palvelutulokseen, jos vakuutus sopimusryhmä on tappiollinen).
- Muutokset, jotka liittyvät raportointikauden tai sitä aiempaan palveluun kirjataan tuloslaskelman vakuutus palvelutulokseen.
- Diskonttokoron muutokset ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen kirjataan tuloslaskelman vakuutuksen nettorahoitustuotot ja –kulut -erään.

Riskioikaisun määrittäminen

Riskioikaisu on yksi vakuutus sopimusten arvostuksen komponenteista. Riskioikaisulla tarkoitetaan tässä kompensatiota, jonka yhtiön johto vaatii sellaisen vakuutus sopimusten vastaisen rahavirtojen määrää ja ajoittumista koskevan epävarmuuden kantamisesta, joka aiheutuu muusta riskistä kuin rahoitusriskistä. Riskioikaisun jäljellä oleva määrä esitetään vakuutusvelan täsmäytyslaskelmissa sekä erikseen tuotettuun palveluun liittyvä riskioikaisu (tuloutettu osuus). OP soveltaa riskioikaisun määrittämisessä Cost of Capital -menetelmää. Riskioikaisun laskennassa huomioidaan muuhun riskiin kuin rahoitusriskiin liittyvä epävarmuus IFRS 17 -vakuutus sopimusryhmien osalta. Riskioikaisu mallinnetaan parhaan estimaatin ja stressatun kassavirran nykyarvojen erotuksena. Stressattu kassavirta lasketaan 99,5 prosentin luottamustasolla eli vastaavalla luottamustasolla kuin vakuutus toiminnan pääomavaade.

Stressatun kassavirran kalibroinnissa käytetään vakavaraisuuslaskennan kassavirtastressejä sekä soveltuvin osin yhtiön sisäisiä laskentamalleja. Stressiskenaariot, jotka vaikuttavat kyseisen vakuutusryhmän riskioikaisuun määrään, riippuvat vakuutusryhmistä ja vakuutuslajeista. Esimerkiksi OP-Henkivakuutusyhtiön riskihenkivakuutuksissa kuolevuuden kasvu ja vakuutuksen raukeavuus muodostavat merkittävimmät stressiskenaariot. Yleiseen toimintaan liittyvät riskit on rajattu riskioikaisuun ulkopuolelle.

Vakuutusryhmien riskeissä pitkäkestoisista kassavirroista seuraa suurempi riskioikaisu. Uusissa vakuutusryhmissä oletusten asetannan seurauksena riskioikaisu määräytyy suuremmaksi. Tiedon lisääntyessä oletukset päivitetään ja riskioikaisu tästä syystä pienenee lähtötilanteen mukaisen parhaan arvion tarkentuessa. Riskioikaisu tuloutuu laskennassa käytettävien kassavirtaennusteiden perusteella. Pohjola Vakuutuksen ja OP-Henkivakuutuksen riskioikaisu edustavat yhtiöiden vastuulle jäävää osuutta riskioikaisusta jälleenvakuutuksen riskioikaisua pienentävän vaikutuksen jälkeen.

Diskonttokoron määrittäminen

Kaikki kassavirrat diskontataan korolla ja diskonttauskäyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutusryhmien ominaisuuksista riippuvan likviditeetti-preemion summana (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloiden. Riskittömän korko on kaikille OP Ryhmän vakuutusyhtiöille sama, mutta likviditeetti-premio riippuu vakuutusryhmien ominaisuuksista, joten laskennassa käytetään useita eri diskonttauskorkokäyriä merkittäville valuutoille. Riskittömän korkokäyrän markkina-aineistona käytetään swap-korkonoteerauksia valituissa likvideissa maturiteeteissa. Swap-koroista poistetaan tarvittaessa luottoriskikomponentti.

Likviditeetti-premio määritetään kunkin vakuutusyhtiön vastuun huomioivan sijoitusuniversumin avulla. Sijoitusuniversumilla tarkoitetaan allokaatiojakaumaa, jota muodostettaessa huomioidaan painoissa sekä indeksivalinnoissa vastuun määrä, vastuun ja sijoitusten kassavirtojen maturiteetit sekä kassavirtojen ennustettavuus. Sijoitusuniversumi sisältää viiteindeksit ja niiden painot Valtionlainoille, IG-Yrityslainoille (IG, luottoluokitus AAA–BBB) ja korkeamman riskin yrityslainoille (HY, luottoluokitus BB–C).

Diskonttokoron liikkeet vaikuttavat rahavirtojen arvomuutoksen kautta tulokseen ja korkomallin valinta vaikuttaa merkittävästi tulokseen. OP Ryhmä arvioi riskittömän korkokäyrän mallinnuksessa käytettyjen parametrien arvot vähintään vuosittain.

GMM-arvostusmallin sopimuksille palvelumarginaalille kertyvän koron määrittämiseen käytettävä diskonttokorko on vakuutusryhmän alussa määritetty locked-in -korko, joka on määritetty vakuutusryhmän alussa.

Palvelumarginaali ja sen tuloutus

Palvelumarginaali edustaa vakuutusryhmän kertymätöntä voittoa, ja sitä kirjataan tulosvaikutteisesti kullakin kaudella määrä, joka kuvastaa palveluja, joita kyseisellä kaudella on tuotettu vakuutusryhmän mukaisesti. Tuloutettava määrä määritetään:

- yksilöimällä vakuutusryhmään sisältyvät vakuutusurvat. Ryhmään sisältyvien vakuutusurvatkojien lukumäärä on ryhmään sisältyvien sopimusten mukaan tuotettavan vakuutusurvan määrä, joka määritetään ottamalla huomioon kunkin sopimuksen osalta sopimuksen mukaisesti annetut edut ja sopimuksen kesto-aika.
- kohdistamalla sopimukseen sisältyvä palvelumarginaali kauden lopussa (ennen kuin mitään kirjataan tulosvaikutteisesti kaudella tuotettujen palvelujen kuvastamiseksi) yhtä suurina erinä kullekin tarkasteltavana olevalla kaudella tuotetulle ja tulevaisuudessa tuotettavaksi odotetulle vakuutusurvatkoille.
- kirjaamalla tulosvaikutteisesti kaudella tuotetuille vakuutusurvatkoille kohdistettu määrä.

OP Ryhmässä vakuutusurvatko määritetään sopimuksen ennustetulle elinkaarelle. Tyypillisille lyhyille vahinkovakuutusryhmien vakuutuspalvelua tulkitaan tarjottavan tasaisesti vakuutuskauden aikana ja vakuutusryhmätasaisen vakuutusurvatkon perustana käytetään samaan vakuutusryhmään kuuluvilta sopimuksilta saatavia vakuutusmaksuja. Henkivakuutusryhmien palvelumarginaalin ennustetun elinkaaren aikaiseen tuloutukseen vaikuttaa sopimuksen tyypistä riippuen säästön määrä ryhmittäin, sopimuksen odotettu pituus, korvaus- tai säästösusma, raukeamiset ja tulevat vakuutusmaksut. Palvelumarginaalin purkautuminen ja vakuutusurvatkon perusta vaihtelee vakuutuslajeittain: perusta on säästötyypisille vakuutusryhmien säästön määrän kehitys ja riskihenkivakuutusryhmien riskisumman kehitys. Kuitenkin vertailuvuonna 2022 riskihenkivakuutusryhmien osalta perusta on vakuutusmaksu.

Niissä OP Ryhmän vakuutusryhmien, joissa tuotetaan sekä sijoituspalvelua että vakuutuspalvelua, tuotetaan niitä tasaisesti ja samassa suhteessa sopimuksen odotetun keston aikana. Lisäksi molempia palveluita tuotetaan samaan aikaan ja molempien palveluiden vakuutuskaudet ovat saman mittaisia.

VFA-arvostusmallissa yhtiön osuus alla olevien sijoitusten käyvän arvon muutoksista sisältyy palvelumarginaaliin, joka muuttuu jokaisena raportointipäivänä.

Jälleenvakuutusryhmien vakuutusurvat

Jälleenvakuutusryhmien vakuutusurvat ryhmitellään samalla periaatteella kuin ensivakuutusurvat, mutta lisäksi ryhmitellään erikseen suhteelliset ja ei-suhteelliset jälleenvakuutusryhmien vakuutusurvat. Vakuutusurvatkojien tehtyjen jälleenvakuutusryhmien alkuperäinen kirjaamispäivä on aikaisempi seuraavista:

- Jälleenvakuutusryhmän vakuutuskauden alkupäivä. Jos tämä päivä on myöhemmin kuin jälleenvakuutusryhmän vakuutuskauden alkupäivä, kirjaamista viivästetään, kunnes perustana oleva vakuutus on alun perin kirjattu.
- Päivä, jolloin on kirjattu perustana olevan tappiollisen ensivakuutusten ryhmä silloin, kun OP Ryhmä on tehnyt siihen liittyvässä jälleenvakuutusryhmässä jälleenvakuutusryhmää joko samana päivänä tai aikaisemmin.

OP Ryhmä oikaisee vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutusryhmien sopimukseen sisältyvää palvelumarginaalia ja tämän seurauksena kirjaa tuoton silloin, kun kirjataan tappio joko tappiollisen perustana olevien vakuutusryhmien alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai lisätään ryhmään tappiollisia perustana olevia vakuutusryhmiä. Tämä palvelumarginaaliin tehtävä oikaisu ja siitä syntyvä tuotto määritetään kertomalla keskenään:

- perustana olevista vakuutusryhmiä kirjattu tappio
- se prosentiosuus perustana olevien vakuutusryhmien korvausvaateista, jonka OP Ryhmä odottaa saavansa katetuksi vakuutuksenottajana tehtyjen jälleenvakuutusryhmien avulla.

Vakuutusryhmien esittäminen tuloslaskelmassa ja taseessa

Vakuutusryhmien tuotto esitetään tuloslaskelmassa rivillä vakuutusmaksutuotto, ja se muodostuu seuraavien komponenttien arvostamisesta: vastaiset rahavirrat, muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu sekä palvelumarginaali. Vakuutusryhmään liittyvät kuluerät muodostuvat sattuneiden vahinkojen korvauskuluista, tappiollisten sopimusten tappioista, aiempiin kausiin liittyvistä muutoksista sekä toimintakuluista, ja esitetään rivillä vakuutuspalvelukulut. Jälleenvakuutusryhmiin liittyvät kulut ja tuotot esitetään rivillä jälleenvakuutusryhmien nettotuotot.

Tuloslaskelman erään 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut' sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutusryhmiin. Tämän vaihtoehdon soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpitokäsittelyä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat suojattavaan positioon.

Taseessa sopimukseen liittyvät vastaiset rahavirrat esitetään nettona ja ryhmitellään joko taseen vakuutusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla sekä jälleenvakuutusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla. Aikaisemman IFRS 4:n mukaisen tuloslaskelman kululajipohjaiseen esittämistapaan tulee muutos, sillä IFRS 17:n myötä osuus henkilöstökuluista, poistoista ja liiketoiminnan muista kuluista sisällytetään IFRS 17 -vakuutusvelan laskentaan ja esitetään erässä vakuutuspalvelukulut.

OP Ryhmä on tehnyt laatimisperiaatteita koskevat seuraavat merkittävät valinnat:

- Kauden vakuutukseen liittyvien rahoitustuottojen tai -kuluja esittäminen tulosvaikutteisesti; diskonttauskyyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutusryhmien ominaisuuksista riippuvan likviditeetti-preemion summana (ns. bottom up -lähestymistapa), pitkät korot ekstrapoloiden. Vastaavasti vakuutusvelkaan liittyvät sijoitukset luokitellaan uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään tulosvaikutteisesti. Soveltamisen aloittamisajankohtana lakkaa IFRS 4 -standardin sallima osakesijoituksia koskenut väliaikainen poikkeusmenettely.
- Riskin pienentämisen vaihtoehtoa käytetään tiettyihin VFA-arvostusmallin sopimukseen, joita suojataan korkotaseen markkinariskien hallinnan tavoitteen ja strategian mukaisesti. Tällä poistetaan tuloksen epäsymmetriaa.
- Cost of Capital -menetelmää käytetään riskioikaisun määrittämisessä.
- OP Ryhmässä ei sovelleta vakuutusmaksujen kohdistamiseen perustuvaa lähestymistapaa (PAA) eikä Euroopan unionissa hyväksytyt IFRS 17 -standardin sallimaa valintaa yhdistää useita vuosikohortteja samaan ryhmään.

IFRS 17 siirtymä 1.1.2022

IFRS 17 -siirtymässä vakuutus sopimuksiin sovelletaan mukautettua takautuvaa siirtymätapaa kaikille tyypillisille vahinkovakuutus sopimuksille, joihin ei voida soveltaa täysin takautuvaa siirtymätapaa. Mukautusta käytetään erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen sekä diskonttoron määritykseen. Jos täydellistä dataa täysin takautuvan lähestymistavan soveltamiseksi ei ole kaikilta osin käytettävissä, sovelletaan standardin sallimaa mukautettua takautuvaa siirtymätapaa tilanteisiin, joissa on mahdollista käyttää järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia ja ponnisteluja. Mukautetun takautuvan siirtymätavan lopputulokset tulevat vastaamaan hyvin lähelle täysin takautuvan lähestymistavan lopputuloksia.

Lisäksi käyvän arvon siirtymätapaa sovelletaan henkivakuutus sopimuksille sekä muille vahinkovakuutus sopimuksille, joille ei sovelleta mukautettua takautuvaa siirtymätapaa. Kaikki sopimukset ryhmitellään siirtymäsääntöjen salliman vaihtoehdon mukaisesti kantakohtaisesti yhteen siirtymäkohorttiin. Täysin takautuva lähestymistapa on ensisijainen siirtymämalli, mutta sitä pitää pystyä soveltamaan ilman jälkiviisautta liittyen mm. dataan koskien ennen siirtymää tapahtuneisiin saatuihin ja maksettaviin rahavirtoihin, niiden estimaatteihin ja muutoksiin eriteltyinä jokaiselle vakuutus sopimusryhmälle sopimusten alkamisvuosi huomioiden.

IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laski siirtymäajankohtana 52 miljoonaa euroa. RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten tämä muutos OP Ryhmän omaan pääomaan ei vaikuta RaVa-tunnuslukuun.

Oman pääoman muutos siirtymähetkellä 1.1.2022 on eritelty alla olevassa taulukossa. Omaa pääomaa kasvatti 'Muihin varoihin' kirjattavat vahinkovakuutuksen aktivoituneet hankintakulut, jotka olivat 238 miljoonaa euroa. IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostetut vakuutus sopimusvelat olivat siirtymähetkellä IFRS 4 -standardin mukaan arvostettuja vakuutusvelkoja suuremmat, mikä pienensi omaa pääomaa. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelkoihin lisättävä riskioikaisu oli suurempi kuin IFRS 4 -laskentaan sisältyvä marginaali. Sijoitusten uudelleenluokittelun seurauksena käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käyvän arvon rahastosta purkaantui vakuutusyhtiöiden sijoituksiin aiemmin kertynyt arvostusero, joka kirjattiin kertyneisiin voittovaroihin.

IFRS 17 siirtymähetken vaikutus omaan pääomaan 1.1.2022

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto*	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2021	3 459	323	2 184	8 090	14 057
Vahinkovakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-121		324	202
Henkivakuutuksen siirtymähetken vaikutus		-99		-123	-223
Konsernioikaisujen vaikutus		15		4	19
Laskennallisen verosaamisen/-velan muutos				-51	-51
IFRS 17 -siirtymän vaikutus 1.1.2022 yhteensä		-205		154	-52
Oma pääoma 1.1.2022 (emoyhtiön omistajien osuus)	3 459	118	2 184	8 244	14 005

* Luvut sisältävät myös laskennallisten verojen muutokset

OP Ryhmän IFRS 17 -standardin mukaan arvostettu vuoden 2022 tulos ennen veroja oli 1 120 miljoonaa euroa, eli 145 miljoonaa euroa tilinpäätöstiedotteessa 2022 raportoitua vuoden 2022 tulosta ennen veroja (1 265 miljoonaa euroa) pienempi. Tuloserot johtuu pääosin henkivakuutuksen tuloksen muutoksesta, joka aiheutuu muun muassa tuloksen jakotuseroista. Lisäksi eroa aiheutti korkojen noususta johtuva tulevien asiakashyvitysten varausten muutos. IFRS 17 -standardin voimaantulolla ei ole vaikutusta vakuutus sopimusten kokonaiskannattavuuteen. IFRS 4 -standardin ja IFRS 17 -standardin arvostusmallien välillä tuloutuksen ajoituksessa voi esiintyä eroja.

Avaavan taseen muutokset 1.1.2022

OP Ryhmän avaava tase 1.1.2022 Milj. €	31.12.2021	Muutokset	1.1.2022
Käteiset varat	32 846		32 846
Saamiset luottolaitoksilta	541		541
Johdannaissopimukset	3 467		3 467
Saamiset asiakkailta	96 947		96 947
Vakuutusopimusvarat			0
Jälleenvakuutusopimusvarat		114	114
Sijoitusomaisuus	22 945	-4	22 941
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat	13 137		13 137
Aineettomat hyödykkeet	1 212		1 212
Aineelliset hyödykkeet	446		446
Muut varat	2 419	-244	2 176
Verosaamiset	141	15	156
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	8		8
Varat yhteensä	174 110	-119	173 991
Velat luottolaitoksille	16 650		16 650
Johdannaissopimukset	2 266		2 266
Velat asiakkaille	77 898		77 898
Vakuutusvelka	8 773	-8 773	
Vakuutusopimusvelat		13 968	13 968
Jälleenvakuutusopimusvelat		13	13
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista	13 210	-13 210	
Velat sijoitusopimuksista		7 880	7 880
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	34 895		34 895
Varaukset ja muut velat	3 134	-16	3 118
Verovelat	1 109	71	1 180
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 982		1 982
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	8		8
Velat yhteensä	159 926	-67	159 858
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet	215		215
Tuotto-osuudet	3 244		3 244
Käyvän arvon rahasto	323	-205	118
Muut rahastot	2 184		2 184
Kertyneet voittovarot	8 090	154	8 244
Määräysvallattomien omistajien osuus	128		128
Oma pääoma yhteensä	14 184	-52	14 133
Velat ja oma pääoma yhteensä	174 110	-119	173 991

Avaavan taseen muutoksiin sisältyy IFRS 17 -siirtymän kirjausten lisäksi kirjausmuutoksia liittyen esittämisen selkiyttämiseen. Esittämistavan muutokset eivät vaikuttaneet oman pääoman määrään 1.1.2022. Sijoitusomaisuuden muutoksista 1.1.2022, joita oli yhteensä -4 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus sijoitusten uudelleen luokittelusta oli 2 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto muihin oli varoihin -6 miljoonaa euroa. Muiden varojen muutoksista, joita oli yhteensä 244 miljoonaa euroa, IFRS 17 -siirtymän vaikutus oli -249 miljoonaa euroa ja esittämistavan muutos siirto pois sijoitusomaisuudesta 6 miljoonaa euroa.

Vakuutus sopimusvelat siirtymähetkellä 1.1.2022 siirtymämallien mukaan jaoteltuna

Vakuutus sopimusvelat 1.1.2022 Milj.€	Mukautettu takautuva siirtymä (MRA)	Käyvän arvon siirtymä (FVA)	Yhteensä
Vahinkovakuutus	2 956	28	2 985
Diskontatut rahavirrat	2 750	11	2 761
Riskioikaisu	129	0	130
Palvelumarginaali CSM	77	17	94
Tappiokomponentti	6	2	9
Henkivakuutus		10 984	10 984
Diskontatut rahavirrat		10 014	10 014
Riskioikaisu		284	284
Palvelumarginaali CSM		686	686
Tappiokomponentti		229	229
OP Ryhmä yhteensä	2 956	11 012	13 968

Vertailuvuoden 2022 oikaistut luvut

Tuloslaskelmassa Vakuutuspalvelutulos korvaa Vakuutuskatteen. Vakuutuspalvelutulokseen sisältyy Vakuutusmaksutuotot sekä Vakuutuspalvelukulut. Vakuutusmaksutuotot sisältävät palvelumarginaalin (CSM) tuloutuksen, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutoksen kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin. Vakuutuspalvelukulut sisältävät vakuutus sopimusten toimintakulut, sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Vakuutus sopimusten toimintakulut sisältävät liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillään osana Vakuutuspalvelutulosta.

Tuloslaskelmalla on uusi erä 'Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut'. Erään sisältyy diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon sekä ajan kulumisen vaikutus eli diskonttauksen purkautuminen. Lisäksi erään sisältyy riskin pienentämisen vaihtoehdon (risk mitigation) soveltaminen tiettyihin henkivakuutus sopimuksiin. Tämän vaihtoehdon soveltaminen antaa mahdollisuuden oikaista VFA-arvostusmallin sopimusten kirjanpitolähtöisyyttä niin, että palvelumarginaalista siirretään tuloslaskelmaan rahoitusriskin osalta ne rahavirtojen muutokset, jotka kuuluvat suojattavaan positioon. Tämä toimii vastaeränä suojaussalkun arvonmuutokselle.

Sijoitustoiminnan nettotuotoissa esitetään sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin. Sijoitustoiminnan nettotuotot yhdessä vakuutuksen nettorahoitustuottojen ja -kulujen kanssa kertovat sijoitustoiminnan tuloksellisuuden.

Tuloslaskelmalla esitettävät kulut pienenevät, koska IFRS 17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten toimintakulut siirretään vakuutus palvelutulokseen. Myös tuloslaskelman 'OP-bonukset omistaja-asiakkaille' -erä pieneni, koska vakuutus sopimuksista maksettavat bonusten rahavirrat otetaan mukaan IFRS 17 -laskennan rahavirtoihin, milloin ne sisältyvät osaksi vakuutus palvelutulosta.

OP Ryhmän IFRS 17 Tuloslaskelma 2022

Milj. €	1-12/2022
Korkokate	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-115
Nettopalkkiotuotot	942
Vakuutusmaksutuotot	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-1 898
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	106
Vakuutuspalvelutulos	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät n. rahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	2 226
Kaupankäyntitaroituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	67
Henkilöstökulut	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	416
Liiketoiminnan kulut	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-198
Liikevoitto (-tappio)	1 120
Tulos ennen veroja	1 120
Tuloverot	-213
Kauden tulos	907
Tilinpäätöstiedotteessa 2022 julkaistu tulos ennen veroja	1 265

Vakuutusmaksutuotot: Palvelumarginaalin (CSM) tuloutus, odotettavissa olevien korvausten ja toimintakulujen sekä riskioikaisun muutos kaudelle sekä muutokset aiempien kausien maksuihin.

Vakuutuspalvelukulut: Sattuneiden vahinkojen korvauskulut ja tappiollisten sopimusten tappiot sekä aiempiin kausiin liittyvät muutokset. Lisäksi toimintakulut.

Vakuutuksen nettorahoitustuotot ja -kulut: Diskonttokoron purkautuminen kauden aikana, diskonttokoron muutoksen ja muiden taloudellisten muutosten vaikutus vakuutus sopimusvelan arvoon, riskin pienentämisen vaikutus henkivakuutuksella.

Vakuutuspalvelutulos sisältää **IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten toimintakulut** eli liiketoiminnan kulut sekä nettopalkkiokulut. Näiden osuus on siirretty tuloslaskelmalla osaksi vakuutuspalvelutulosta.

OP Ryhmän IFRS 17 Tase 31.12.2022

Milj. €	31.12.2022
Käteiset varat	35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798
Saamiset asiakkailta	98 546
Johdannaissopimukset	4 117
Sijoitusomaisuus	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	11 597
Vakuutus sopimusvarat	0
Jälleenvakuutus sopimusvarat	245
Aineettomat hyödykkeet	1 153
Aineelliset hyödykkeet	423
Muut varat	2 401
Verosaamiset	664
Varat yhteensä	175 691
Velat luottolaitoksille	12 301
Velat asiakkaille	81 468
Johdannaissopimukset	4 432
Vakuutus sopimusvelat	11 446
Jälleenvakuutus sopimusvelat	2
Velat sijoitus sopimuksista	7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37 438
Varaukset ja muut velat	3 818
Verovelat	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 384
Velat yhteensä	161 023
Oma pääoma	
OP Ryhmän omistajien osuus	
Osuuspääoma	
Jäsenosuudet	217
Tuotto-osuudet	3 369
Käyvän arvon rahasto	-360
Muut rahastot	2 172
Kertyneet voittovarot	9 153
Määräysvallattomien omistajien osuus	118
Oma pääoma yhteensä	14 668
Velat ja oma pääoma yhteensä	175 691

OP Ryhmän taseen varoissa on IFRS 17 -standardin mukaan arvostettavien sopimusten jälleenvakuutusvelat. Vahinkovakuutuksen aktivoidut hankintakulut kirjataan erään 'Muut varat'. Taseen veloissa vakuutusvelat korvasivat IFRS 4 -standardin mukaiset vakuutusvelat.

Vakuutusvelat milj. €	31.12.2022
Vahinkovakuutus	2 536
Henkivakuutus	8 906
Yhteensä	11 442

Omassa pääomassa käyvän arvon rahaston määrä pieneni, koska vahinko- ja henkivakuutuksessa vakuutusvelkaan liittyvät sijoitukset on luokiteltu uudelleen niin, että niiden käypä arvo esitetään nyt kokonaan tulosvaikutteisesti IFRS 17 -standardin salliman vaihtoehdon mukaisesti.

Palvelumarginaalin määrä siirtymähetkellä 1.1.2022 oli arviolta 780 miljoonaa euroa, josta henkivakuutuksen osuus on arviolta 690 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutuksen osuus on arviolta 90 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksella sopimukset ovat pääosin vuoden mittaisia. Uusille vakuutusvelloille muodostuu kauden alussa palvelumarginaalia, joka purkautuu kauden aikana. Henkivakuutuksessa palvelumarginaalia purkautuu tulokseen pitkällä sopimuksella jopa vuosikymmenten kuluessa. Uusmyynnissä oleville kannoille syntyy myös uutta palvelumarginaalia. Palvelumarginaalin tuloutus suhteessa alkavaan CSM:ään oli vertailuvuonna noin 7 prosenttia. Vertailuvuotena riskihenkivakuutuksen turvayksiköt oli määritelty käyttäen maksuja ja vuoden 2023 alusta turvayksiköissä käytetään riskisummia. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta OP Ryhmän tulokseen.

Palvelumarginaalin CSM määrä ja tuloutuminen:

Milj.€	1.1.2022	31.12.2022	CSM tuloutus kauden aikana
Vahinkovakuutus	94	116	231
Henkivakuutus	686	787	47
OP Ryhmä yhteensä	780	903	278

OP Ryhmän tuloslaskelman oikaistut luvut, Milj. €	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q4 2022
Korkotuotot	339	675	1 070	1 833
Korkokulut	-6	-1	52	-215
Korkokate	334	675	1 122	1 618
Saamisten arvonalentumiset	-83	-100	-70	-115
Palkkiotuotot	280	546	809	1 077
Palkkiokulut	-33	-68	-100	-134
Nettopalkkiotuotot	247	478	709	942
Vakuutusmaksutuotot	451	916	1 407	1 898
Vakuutuspalvelukulut	-447	-893	-1 463	-1 898
Jälleenvakuutusvellojen nettotuotot	16	33	134	106
Vakuutuspalvelutulot	21	56	77	106
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	839	1 866	2 223	2 228
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	-2	-5	-3	-1
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+) / -kulut (-)	837	1 861	2 219	2 226
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	-19	-48	-62	-29
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-748	-1 688	-2 019	-1 952
Liiketoiminnan muut tuotot	39	46	52	67
Henkilöstökulut	-211	-427	-617	-856
Poistot ja arvonalentumiset	-57	-110	-159	-214
Liiketoiminnan muut kulut	-246	-451	-644	-892
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	106	207	305	416
Liiketoiminnan kulut	-407	-781	-1 115	-1 545
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-46	-96	-147	-198
Liikevoitto (-tappio)	174	402	766	1 120
Tulos ennen veroja	174	402	766	1 120
Tuloverot	-25	-72	-142	-213
Kauden tulos	148	330	624	907

Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennan ja IFRS 17 -arvostamisen erot

IFRS 17 muuttaa vakuutus sopimusten arvostamisen niiden sopimusten osalta, joihin standardia sovelletaan. Arvostaminen on markkinaehtoista ja lähellä Solvenssi II:n mukaisen vakavaraisuuslaskennan arvostamista. Pohjalla on pääosin samat vakuutus sopimusten kassavirrat kuin vakavaraisuuslaskennassa. Nämä kassavirrat diskontataan riskittömällä korolla ja likviditeettipreemiolla. Riskitön korko on sama kuin vakavaraisuuslaskennan riskitön korko ja likviditeettipremio vastaa vakavaraisuuslaskennan volatilitteettikorjausta, mutta sen suuruus määritellään ryhmän vakuutusyhtiöiden vakuutus sopimusvelan luonteen ja sijoitusuniversumin perusteella. Vakuutus sopimusten arvoon lisätään Cost-of-capital -menetelmällä laskettu riskioikaisu, joka käsitteellisesti vastaa vakavaraisuuslaskennan riskimarginaalia, mutta se on laskettu yhtiön omilla parametreilla. IFRS 17 -vakuutus sopimusvelan osana varataan palvelumarginaali, joka jaksottaa vakuutus sopimusten voitot vakuutuskaudelle. Vakavaraisuuslaskennassa palvelumarginaalia vastaavaa erää ei vähennetä omasta varallisuudesta, vaan vakuutus sopimusten voitto kasvattaa omaa varallisuutta heti sopimuksen ensimmäisellä arvostamishetkellä. IFRS 17 -vakuutus sopimusten hankintakuluista aktivoidaan taseen varoihin se osuus, jonka katsotaan kohdistuvan tuleviin vuosikohortteihin. Solvenssi II:n omissa varoissa taas ei huomioida aktivoituja hankintakuluja.

3. Vuoden 2023 tulos- ja tasekaavamuutokset

OP Ryhmä muutti virallista tilinpäätöksen tulos- ja tasekaavaa 1.1.2023 alkaen. Muutokset on tehty takautuvasti myös vuodelle 2022. Tuloslaskelman tuotot esitetään ilman etumerkkiä ja kulut esitetään miinusmerkkisinä. Keskeiset muutokset tulos- ja tasekaavassa ovat seuraavat:

- a) Tuotot ja Kulut yhteensä rivit poistuivat, koska IFRS 17 -standardin voimaantulon 1.1.2023 jälkeen vakuutustoiminnan tuottoja ja kuluja (esimerkiksi henkilöstökulut) esitetään rivillä vakuutuspalvelutulos.
- b) Korkokatteen (korkotuotot ja korkokulut) ja Nettopalkkiotuottojen (palkkiotuotot ja palkkiokulut) alarivit esitetään eriteltyinä.
- c) Saamisten arvonalentumiset siirrettiin tuloslaskelman lopusta korkokatteen jälkeen liiketoiminnan eriin.
- d) Uudet IFRS 17 -standardin mukaiset erät Vakuutuspalvelutulos ja Vakuutuksen nettorahoitustuotot lisättiin tuloslaskelmaan. Entinen vakuutustoiminnan rivi Vakuutuskate poistui.
- e) Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot esitetään omana rivinään erillään Sijoitustoiminnan nettotuotoista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot sisältävät ainoastaan pankkitoiminnan ja ryhmätoimintojen erät. Sijoitustoiminnan nettotuotot sisältävät käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot, jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot, osakkuus- ja yhteisyrityksen tuloksen sekä IFRS 9 -standardin mukaisesti kirjattavien henkivakuutuksen sijoitussopimusvelkojen nettotuotot.
- f) Liiketoiminnan kuluerät Henkilöstökulut, Poistot ja arvonalentumiset ja Liiketoiminnan muut kulut esitetään pääosin kuten aiemmin, osoittaen OP Ryhmän kulut yhteensä, mutta näiden erien jälkeen on lisätty erä Siirrot vakuutuspalvelutulokseen, joka kertoo, paljonko näistä kuluista esitetään Vakuutuspalvelutuloksessa.
- g) OP-bonukset omistaja-asiakkaille ei sisällä enää IFRS17 -standardin mukaisesti arvostettavien vakuutus sopimusten OP-bonuksia, koska ne esitetään vakuutuspalvelutuloksessa.
- h) Uutena rivinä tuloslaskelmalla esitetään liikevoitto.
- i) Taseessa esitetään IFRS 17 -standardin mukaiset uudet tase-erät Vakuutus sopimusvarat, Jälleenvakuutus sopimusvarat, Vakuutus sopimusvelat ja Jälleenvakuutus sopimusvelat.
- j) Taseen erässä Sijoitussopimusvelat esitetään henkivakuutuksen IFRS 9 -standardin mukaisesti arvostettavat sijoitussopimukset.

Tuloslaskelma

	Selitys kaavamuutoksesta:
Korkotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Korkokulut	b) Uusi erittelyrivi
Korkokate	Ei muutosta
Saamisten arvonalentumiset	c) Vaihdettu kaavassa paikkaa
Palkkiotuotot	b) Uusi erittelyrivi
Palkkiokulut	b) Uusi erittelyrivi
Nettopalkkiotuotot	Ei muutosta
Vakuutusmaksutuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelukulut	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutussopimusten nettotuotot	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuspalvelutulos	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+) /-kulut (-)	d) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	e) Uusi rivi
Sijoitustoiminnan nettotuotot	e) Erän sisältö on muuttunut
Liiketoiminnan muut tuotot	Ei muutosta
Henkilöstökulut	Ei muutosta
Poistot ja arvonalentumiset	Ei muutosta
Liiketoiminnan muut kulut	Ei muutosta
Siirrot vakuutuspalvelutulokseen	f) Uusi IFRS 17 -standardin käyttöönottoon liittyvä rivi
Liiketoiminnan kulut	f) Uusi IFRS 17 -käyttöönottoon liittyvä rivi
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	g) Erän sisältö on muuttunut
Liikevoitto (-tappio)	h) Uusi rivi
Tulos ennen veroja	Ei muutosta
Tuloverot	Ei muutosta
Kauden tulos	Ei muutosta

Tase

	Selitys kaavamuutoksesta:
Käteiset varat	Ei muutosta
Saamiset luottolaitoksilta	Ei muutosta
Saamiset asiakkailta	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Sijoitusomaisuus	Ei muutosta
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	Ei muutosta
Vakuutusopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutusopimusvarat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Aineettomat hyödykkeet	Ei muutosta
Aineelliset hyödykkeet	Ei muutosta
Muut varat	Ei muutosta
Versaamiset	Ei muutosta
Varat yhteensä	Ei muutosta
Velat luottolaitoksille	Ei muutosta
Velat asiakkaille	Ei muutosta
Johdannaissopimukset	Ei muutosta
Vakuutusopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Jälleenvakuutusopimusvelat	i) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Velat sijoitusopimuksista	j) Uusi IFRS 17 -standardin mukainen rivi
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Ei muutosta
Varaukset ja muut velat	Ei muutosta
Verovelat	Ei muutosta
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	Ei muutosta
Velat yhteensä	Ei muutosta
Oma pääoma	Ei muutosta
Osuuspääoma	Ei muutosta
Jäsenosuudet	Ei muutosta
Tuotto-osuudet	Ei muutosta
Käyvän arvon rahasto	Ei muutosta
Muut rahastot	Ei muutosta
Kertyneet voittovarot	Ei muutosta
Määräysvallattomien omistajien osuus	Ei muutosta
Oma pääoma yhteensä	Ei muutosta
Velat ja oma pääoma yhteensä	Ei muutosta

Liite 2. Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi–kesäkuu 2023, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	1 598	231	0	1 065	-568	2 327
Korkokulut	-598	54	0	-1 089	607	-1 027
Korkokate	999	285	0	-24	39	1 299
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja	0	-148		148	0	0
Saamisten arvonalentumiset	-76	-23		0	0	-99
Palkkiotuotot	385	201	40	11	-99	538
Palkkiokulut	-24	-85	-15	-11	68	-67
Nettopalkkiotuotot	361	116	24	0	-31	470
Vakuutusmaksutuotot			967		0	967
Vakuutuspalvelukulut			-931		0	-931
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot			-28		0	-28
Vakuutuspalvelutulot			8		0	8
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-243			-243
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-10		0	-10
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-253		0	-253
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	2	29	0	11	-23	19
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-3	0	465	12	12	485
Liiketoiminnan muut tuotot	28	12	4	364	-387	21
Henkilöstökulut	-249	-54	-87	-118	24	-484
Poistot ja arvonalentumiset	-22	-2	-25	-43	1	-92
Liiketoiminnan muut kulut	-412	-132	-148	-203	392	-504
Siirrot vakuutuspalvelutuloon			237		0	237
Liiketoiminnan kulut	-683	-188	-24	-364	416	-843
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-103	-13	-6		0	-122
Liikevoitto (-tappio)	524	219	217	-1	26	986
Tulos ennen veroja	524	219	217	-1	26	986

Sisäisten erien eliminoinnista aiheutuva käyvän arvon suojauslaskennan laskennallinen tehottomuus esitetään konsernieliminoinneissa.

Tulos tammi–kesäkuu 2022, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkotuotot	479	202	0	-65	59	675
Korkokulut	6	12	-1	30	-48	-1
Korkokate	485	214	-1	-35	11	675
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-21		21		
Saamisten arvonalentumiset	-60	-40	0	0	0	-100
Palkkiotuotot	416	203	42	7	-122	546
Palkkiokulut	-19	-119	-17	-7	95	-68
Nettopalkkiotuotot	397	83	25	0	-27	478
Vakuutusmaksutuotot			916		0	916
Vakuutuspalvelukulut			-893		0	-893
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot			33		0	33
Vakuutuspalvelutulot			56		0	56
Vakuutukseen liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			1 866		0	1 866
Jälleenvakuutuksiin liittyvät nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			-5			-5
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)			1 861		0	1 861
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot	2	7	-1	-2	-54	-48
Sijoitustoiminnan nettotuotot	3	0	-1 795	9	95	-1 688
Liiketoiminnan muut tuotot	18	11	31	342	-357	46
Henkilöstökulut	-230	-46	-73	-101	23	-427
Poistot ja arvonalentumiset	-24	-5	-26	-56	1	-110
Liiketoiminnan muut kulut	-374	-122	-131	-182	359	-451
Siirrot vakuutuspalvelutuloon			207			207
Liiketoiminnan kulut	-628	-173	-23	-339	383	-781
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-81	-10	-5		0	-96
Liikevoitto (-tappio)	136	91	148	-24	51	402
Tulos ennen veroja	136	91	148	-24	51	402

Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten markkinamuutoksista johtuva arvonmuutos eliminoidaan konsernissa.

Tase 30.6.2023, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	47	143		17 041		17 232
Saamiset luottolaitoksilta	25 569	223	398	13 566	-38 912	844
Saamiset asiakkailta	69 887	27 427	0	-74	-350	96 889
Johdannaissopimukset	1 234	5 205	47	211	-3 083	3 614
Sijoitusomaisuus	486	501	9 483	16 451	-5 824	21 095
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			12 051			12 051
Jälleenvakuutusopimusvarat			251		0	251
Aineettomat hyödykkeet	21	179	670	202	62	1 133
Aineelliset hyödykkeet	287	3	7	146	-4	440
Muut varat	845	141	1 686	974	-476	3 170
Verosaamiset	140	3	153	45	45	385
Varat yhteensä	98 516	33 823	24 747	48 562	-48 542	157 105
Velat luottolaitoksille	11 291	691	64	25 783	-37 761	68
Velat asiakkaille	62 056	10 682		3 140	-1 230	74 648
Johdannaissopimukset	1 686	4 750	38	494	-3 114	3 853
Vakuutusopimusvelat			11 629			11 629
Jälleenvakuutusopimusvelat			2			2
Velat sijoitusopimuksista			7 559			7 559
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	13 725	2 091		21 502	-1 657	35 662
Varaukset ja muut velat	1 279	3 023	1 467	358	-351	5 777
Verovelat	571	1	334	402	8	1 317
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0		380	1 364	-380	1 364
Velat yhteensä	90 609	21 238	21 472	53 043	-44 484	141 878
Oma pääoma						15 227
Tase 31.12.2022, milj. €						
Käteiset varat	52	154	0	34 797		35 004
Saamiset luottolaitoksilta	29 713	310	904	13 173	-43 301	798
Saamiset asiakkailta	70 729	27 803		383	-369	98 546
Johdannaissopimukset	1 266	5 612	76	169	-3 007	4 117
Sijoitusomaisuus	537	298	8 702	20 485	-9 280	20 742
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 597			11 597
Jälleenvakuutusopimusvarat			245		0	245
Aineettomat hyödykkeet	23	181	717	202	29	1 153
Aineelliset hyödykkeet	285	4	2	136	-4	423
Muut varat	635	1 756	762	-493	-259	2 401
Verosaamiset	137	3	456	24	44	664
Varat	103 378	36 120	23 462	68 877	-56 146	175 691
Velat luottolaitoksille	11 615	-36	65	42 621	-41 965	12 301
Velat asiakkaille	63 951	14 043		4 876	-1 402	81 468
Johdannaissopimukset	1 667	5 295	60	443	-3 033	4 432
Vakuutusopimusvelat			11 446		0	11 446
Jälleenvakuutusopimusvelat			2			2
Velat sijoitusopimuksista			7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 941	1 672		23 537	-4 711	37 438
Varaukset ja muut velat	846	891	347	1 954	-221	3 818
Verovelat	514	2	631	372	4	1 522
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	-51	380	1 435	-380	1 384
Velat	95 535	21 816	20 142	75 239	-51 709	161 023
Oma pääoma						14 668

Liite 3. Korkokate

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	327	0	141	0
Saamiset asiakkailta				
Lainat	1 681	642	929	329
Rahoitusleasingsaamiset	37	14	21	7
Suojauslaskennan arvostuserät	-959	-1 052	-46	-512
Yhteensä	759	-396	904	-176
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	0	0	0	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	58	26	32	14
Jaksotettu hankintameno	2	0	1	0
Suojauslaskennan arvostuserät	79	-933	-27	-440
Yhteensä	139	-907	6	-427
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	198	-75	121	-42
Rahavirran suojaus	864	1 987	56	952
Muut		0		0
Yhteensä	1 062	1 912	177	910
Velat luottolaitoksille				
Korot	0	36	76	14
Velat asiakkaille				
Negatiiviset korot	1	21	0	10
Muut	38	9	22	5
Yhteensä	2 327	675	1 327	336
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille				
Korkokulut veloista luottolaitoksille	-79	3	-77	0
Suojauslaskennan arvostuserät	-49	572	21	275
Yhteensä	-128	574	-56	275
Velat asiakkaille	-326	0	-179	3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Korkokulut yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-300	-51	-160	-32
Suojauslaskennan arvostuserät	-32	1 542	115	716
Yhteensä	-332	1 490	-45	684
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Muut	-18	-19	-9	-7
Suojauslaskennan arvostuserät	-4	44	2	23
Yhteensä	-22	26	-7	16
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-221	-2 035	-354	-945
Muut	36	13	18	8
Yhteensä	-185	-2 022	-335	-938
Saamiset luottolaitoksilta				
Negatiiviset korot	0	-65	0	-32
Muut	-35	-4	-20	-2
Yhteensä	-1 027	-1	-643	5
Korkokate yhteensä	1 299	675	684	341

Liite 4. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Luotto- ja takaustappioiden poistetut saamiset	-39	-44	-28	-33
Palautukset poistetuista saamisista	7	7	4	4
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-67	-63	-53	12
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista	0	0	2	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	-99	-100	-76	-17

Luottoriskille alttina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvalheittain 30.6.2023

Vastuut	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3		Vastuut yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet		Yll 30 pv erääntyneet	Yhteensä		
Milj. €							
Saamiset aslakkailta (brutto)							
Vahittaispankki	59 562	10 499	48	10 547	2 253	72 363	
Yrityspankki	25 483	3 215	58	3 273	542	29 298	
Saamiset aslakkailta yhteensä	85 046	13 714	107	13 821	2 795	101 661	
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lllmitit							
Vahittaispankki	6 377	470	4	474	43	6 894	
Yrityspankki	7 858	756	12	768	49	8 675	
Nostovarot ja lllmitit yhteensä	14 235	1 226	15	1 242	92	15 569	
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset							
Vahittaispankki	2 794	66		66	30	2 890	
Yrityspankki	7 150	570		570	80	7 800	
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 944	636		636	110	10 689	
Saamistodistukset*							
Ryhmätöiminnöt	12 291	88		88	3	12 382	
Saamistodistukset yhteensä	12 291	88	0	88	3	12 382	
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	121 516	15 664	122	15 786	3 000	140 302	

* Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2022 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin, joten odotettavissa olevaa tappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 30.6.2023

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja lllmitit*	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3		Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet		Yll 30 pv erääntyneet	Yhteensä		
Milj. €							
Saamiset asiakkailta							
Vahittaispankki	-20	-128	-2	-130	-370	-520	
Yrityspankki	-29	-47	-5	-53	-161	-243	
Saamiset aslakkailta yhteensä	-50	-175	-7	-182	-531	-763	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**							
Vahittaispankki	-1	-2		-2	-3	-5	
Yrityspankki	-2	-5		-5	-26	-33	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-3	-6		-6	-29	-38	
Saamistodistukset***							
Ryhmätöiminnöt	-1	-1		-1	0	-2	
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1		-1	0	-2	
Yhteensä	-54	-182	-7	-190	-561	-804	

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Vakuutusliiketoimintaan liittyvät saamistodistukset on 1.1.2022 alkaen IFRS 17 -standardin käyttöönoton yhteydessä arvostettu käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattaviin, joten odotettavissa olevaa tappiota ei enää lasketa. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 30.6.2023	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yll 30 pv eräntyneet	Yll 30 pv eräntyneet	Yhteensä		Yhteensä
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät						
Vahittaispankki	68 733	11 035	52	11 087	2 326	82 147
Yrityspankki	40 492	4 541	70	4 611	670	45 773
Tapplota koskeva vähennyserä						
Vahittaispankki	-21	-129	-2	-131	-373	-525
Yrityspankki	-32	-52	-5	-57	-187	-276
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vahittaispankki	-0,03 %	-1,17 %	-3,95 %	-1,18 %	-16,04 %	-0,64 %
Yrityspankki	-0,08 %	-1,15 %	-7,64 %	-1,24 %	-27,95 %	-0,60 %
Saamiset asiakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	109 225	15 576	122	15 698	2 997	127 919
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-53	-181	-7	-189	-560	-802
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-1,16 %	-6,07 %	-1,20 %	-18,70 %	-0,63 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	12 291	88		88	3	12 382
Tapplota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1	0	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-1,16 %		-1,16 %		-0,02 %
Saamistodistukset yhteensä	12 291	88		88	3	12 382
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1	0	-1	0	-2
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-1,16 %		-1,16 %	6,00 %	-0,02 %

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022

Vastuut	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3	
		Muut kuin yll 30 pv eräntyneet	Yll 30 pv eräntyneet	Yhteensä		Vastuut yhteensä
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vahittaispankki	62 761	8 256	51	8 306	2 127	73 195
Yrityspankki	26 588	2 518	109	2 627	451	29 666
Saamiset asiakkailta yhteensä	89 349	10 774	159	10 933	2 578	102 861
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lmlitit						
Vahittaispankki	6 705	371	0	372	39	7 115
Yrityspankki	8 351	493	29	521	71	8 944
Nostovarot ja lmlitit yhteensä	15 056	864	29	893	110	16 059
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vahittaispankki	2 636	54		54	26	2 715
Yrityspankki	6 943	448		448	72	7 462
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	9 579	501		501	98	10 178
Saamistodistukset						
Ryhmätoiminnot	12 982	73		73		13 055
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73		73		13 055
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	126 966	12 212	188	12 401	2 787	142 153

Tapplota koskeva vähennyserä arvonalentumisvaiheittain 31.12.2022

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarvat ja liittit*	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3		Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet		Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä		
MIJ. €							
Saamiset asiakkailta							
Vahittäispankki	-18	-78	-1	-79	-363	-457	
Yrityspankki	-30	-23	-5	-28	-182	-245	
Saamiset asiakkailta yhteensä	-48	-101	-6	-108	-546	-701	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**							
Vahittäispankki	-1	-1		-1	-2	-4	
Yrityspankki	-3	-2		-2	-24	-29	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-4	-3		-3	-26	-32	
Saamistodistukset***							
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2	
Saamistodistukset yhteensä	-1	-1		-1		-2	
Yhteensä	-53	-105	-6	-111	-572	-736	

* Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2022	Valhe 1		Valhe 2		Valhe 3		Yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet		Yli 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä	
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät							
Vahittäispankki	72 102	8 681	51	8 732	2 192	83 026	
Yrityspankki	41 882	3 459	137	3 596	595	46 072	
Tapplota koskeva vähennyserä							
Vahittäispankki	-19	-79	-1	-80	-366	-460	
Yrityspankki	-33	-25	-5	-30	-206	-274	
Kattavuusaste (Coverage ratio), %							
Vahittäispankki	-0,03 %	-0,91 %	-1,98 %	-0,92 %	-16,68 %	-0,55 %	
Yrityspankki	-0,08 %	-0,71 %	-3,81 %	-0,83 %	-34,69 %	-0,59 %	
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	113 983	12 139	188	12 328	2 787	129 098	
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-52	-104	-6	-110	-572	-734	
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	4,00 %	-0,86 %	-3,31 %	-0,89 %	-20,53 %	-0,57 %	
Saamistodistukset kirjanpitoarvo							
Ryhmätoiminnot	12 982	73		73		13 055	
Tapplota koskeva vähennyserä							
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2	
Kattavuusaste (Coverage ratio), %							
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-1,18 %		-1,18 %		-0,02 %	
Saamistodistukset yhteensä	12 982	73		73		13 055	
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-1	-1		-1		-2	
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,01 %	-1,18 %		-1,18 %		-0,02 %	

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain 1-6/2023 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset asialkallita ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
Saamiset asialkallita; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2023	113 983	12 328	2 787	129 098
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-7 338	7 162		-176
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-310		315	5
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	3 092	-3 176		-84
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-525	490	-34
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	60		-63	-3
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		225	-243	-17
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	10 347	333	81	10 762
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-7 905	-590	-202	-8 697
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-2 706	-59	-119	-2 609
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut		0	-50	-325
Saamiset asialkallita; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 30.6.2023	109 225	15 698	2 997	127 919

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvaan management overlay -varauksen kohdistuvien vastuiden, 2 miljardia euroa, siirto.

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain 1-6/2023 aikana.

Saamiset asialkallita ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	52	110	572	734
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-2	90		88
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-2		27	25
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-14		-12
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-8	44	37
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0		-7	-7
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1		5	-27	-22
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	6	6	19	30
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-6	-5	-42	-52
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	4	3	1	8
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennyksien pienentymiset		0	-27	-28
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	1	78	-12	67
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2023	53	189	560	802
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 4-6/2023	5	64	-15	54

Siirtoihin vaiheesta 1 vaiheeseen 2 sisältyy johdon harkintaan perustuvan management overlay -varauksen kasvua 32 miljoonaa euroa.

OP Ryhmä on arvioinut Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia asiakkaidensa luottoriskiä ja siihen liittyvää Q1/2022 tehdyn johdon harkintaa sisältävän management overlay -varauksen jäljellä olevaa määrää 2 miljoonaa euroa. Varaus on purettu Q2/2023.

OP Ryhmä on arvioinut inflaation ja Euribor-korkojen nousun sekä asuntovakuuksien hinnan laskun vaikutuksia asuntoluottojen luottoriskiä. Arviointi tehtiin stressitestinä, jossa mitattiin kotitalouksien kassavirtaa ja arvioitiin sen perusteella mahdollisia asiakkaita, joiden maksukyky on vaarantunut. Analyysin perusteella tehtiin Q4/2022 management overlay -varaus 42,4 miljoonaa euroa, joka on pidetty Q2/2023 ennallaan.

Rakentamisen toimialaan tehtiin Q4/2022 OP Ryhmän analyysin perusteella 5,3 miljoonan euron management overlay -varaus. Analyysi päivitettiin Q2/2023 toimialan edelleen heikentyneiden näkemien johdosta. Analyysi tehtiin perusskenaarion (60 prosentin paino) ja heikon skenaarion (40 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto laskee -20 prosenttia /-35 prosenttia, kannattavuus heikentyy -20 prosenttia /-40 prosenttia, omavaraisuaste laskee -10 prosenttia /-20 prosenttia, korkotaso on 4 prosenttia /6 prosenttia sekä uusien asuntojen hinnat ovat laskeneet -15 prosenttia /-30 prosenttia. Päivityksen perusteella varausta kasvatettiin 11,7 miljoonaa euroa 17,0 miljoonaan euroon.

Kiinteistötoimialaan tehtiin Q2/2023 27,2 miljoonan euron management overlay -varaus perustuen toimialan heikentyneisiin näkymiin. Analyysi tehtiin perusskenaarion (70 prosentin paino) ja heikon skenaarion (30 prosentin paino) stressitestinä oletuksilla, että liikevaihto kasvaa 3 prosenttia/0 prosenttia, kannattavuus heikentyy -5 prosenttia/-10 prosenttia, omavaraisuaste heikkenee -10 prosenttia/-20 prosenttia ja korkotaso on 4 prosenttia /6 prosenttia.

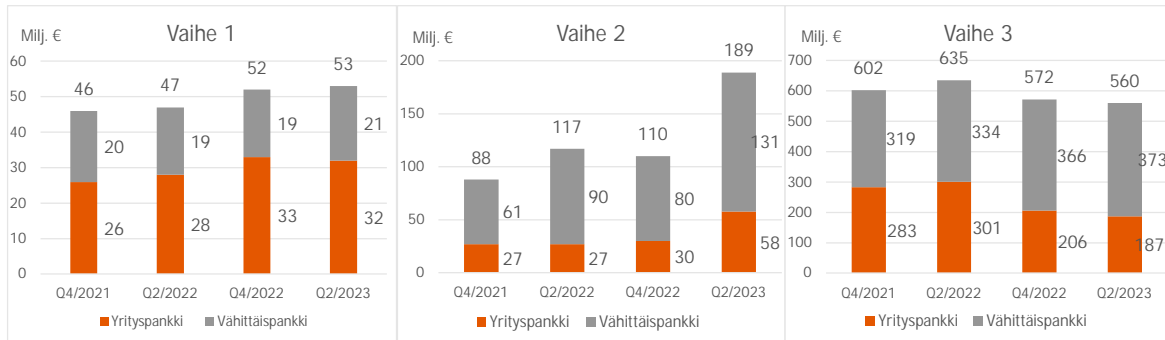
Lisäksi OP Ryhmä varautui Q4/2022 5 miljoonan euron management overlay -varauksella vuoden 2023 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tehtävään takautuvaan kantakorkajukseen lainahoitojoustoisiin liittyen. Varaus on purettu Q2/2023 koska kantakorkaus on viety järjestelmiin ja automaattisen ECL-laskennan piiriin.

Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmä teki 34 miljoonan euron ECL-lisävarauksen liikekiinteistövuokaudellisiin saataviin. Varauksella ennakoitiin riskillisimpien liikekiinteistöjen vakuusarviointiin päivityksestä aiheutuva ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varausta on jäljellä Q2/2023 11 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia management overlay -varauksia, edellä kuvatut management overlay varaukset ja raportoidun tappiota koskeva vähennyserän yhteismäärä.

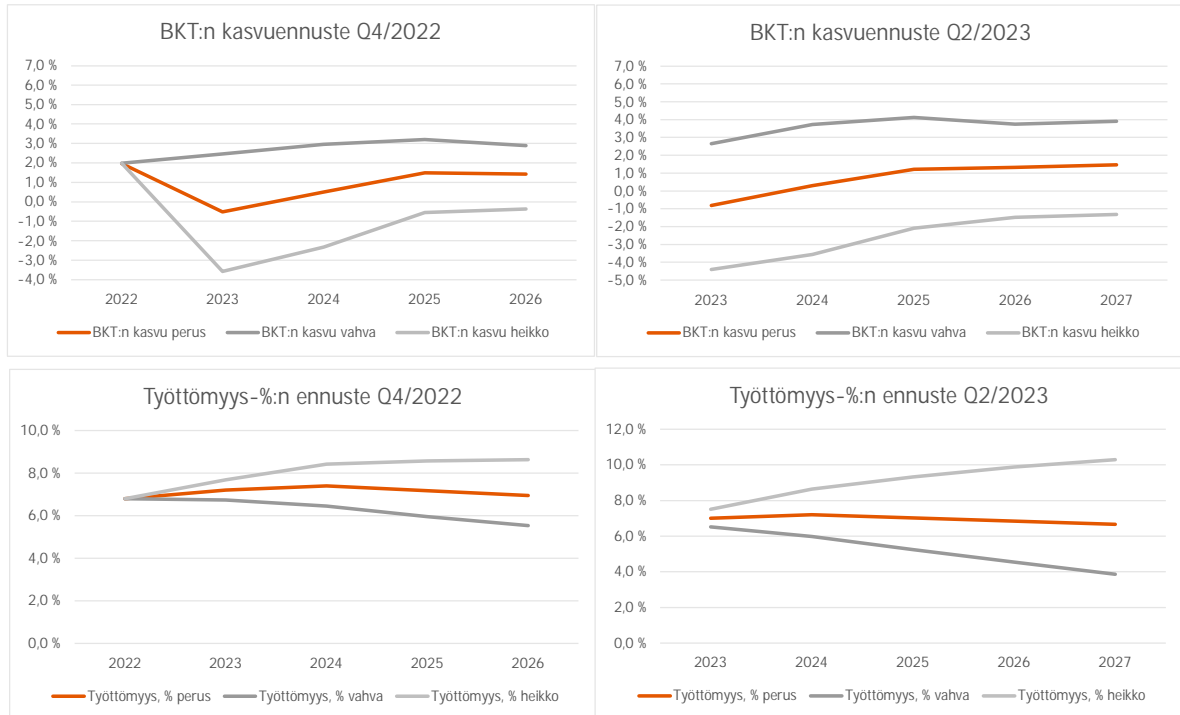
	Vähittäispankki	Yrittäjäpankki	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2023			
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia	440	264	704
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Henkilöasiakkaat inflaatio, korkotaso ja vakuuksien arvo	42		42
Rakentaminen toimiala	11	6	17
Kiinteistötoimiala	21	6	27
Liikekiinteistövakuudellisten luottojen vakuusarvostus	11		11
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	85	12	97
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	525	276	801
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022			
Tappiota koskeva vähennyserä ennen harkinnanvaraisia varauksia	401	267	668
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset			
Venäjä-Ukraina sota	2		2
Sähkön hinta, korkotaso ja vakuuksien arvo	42		42
Rakentaminen toimiala	3	3	5
Lainanhoitajien tuleva takautuva korjaus	5		5
Liikekiinteistövakuudellisten luottojen vakuusarvostus	11		11
Harkinnanvaraiset management overlay -varaukset yhteensä	63	3	66
Raportoitu tappiota koskeva vähennyserä	465	269	734

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan asiakassuhteiden odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä arvonalentumisvaiheittain viime vuosina.

ECL-laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaariopainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Ensimmäisen vuosipuoliskon 2023 aikana makroekonomisten ennusteiden päivitys kasvatti hieman odotettavissa olevien luottotappioiden määrää.

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan BKT:n ja työttömyysasteen ennusteiden muutosta.

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1 12 kk	Valhe 2 Koko volmassa- oloaika	Valhe 3 Koko volmassa- oloaika	Yhteensä
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2023	2	0		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		0	0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0			0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0		0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	0	0	0
Tappiota koskeva vähennyserä 30.6.2023	1	0	0	1
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos 4-6/2023	0	0	-2	-2

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
Saamiset aslakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2022	107 825	9 650	2 808	120 283
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-6 564	6 194		-370
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-432		378	-53
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	2 937	-3 224		-288
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-582	532	-50
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	65		-75	-10
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		238	-272	-33
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	23 512	1 160	162	24 834
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-14 270	-985	-434	-15 689
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	910*	-122	-203	585
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut	0	0	-111	-111
Saamiset aslakkailta; taseen erät ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2022	113 983	12 328	2 787	129 098

* Vaiheen 1 positiivinen nettomuutos liittyy taseen ulkopuolisten liittien korotuksiin.

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2022 aikana.

Saamiset asiakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	46	89	603	737
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-5	38		33
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-3		67	64
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-18		-16
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-12	57	45
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	1		-6	-6
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1		4	-23	-19
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	17	14	30	61
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-8	-14	-92	-114
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	4	7	40	51
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	0	2	5	7
Muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa	0	0	-108	-108
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset	0	0		
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	6	21	-31	-3
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	52	110	572	734

Saamistodistukset, milj. €

	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloaika	Koko volmassa- oloaika	
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	7	2	5	14
IFRS 17 -siirtymä 1.1.2022	-5	-2	-5	-12
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	2	0	0	2
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1				
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3				
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	0	0		0
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0	0		0
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0		0
Odotettavissa olevat luottotappiot, nettomuutos	0	1	0	0
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2022	2	0	0	1

Liite 5. Nettopalkkiotuotot

Tammi–kesäkuu 2023, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	4–6/2023
Palkkiotuotot							
Luotonanto	57	29		0	-1	85	42
Talletukset	12	1		0	0	13	6
Maksuliike	153	17		10	-11	169	85
Arvopapereiden välitys	4	10			-4	9	4
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	3		0	0	3	2
Sijoitusrahastot	24	119	23		-23	142	79
Omaisuudenhoito	13	11		1	-6	18	10
Lainopilliset palvelut	12	0			0	12	6
Takaukset	6	6		0	0	12	6
Asunnonvälitys	31				0	31	16
Vakuutusosimusten myyntipalkkiot	54		5		-35	23	-6
Henkivakuutuksen kuormitustulo			12			12	6
Muut	20	5		0	-18	8	3
Yhteensä	385	201	40	11	-99	538	261
Palkkikulut							
Luotonanto	0	-1		0	0	-1	0
Maksuliike	-15	-3	-1	-2	7	-13	-6
Arvopapereiden välitys		-2		0	0	-2	-1
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	-2		0	0	-2	-1
Sijoitusrahastot		-53	0		24	-30	-15
Omaisuudenhoito		-1	0	-1	0	-2	-2
Takaukset		0				0	0
Vakuutusosimusten myyntipalkkiot			-14		12	-3	0
Muut	-9	-22	0	-8	25	-14	-9
Yhteensä	-24	-85	-15	-11	68	-67	-35
Nettopalkkiotuotot yhteensä	361	116	24	0	-31	470	226
Tammi–kesäkuu 2022, mlj. €							
	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	4–6/2022
Palkkiotuotot							
Luotonanto	56	23		0	0	79	39
Talletukset	10	2		0	0	12	6
Maksuliike	144	16		5	-5	159	81
Arvopapereiden välitys	5	13			-5	13	5
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	3		0	0	3	2
Sijoitusrahastot	24	121	12	0	-23	133	70
Omaisuudenhoito	14	14		1	-7	22	10
Lainopilliset palvelut	14	0				14	8
Takaukset	6	6		0	0	12	6
Asunnonvälitys	37				0	37	19
Vakuutusosimusten myyntipalkkiot	55		17		-33	39	9
Henkivakuutuksen kuormitustulo			12			12	6
Muut	50	4	1	2	-48	9	3
Yhteensä	416	203	42	7	-122	546	265
Palkkikulut							
Luotonanto	0	-1		0	1	0	0
Maksuliike	-14	-1	-1	-1	4	-12	-7
Arvopapereiden välitys		-2		0	0	-2	-1
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	-1		0	1	0	0
Sijoitusrahastot		-56	0		23	-33	-16
Omaisuudenhoito		-5	0	-2	0	-7	-3
Takaukset		0				0	0
Vakuutusosimusten myyntipalkkiot	3		-15		11	-1	-1
Muut	-8	-53	-2	-4	55	-12	-7
Yhteensä	-19	-119	-17	-7	95	-68	-34
Nettopalkkiotuotot yhteensä	397	83	25	0	-27	478	231

Liite 6. Vakuutuspalvelutulos

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Vahinkovakuutus				
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	633	621	326	321
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	5	10	3	5
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	144	101	71	52
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jaksotus	58	59	30	31
Vakuutusmaksutottojen muut muutokset	3	13	-3	2
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot GMM mallin mukaan yhteensä	843	805	428	411
Henkvakuutus				
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	61	57	30	28
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	5	7	2	4
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	33	20	16	10
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jaksotus	5	7	2	7
Vakuutusmaksutottojen muut muutokset	7	7	-2	-2
Henkvakuutuksen vakuutusmaksutuotot GMM mallin mukaan yhteensä	111	98	48	46
Odotettavissa olevat korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	9	10	4	5
Riskioikaisun muutokset (muut kuin rahoitusriskiä koskevat oikaisut)	2	4	1	2
Kaudella tuotettujen palveluiden palvelumarginaali	3	3	1	1
Vakuutus sopimusten hankinnasta aiheutuvien rahavirtojen jaksotus	1	1	0	1
Vakuutusmaksutottojen muut muutokset	-1	-4	-1	-2
Henkvakuutuksen vakuutusmaksutuotot VFA mallin mukaan yhteensä	13	13	6	7
Henkvakuutuksen vakuutusmaksutuotot yhteensä	124	110	54	53
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	967	916	482	464
Vahinkovakuutus				
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-588	-660	-306	-337
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-140	-66	-41	-24
Vakuutus sopimusten hankintakulujen purku	-58	-59	-30	-31
Tappiollisten sopimusten tappiot ja peruutukset	-13	-9	-6	-1
Vahinkovakuutuksen vakuutuspalvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-799	-795	-383	-393
Henkvakuutus				
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-71	-60	-32	-26
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-2	-4	0	-2
Vakuutus sopimusten hankintakulujen purku	-5	-7	-2	-7
Tappiolliset sopimukset	-29	-25	-14	-12
Henkvakuutus palvelukulut GMM mallin mukaan yhteensä	-108	-97	-48	-47
Toteutuneet korvaus- ja muut suoraan kohdistetut vakuutuspalvelukulut	-12	-10	-7	-5
Menneiden kausien palveluiden toteutuneista vakuutus tapahtumista aiheutuvat muutokset	-1	-1	0	0
Vakuutus sopimusten hankintakulujen purku	-1	-1	1	1
Tappiolliset sopimukset	-11	10	-9	0
Henkvakuutuksen vakuutuspalvelukulut VFA mallin mukaan yhteensä	-25	-1	-16	-5
Henkvakuutuksen vakuutuspalvelukulut yhteensä	-132	-98	-64	-52
Vakuutuspalvelukulut yhteensä	-931	-893	-447	-446
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	-25	34	-23	17
Henkvakuutuksen jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot	-3	-1	-1	0
Jälleenvakuutus sopimusten nettotuotot yhteensä	-28	33	-25	17
Vakuutuspalvelutulos	8	56	10	35

Liite 7. Vakuutuksen nettorahoituskulut

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Vahinkovakuutus				
Vakuutus sopimusvelan diskonttauksen purkautuminen	-11	0	-7	0
Vak. sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-34	474	-8	275
Vakuutus sopimusten valuuttakurssierot	0	-1	0	-1
Vahinkovakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-45	473	-15	274
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	-10	-5	-1	-3
Henkvakuutus				
Vakuutus sopimusvelan diskonttauksen purkautuminen	8	15	3	7
Vak. sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	-19	408	31	211
Henkvakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut GMM yhteensä	-11	423	34	218
Vakuutus sopimusten nettorahoituserät, riskin pienentäminen	-8	276	5	153
Vak. sopimusten korkojen ja taloudellisten oletusten muutosten vaikutus	0			
Vakuutus sopimusten perustana olevien erien käyvän arvon muutosten nettorahoituserät	-180	695	-54	382
Henkvakuutuksen ensivakuutukseen liittyvät rahoitustuotot ja -kulut VFA yhteensä	-187	970	-48	535
Henkvakuutuksen jälleenvakuutuksiin liittyvät rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0
Vakuutuksen nettorahoitustuotot (+)/-kulut (-)	-253	1 861	-31	1 024

Liite 8. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	16	2	2	1
Saamistodistusten arvostusvoitot ja -tappiot	-1	-21	0	-11
Yhteensä	15	-19	1	-10
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	6	4	1	-3
Osingot ja voitto-osuudet	3	1	2	0
Yhteensä	8	5	3	-3
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	29	-7	15	-7
Arvostusvoitot ja -tappiot	-33	-27	-35	-9
Yhteensä	-4	-34	-19	-17
Yhteensä	19	-48	-14	-29

Liite 9. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
---------	----------	----------	----------	----------

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot

Saamistodistukset				
Korkotuotot		0		0
Myyntivoitot ja -tappiot	6	9	3	0
Muut tuotot ja kulut	0	0	0	0
Yhteensä	6	9	3	0

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot

Vakuutustoiminnan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat

Milj. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	-10	7	-6	1
Arvostusvoitot ja -tappiot	32	-375	12	-163
Yhteensä	22	-368	6	-162
Yhteensä	22	-368	6	-162

Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttavasti

Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot		-3		
Osingot ja voitto-osuudet	0	5	0	0
Yhteensä	0	2	0	0
Yhteensä	0	2	0	0

Rahoitusvarat, jotka on nimennomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi

Saamistodistukset				
Korkotuotot	66	51	35	26
Arvostusvoitot ja -tappiot	57	-603	-13	-332
Yhteensä	124	-552	22	-306
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	112	-172	61	-116
Osingot ja voitto-osuudet	26	54	8	23
Yhteensä	137	-118	69	-93
Johdannaiset		-1		
Yhteensä	261	-670	91	-399

Tuotot sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten kaatteenä olevista varoista

Korkotuotot	66	12	48	18
Arvostusvoitot ja -tappiot	413	-1 646	132	-914
Yhteensä	479	-1 634	180	-896

Nettotuotot rahoitusvaroilta, jotka on nimennomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti yhteensä

740 -2 304 271 -1 295

Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot

762 -2 670 277 -1 456

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotot	27	26	14	12
Arvostusvoitot ja -tappiot	3	19	4	-5
Vastike- ja hoitokulut	-19	-19	-10	-9
Muut	0	0	1	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	11	27	9	-2

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot

Lainat ja muut saamiset				
Korkotuotot	5	1	3	0
Korkokulut	0	-2	0	-1
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-3	2	0	3
Lainat ja muut saamiset yhteensä	2	1	2	2

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät	2	13	0	1
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	3	3	2	3
Yhteensä	4	16	3	4

Rahitusvelat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi

Sijoitussopimusten maksutulo	226	285	110	119
Sijoitussopimuksista maksetut korvaukset	-179	-192	-93	-82
Sijoitussopimusten velkojen muutos	-348	836	-144	474
Sijoitussopimusvelkojen nettotuotot yhteensä	-300	929	-126	511

Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot

Vakuutuksen pääomalainojen korot		0	0	0
Vakuutuspalvelutulokseen liittyvät valuutta-arvostusvoitot /-tappiot	0	0	0	0
Muut tuotot ja kulut lainoista ja muista saamisista	0		0	
Vakuutuksen muut sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	0	0	0	0

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	485	-1 688	168	-940
---	------------	---------------	------------	-------------

Liite 10. Liiketoiminnan muut kulut

Mill. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
ICT-kulut				
Tuotanto	-116	-113	-58	-57
Kehittäminen	-91	-72	-46	-38
Toimitilat	-27	-45	-15	-23
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	-64	-72	0	-6
Palveluostot	-68	-57	-35	-29
Asiantuntijapalvelut	-25	-19	-12	-12
Tietoliikenne	-16	-15	-8	-8
Markkinointi	-21	-16	-12	-10
Lahjoitukset	-6	-8	-3	-5
Vakuutus- ja varmuuskulut	-9	-5	-2	-2
Lyhytaikaisten ja arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kulut	-3	14	-2	7
Muut	-57	-43	-26	-22
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-504	-451	-220	-205

Kehittämismenot

Mill. €	1-6/2023	1-6/2022	4-6/2023	4-6/2022
Kehittämisen ICT-kulut	91	72	46	38
Oman työn osuus	36	32	18	16
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	127	104	64	54
Aktivoidut ICT-menot	43	39	24	20
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	6	8	3	4
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	50	47	27	25
Kehittämismenot yhteensä	177	151	91	78
Poistot ja arvonalentumiset	-60	-78	-28	-38

Liite 11 Jälleenvakuutus sopimusvarat

MIJ. €	30.6.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus sopimusten varat	-26	-24
Jälleenvakuutus sopimusten vastuu toteutuneista vahingoista	277	268
Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus sopimusvarat yhteensä	251	245
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus sopimusten varat	0	
Henkivakuutuksen jälleenvakuutus sopimusvarat yhteensä	0	
Jälleenvakuutus sopimusvarat yhteensä	251	245

Liite 12. Vakuutus sopimusvelat

MIJ. €	30.6.2023	31.12.2022
Vahinkovakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	320	180
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	2 371	2 356
Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimusvelat yhteensä	2 691	2 536
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, GMM	3 213	3 260
Vastuu toteutuneista vahingoista, GMM	13	12
Jäljellä olevan vakuutuskauden velat, VFA yhteensä	5 668	5 586
Vastuu toteutuneista vahingoista VFA yhteensä	43	51
Henkivakuutuksen vakuutus sopimusvelat yhteensä	8 938	8 909
Vakuutus sopimusvelat yhteensä	11 629	11 446

Liite 13. Jälleenvakuutus sopimusvelat

MIJ. €	30.6.2023	31.12.2022
Henkivakuutus		
Jäljellä olevan vakuutuskauden jälleenvakuutus sopimusten velat	2	2
Henkivakuutuksen jälleenvakuutus sopimusvelat yhteensä	2	2
Jälleenvakuutus sopimusvelat yhteensä	2	2

Liite 14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

MIJ. €	30.6.2023	31.12.2022
Joukkovelkakirjalainat	11 471	10 563
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat	4 325	4 306
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat	12 389	12 262
Muut		
Sijoitustodistukset	1 159	1 083
Yritystodistukset	6 386	9 287
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-67	-63
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	35 662	37 438

* OP Ryhman hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 15. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Päätävä tase 31.12.2021:	63	164	96	323
IFRS 17 Vakuutus sopimukset standardin siirtymän vaikutus	-41	-164		-205
Avaava tase 1.1.2022	23		96	118
Käyvän arvon muutokset	-20		-332	-352
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-9			-9
Siirrot korkokatteeseen			-11	-11
Laskennalliset verot	6		69	74
Päätävä tase 30.6.2022	0		-178	-179

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset		Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	-24		-337	-360
Käyvän arvon muutokset	-3		-10	-14
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-7			-7
Siirrot korkokatteeseen			25	25
Laskennalliset verot	2		-3	-1
Päätävä tase 30.6.2023	-32		-325	-357

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -447 miljoonaa euroa (-223) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli 89 miljoonaa euroa (45). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa 0 miljoonaa euroa (0). Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 16. Annetut vakuudet

Milj. €	30.6.2023	31.12.2022
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset		
Pantit	255	1
Luotot (covered bondien vakuutena)	17 309	21 048
Muut	857	14 128
Annetut vakuudet yhteensä*	18 421	35 176
Vakuudelliset johdannaisvelat	677	701
Vakuudelliset muut velat	236	12 000
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	12 389	12 262
Yhteensä	13 303	24 962

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 1,5 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,0 miljardia euroa on päivän sisäisen limitin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 17. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat						
	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupan- käynti- tarkol- tuksessa pidettävät	Nimen- omalsesti käypään arvoon tulosvalkut- telsesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulos- valkuttelusta	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	17 232						17 232
Saamiset luottolaitoksilta	844						844
Johdannaissopimukset			2 278			1 336	3 614
Saamiset asiakkailta	96 889						96 889
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				12 051			12 051
Saamistodistukset	162	11 211	219	6 605			18 198
Osakkeet ja osuudet		0	92	2 090	1		2 183
Muut rahoitusvarat	3 174						3 174
Rahoitusvarat	118 301	11 212	2 589	20 746	1	1 336	154 185
Muut kuin rahoitusvarat							2 919
Yhteensä 30.6.2023	118 301	11 212	2 589	20 746	1	1 336	157 103

OP Ryhmän taseessa oli katsauskauden päättyessä 162 miljoonalla (1) eurolla joukkovelkakirjoja joita ei kirjanpitoluokasta johtuen arvostettu markkina-arvoon. Näiden joukkovelkakirjojen markkina-arvo oli 160 miljoonaa euroa (1) katsauskauden lopussa.

Varat, milj. €	Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat						
	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupan- käynti- tarkol- tuksessa pidettävät	Nimen- omalsesti käypään arvoon tulosvalkut- telsesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulos- valkuttelusta	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	35 004						35 004
Saamiset luottolaitoksilta	798						798
Johdannaissopimukset			2 867			1 251	4 117
Saamiset asiakkailta	98 546						98 546
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				11 597			11 597
Saamistodistukset	1	11 755	295	6 247	0		18 298
Osakkeet ja osuudet		0	86	1 653	2		1 741
Muut rahoitusvarat	2 394						2 394
Rahoitusvarat	136 743	11 756	3 247	19 497	2	1 251	172 496
Muut kuin rahoitusvarat							3 195
Yhteensä 31.12.2022	136 743	11 756	3 247	19 497	2	1 251	175 691

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		68		68
Johdannaissopimukset	2 179		1 674	3 853
Velat asiakkaille		74 648		74 648
Velat sijoitussopimuksista	7 559			7 559
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		35 662		35 662
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 364		1 364
Muut rahoitusvelat		5 774		5 774
Rahoitusvelat	9 738	117 516	1 674	128 928
Muut kuin rahoitusvelat				12 950
Yhteensä 30.6.2023	9 738	117 516	1 674	141 878

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		12 301		12 301
Johdannaissopimukset	2 779		1 653	4 432
Velat asiakkaille		81 468		81 468
Velat sijoitussopimuksista	7 211			7 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		37 438		37 438
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 384		1 384
Muut rahoitusvelat		3 813		3 813
Rahoitusvelat	9 990	136 405	1 653	148 048
Muut kuin rahoitusvelat				12 973
Yhteensä 31.12.2022	9 990	136 405	1 653	161 023

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo kesäkuun lopussa oli n. 29 727 (30 350) miljoonaa euroa. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa pienemmät, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 18. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2023, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	1 180	234	770	2 183
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 623	1 051	151	6 825
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 326	4 725		12 051
Johdannaissopimukset	3	3 534	76	3 614
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0			0
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 566	847	799	11 211
Rahoitusinstrumentit yhteensä	23 699	10 391	1 795	35 885
Sijoituskiinteistöt			564	564
Yhteensä	23 699	10 391	2 359	36 449

Varojen käyvät arvot 31.12.2022, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	736	265	740	1 741
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	5 090	1 382	70	6 542
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 431	4 167		11 597
Johdannaissopimukset	5	4 035	77	4 117
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	9 193	1 721	801	11 715
Rahoitusinstrumentit yhteensä	22 456	11 569	1 688	35 712
Sijoituskiinteistöt			561	561
Yhteensä	22 456	11 569	2 249	36 274

Velkojen käyvät arvot 30.6.2023, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 595	2 964		7 559
Muut		1		1
Johdannaissopimukset	0	3 755	98	3 853
Yhteensä	4 596	6 720	98	11 413

Velkojen käyvät arvot 31.12.2022, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	4 620	2 591		7 211
Johdannaissopimukset	7	4 332	94	4 432
Yhteensä	4 627	6 922	94	11 643

Käypään arvoon arvostus

Johdannaiset

Listattujen johdannaisten hinta saadaan suoraan markkinoilta. OTC-johdannaisten arvostuksessa käytetään markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja ja menetelmiä, jotka sopivat parhaiten kyseisen rahoitusinstrumentin arvostamiseen. Näitä tarvitaan mm. korko ja -valuuttakäyrien ja volatiliiteettipintojen muodostamiseen sekä optioiden arvostukseen. Yleisesti näiden mallien syöttötiedot voidaan johtaa markkinoilta. Kuitenkin joidenkin sopimusten arvostuksessa joudutaan käyttämään malleja, joiden syöttötietoja ei voida havaita markkinoilta vaan ne joudutaan arvioimaan. Nämä sopimukset on luokiteltu tasolle 3.

Middle Office vastaa pankkitoiminnan johdannaisten käyvän arvon arvostuksista, ml. tason 3 arvostuksista, ja niissä käytetyn markkinadatan, arvostuskäyrien ja volatiliiteettipintojen laadusta ja luotettavuudesta osana päivittäistä arvostusprosessia. Middle Office vertaa sopimustasolla arvostushintoja säännöllisesti CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin arvostuksiin ja selvittää tarvittaessa mahdolliset merkittävät arvostuserot.

Riskienhallinnan ohjaus on vastuussa uusien arvostusmallien ja menetelmien hyväksymisestä sekä arvostusprosessin valvonnasta. Arvostusten varmennus perustuu mm. arvostamiseen käyttäen vaihtoehtoisia lähteitä sekä markkinahinnoille, että muille syöttötiedoille. Varmennusprosessissa arvostushintoja voidaan verrata CSA-vastapuolten ja keskusvastapuolen toimittamiin hintoihin. Lisäksi on mahdollista käyttää myös kolmansien osapuolten tarjoamia arvostuspalveluja.

Pankkitoimintaan liittyvässä OTC -johdannaisten arvostuksessa huomioidaan kaupan osapuolten luottoriski ja luottoriskipremioiden ylittävät rahoituskustannukset. Luottoriskia oikaistaan vastapuoliriskikorjauksella (ns. Credit Valuation Adjustment "CVA") sekä omalla luottoriskikorjauksella (ns. Debit Valuation Adjustment, "DVA"). CVA- ja DVA -arvostusoisikaut lasketaan vastapuolikohtaisesti. CVA- ja DVA-oikaisu lasketaan vastapuolikohtaisesti simuloimalla johdannaisten markkina-arvoja ja maksukyvyttömyystilanteita perustuen pääsääntöisesti markkinoilta saataviin tietoihin. Maksukyvyttömyystodennäköisyyksien arvioinnissa hyödynnetään vastapuolten rating-informaatiota, likvidejä luottoriski-indeksejä sekä markkinadatatoimittajien luottoriskikurvikäyriä. OTC-johdannaisten rahoituskustannusten vaikutusta arvostukseen arvioidaan muokkaamalla arvostuksessa käytettäviä diskonttokäyriä pääomallisten ja pääomattomien luottoriski-instrumenttien luottoriskipremioiden tilastollisten erojen avulla.

Käyvän arvon hierarkia

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiataason 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörseissä listatuista osakkeista, noteerautusta yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilla markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiataason 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiataason on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiataason 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, jolle noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat, kiinteistösijoitukset sekä hedge-rahastot.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiataasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

OP Ryhmän liiketoiminnan kannalta tärkeitä johdannaisia ovat koronvaihtosopimukset ja korko-optiot. Koronvaihtosopimukset arvostetaan johtamalla markkinoilla havaittavien koronvaihtosopimusten ja muiden korkojohdannaisten hinnoista arvostuskäyrät. Arvostuskäyriä käytetään ennustamaan tulevia rahavirtoja ja määrittämään rahavirtojen nykyarvot myös sellaisilla koronvaihtosopimuksilla, joiden hinta ei ole suoraan markkinoilta havaittavissa. Korko-optioiden arvostuksessa toimitaan vastaavalla tavalla. Koronvaihtosopimuksiin verrattuna käytetään myös markkinoilta havaittavia korko-optioiden hintaa kuvaavia volatiliiteetteja.

Monirakenteisten johdannaisten, esimerkiksi osakerakenteiden, arvostamisessa käytetään mallia, jossa simuloidaan markkinahintojen kehitystä ja lasketaan johdannaisten toteutunut arvo kussakin simulaatiossa. Johdannaisten hinta saadaan laskemalla simulaatioiden keskiarvo.

Tason 2 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: vastaavanlaisten erien noteeratut hinnat toimivilla markkinoilla ja samanlaisten erien noteeratut hinnat muilla kuin toimivilla markkinoilla, markkinakorot, implisiittiset volatiliiteetit ja luottoriskimarginaalit.

Tason 3 syöttötiedot ovat syöttötietoja, jotka eivät ole havainnollitavissa arvostettavalle erälle. Tason 3 syöttötietoihin kuuluvat muun muassa: historiallisen volatiliiteetin käyttö option arvostamisessa, sellaiset pitkät korot, joita vastaavia sopimuksia ei ole markkinoilla havaittavissa.

Kiinteistösijoituksilla ei ole samanlaisia päivittäin noteerattavia hintoja tai hintalähteitä kuin likvideillä markkinoilla. Kiinteistöjen arvostusprosessi perustuu ulkopuolisten arvioitsijoiden käyttöön (kiinteistön arvo yli 1 MEur) tai liiketoiminnan omiin arviointimenetelmiin.

Suorien kiinteistösijoitusten arvostuksen lähteinä ovat pääsääntöisesti ulkopuolisten auktorisoitujen arvioitsijoiden antamat arviokirjat. Ulkopuolinen arvioitsija valitsee itsenäisesti kunkin kohteen arviointiin parhaiten sopivan menetelmän. Yleisesti käytettyjä arviointimenetelmiä ovat kauppa-arvomenetelmä, tuottoarvomenetelmä ja jälleenhankinta-arvomenetelmä. Kiinteistörahastojen arvot saadaan kohderahastoilta kunkin kohderahaston sääntöjen määrittelemänä ajankohtina ja sääntöjen määrittelemän standardin mukaisena. Arvostukset perustuvat pääsääntöisesti kohderahastojen yksittäisten kiinteistökohteiden yhteenlaskettuihin arvoihin lisätyn kohderahaston nettovarallisuudella. Yksittäisten kohteiden arvot perustuvat pääsääntöisesti ulkopuolisten riippumattomien auktorisoitujen arvioitsijoiden laatimiin arviokirjoihin.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvarolista ja rahoitusvelolista

Rahoitusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Johdannais- sopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
IFRS 17 käyttöönotto ja vuoden 2022 muutokset	51		-8	43
Avaava tase 1.1.2023	810	77	799	1 686
Tuloslaskelman nettotuotot	-50	-1		-50
Hankinnat	133			133
Myynnit	-21			-21
Lyhennykset	-77			-77
Siirrot tasoon 3	77		177	254
Siirrot tasosta 3	-3		-172	-175
Päättävä tase 30.6.2023	921	76	797	1 795

Rahoitusvelat, milj. €	Johdannais- sopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2023	94	94
Tuloslaskelman nettotuotot	4	4
Päättävä tase 30.6.2023	98	98

Erittely nettotuotolista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2023

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tulos- laskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varolista ja velolista
Realisoituneet nettotuotot	-42	-7		-50
Realisoitumattomat nettotuotot	-5			-5
Nettotuotot yhteensä	-47	-7		-55

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2023 aikana.

Liite 19. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.6.2023	31.12.2022
Takaukset	567	570
Takuuvastuut	2 691	2 668
Luottolupaukset	13 860	14 267
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	701	736
Muut*	1 592	1 420
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	19 412	19 662

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 239 miljoonaa euroa (200)

Lilte 20. Johdannaissopimukset

Johdannaiset yhteensä 30.6.2023

Mlj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	38 556	107 774	83 486	229 817	3 011	2 730
Keskusvastapuoliselvitetävät	29 567	65 075	51 759	146 401	29	32
Settled-to-market (STM)	14 228	39 770	35 638	89 636	19	21
Collateralised-to-market (CTM)	15 339	25 305	16 121	56 764	10	11
Valuuttajohdannaiset	50 261	5 504	975	56 740	781	1 032
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	380			380	1	0
Luottojohdannaiset	39	85	9	133	3	30
Muut johdannaiset	428	766	34	1 228	73	75
Johdannaiset yhteensä	89 664	114 130	84 504	288 298	3 870	3 868

Johdannaiset yhteensä 31.12.2022

Mlj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	29 963	105 209	89 412	224 584	2 981	3 096
Keskusvastapuoliselvitetävät	22 144	60 716	55 600	138 460	190	191
Settled-to-market (STM)	11 535	35 194	39 212	85 941	126	134
Collateralised-to-market (CTM)	10 609	25 521	16 388	52 519	64	58
Valuuttajohdannaiset	55 961	5 303	1 086	62 350	958	1 157
Luottojohdannaiset	34	63	13	110	1	34
Muut johdannaiset	439	889	26	1 355	91	82
Johdannaiset yhteensä	86 398	111 463	90 538	288 399	4 031	4 368

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseessa.

Liite 21. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	30.6.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	522	12	622	15
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	505	12	632	16
Johdannaiset***	16	0	-10	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 635	62	2 526	62
Valtiot	250	6	303	7
Investment Grade	2 002	47	1 834	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	193	5	206	5
Strukturoidut sijoitukset****	190	4	181	4
Osakkeet yhteensä	702	17	557	14
Suomi	90	2	67	2
Kehittyneet markkinat	446	11	326	8
Kehittyvät markkinat	90	2	88	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	71	2	69	2
Valtuohtoiset sijoitukset yhteensä	30	1	31	1
Hedge fund -rahastot	30	1	31	1
Kiinteistöinvestitukset yhteensä	338	8	336	8
Suorat kiinteistöt	156	4	155	4
Epäsuorat kiinteistöinvestitukset	182	4	181	4
Yhteensä	4 226	100	4 071	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkivakuutus	30.6.2023		31.12.2022	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	580	18	614	19
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	561	17	601	19
Johdannaiset***	19	1	13	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 986	61	1 976	61
Valtiot	185	6	182	6
Investment Grade	1 494	46	1 469	45
Kehittyvät markkinat ja High Yield	138	4	161	5
Strukturoidut sijoitukset****	170	5	163	5
Osakkeet yhteensä	451	14	419	13
Suomi	58	2	44	1
Kehittyneet markkinat	264	8	240	7
Kehittyvät markkinat	60	2	65	2
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	65	2	67	2
Valtuohtoiset sijoitukset yhteensä	37	1	38	1
Hedge fund -rahastot	37	1	38	1
Kiinteistöinvestitukset yhteensä	188	6	189	6
Suorat kiinteistöt	24	1	24	1
Epäsuorat kiinteistöinvestitukset	164	5	165	5
Yhteensä	3 242	100	3 235	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 22. Lähipiiritapahtumat

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP Ryhmän henkilöstörahasto ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2022 jälkeen.

Taloudellinen informaatio 2023

Osavuosisikatsaus 1.1.–30.9.2023 25.10.2023

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.6.2023 Viikko 32

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.9.2023 Viikko 44

Helsingissä 25.7.2023

OP Osuuskunta

Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500

Talous- ja rahoitusjohtaja Mikko Timonen, puh. 010 252 1325

Viestintäjohtaja Anni Hiekkanen, puh. 010 252 1989

www.op.fi